

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ &
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ
ΑΛΛΑΓΗΣ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ,
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ**

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΔΟΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Αρ. πρωτ.: **Δ6/7721**

Ταχ. Διεύθυνση: Μεσογείων 119
101 92 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες: Δ. Αντωνόπουλος, Γ. Νίκου
Τηλέφωνο: 210-6969401 210-6969812
Τηλεομοιότυπο: 210-6969404 210-6969460
E-mail : AntonopoulosD@eka.ypeka.gr NikouG@eka.ypeka.gr

ΘΕΜΑ: Τροποποίηση της ΥΠΑΝ/Δ6/6716/27.3.2009 υπουργικής απόφασης «Πρόσκληση για Υποβολή Προτάσεων» στους ΟΤΑ Α' βαθμού Αυτοδιοίκησης στο πλαίσιο του Προγράμματος «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ».

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 64/2005 "Κωδικοποίηση νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα" (ΦΕΚ Α' 98).
2. Το π.δ. 381/1989 "Οργανισμός του Υπουργείου Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας" (ΦΕΚ Α' 16) όπως ισχύει, σε συνδυασμό με:
 - α) το π.δ. 27/1996 "Συγχώνευση των Υπουργείων Τουρισμού, Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και Εμπορίου στο Υπουργείο Ανάπτυξης" (ΦΕΚ Α' 19) όπως ισχύει,
 - β) το π.δ. 185/2009 "Ανασύσταση του Υπουργείου Οικονομικών, συγχώνευση του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών με τα Υπουργεία Ανάπτυξης, και Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής και μετονομασία του σε "Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας", μετατροπή του Υπουργείου Μακεδονίας - Θράκης σε Γενική Γραμματεία Μακεδονίας- Θράκης και υπαγωγή στο Υπουργείο Εσωτερικών της Γενικής Γραμματείας Μακεδονίας- Θράκης και της Γενικής Γραμματείας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής" (ΦΕΚ Β' 213),
 - γ) το π.δ. 189/2009 "Καθορισμός και ανακατανομή αρμοδιοτήτων των Υπουργείων" (ΦΕΚ Α' 221), όπως τροποποιήθηκε από το π.δ. 24/2010 "Ανακαθορισμός των αρμοδιοτήτων των Υπουργείων και τροποποιήσεις του π.δ. 189/2009" (ΦΕΚ Α' 56) και,
 - δ) τη διάταξη του άρθρου 20, παρ. 1 του ν. 3468/2006 "Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας υψηλής απόδοσης και λοιπές διατάξεις" (ΦΕΚ

Α' 129), όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 11 του ν. 3851/2010 "Επιτάχυνση της ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και άλλες διατάξεις σε θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής" (ΦΕΚ Α' 85).

3. Την 52306/25.11.2011 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής περί καθορισμού αρμοδιοτήτων του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής Ιωάννη Μανιάτη (ΦΕΚ Β' 2741).
4. Το ν. 3614/2007 (ΦΕΚ Α' 267) "Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007-2013", όπως έχει τροποποιηθεί με το ν. 3752/2009 (ΦΕΚ Α' 40) και το ν. 3840/2010 (ΦΕΚ Α' 53) και ισχύει.
5. Το άρθρο 19, παρ. 2 του ν. 3469/2009 "Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ Α' 105).
6. Την 4566/828/0020/23.06.2010 απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με θέμα "Εκχώρηση αρμοδιοτήτων διαχείρισης για την κατηγορία πράξης «Εξοικονόμηση της ενέργειας από τους ΟΤΑ (Πρόγραμμα 'ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ') του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (ΕΠΑΝ ΙΙ) και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των περιφερειών μεταβατικής στήριξης του ΕΣΠΑ" (ΦΕΚ Β' 1036).
7. Την Δ6/6716/27.03.2009 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης "Πρόσκληση προς τους ΟΤΑ Α' βαθμού Αυτοδιοίκησης για την υποβολή προτάσεων έργων (πράξεων) στο πλαίσιο του Προγράμματος 'ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ'", όπως τροποποιήθηκε με τις Δ6/12377/04.06.2009 και Δ6/3250/14.03.2011 όμοιες αποφάσεις και ισχύει.
8. Την 1792/465/Α2/3.4.2012 έγκριση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος 'Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα' για την εν λόγω τροποποίηση του Οδηγού υποβολής προτάσεων στο Πρόγραμμα 'ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ' (αρ. πρωτ. ΥΠΕΚΑ/ΓΓΕΚΑ/7721/4.4.2012).
9. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας απόφασης δεν προκύπτει δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού.

αποφασίζουμε:

1. Την τροποποίηση της Δ6/6716/27.03.2009 υπουργικής απόφασης, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, σε ό,τι αφορά το συνημμένο σε αυτήν Οδηγό Υποβολής Προτάσεων στο Πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ», ως ακολούθως:
Στο Κεφάλαιο 2, το σημείο 5 της παρ. 2.4 αντικαθίσταται ως εξής:
«5. Οι Δράσεις του Σχεδίου Υλοποίησης της παρούσας πρόσκλησης θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί μέχρι 31-12-2015.»
2. Κατά τα λοιπά, ισχύει ως έχει η Δ6.6716/27.03.2009 Υπουργική Απόφαση, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, και ο συνημμένος σε αυτήν Οδηγός Υποβολής Προτάσεων στο Πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ».

3. Ο Οδηγός Υποβολής Προτάσεων στο Πρόγραμμα 'ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ', όπως διαμορφώνεται μετά τις τροποποιήσεις της ανωτέρω παραγράφου 1, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας.
4. Η παρούσα απόφαση να αναρτηθεί στον ιστότοπο: www.ypeka.gr

Αθήνα, 9 Απριλίου 2012

Ο Υφυπουργός

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΝΙΑΤΗΣ

Κοινοποίηση:

1. Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. 'Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα'
Λεωφ. Μεσογείων 56
115 27 ΑΘΗΝΑ
2. Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας
Γραφείο Προέδρου Δ.Σ. κ. Μ. Σανταμούρη
19^ο χλμ Λεωφόρου Μαραθώνος
Πικέρμι
190 09 ΡΑΦΗΝΑ

Εσωτερική διανομή:

- Γραφείο Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής κ. Γ. Παπακωνσταντίνου
- Γραφείο Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής κ. Ι. Μανιάτη
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής κ. Κ. Μαθιουδάκη
- ΕΥΣΕΔ ΕΝ/ΚΑ
- Διεύθυνση Αποδοτικής Χρήσης και Εξοικονόμησης Ενέργειας (2 αντίγραφα)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
 ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
 ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΔΟΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ στο Πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»

Ευρωπαϊκή Ένωση
 Ευρωπαϊκό Ταμείο
 Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
 ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ &
 ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ
 ΑΛΛΑΓΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Υπουργείο Ανάπτυξης,
 Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας

η περιφέρεια στο **επίκεντρο** της ανάπτυξης

Η δράση πραγματοποιείται στο πλαίσιο του Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (ΕΠΑΝ II) και των Π.Ε.Π. Μακεδονίας – Θράκης Κρήτης και Νήσων Αιγαίου, Θεσσαλίας – Στερεάς – Ηπείρου, Αττικής με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΔΟΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»

**ΟΔΗΓΟΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΡΑΣΗΣ (ΟΣΔ)
ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (ΣΧΥ)
ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ &
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ
ΑΛΛΑΓΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Υπουργείο Ανάπτυξης,
Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας

ΕΠΙΠ II

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη

η περιφέρεια στο **επίκεντρο** της ανάπτυξης

Η δράση πραγματοποιείται στο πλαίσιο του Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (ΕΠΑΝ II) και των Π.Ε.Π. Μακεδονίας – Θράκης Κρήτης και Νήσων Αιγαίου, Θεσσαλίας – Στερεάς – Ηπείρου, Αττικής με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»	3
1.1 ΓΕΝΙΚΑ	3
1.2. ΤΟ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	5
1.2.1 Η Ευρωπαϊκή Πολιτική για την Ενεργειακή Αποδοτικότητα	5
1.2.2 Η Εξοικονόμηση Ενέργειας στο πλαίσιο της Ελληνικής Ενεργειακής Πολιτικής	12
1.3. ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΟΦΕΛΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»	13
1.3.1 Ενεργειακή Αποδοτικότητα και Εξοικονόμηση Ενέργειας στα Κτίρια	13
1.3.1.α Γενικά	13
1.3.1.β Συνεισφορά του Άξονα 1 του «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» στους Στόχους του Άξονα 4 του ΕΠΑΕ	15
1.3.2 Δημοτικός, Φωτισμός, Βιοκλιματικός Σχεδιασμός Αστικών Χωρών, Βελτίωση Μικροκλίματος και Ενεργειακή Αποδοτικότητα του Δομημένου Περιβάλλοντος	15
1.3.2.α Γενικά.	15
1.3.2.β Συνεισφορά του Άξονα 2 του «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» στους στόχους του Άξονα 4 του ΕΠΑΕ	19
1.3.3 Ενεργειακά - Περιβαλλοντικά Οφέλη από Παρεμβάσεις στις Μεταφορές	19
1.3.3.α Γενικά.	19
1.3.3.β Συνεισφορά του Άξονα 3 του «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» στους Στόχους του Άξονα 4 του ΕΠΑΕ	21
1.3.4 Ενεργειακά - Περιβαλλοντικά Οφέλη από Παρεμβάσεις στον Άξονα 4	22
1.3.4α Συνεισφορά του Άξονα 4 του «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» στους Στόχους του Άξονα 4 του ΕΠΑΕ	22
1.3.5 Ενεργειακά - Περιβαλλοντικά Οφέλη από Παρεμβάσεις στον Άξονα 5	22
1.3.5α Οφέλη από δράσεις διάδοσης, δημοσιότητας και ενημέρωσης	22
1.3.5β Συνεισφορά του Άξονα 5 του «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» στους Στόχους του Άξονα 4 του ΕΠΑΕ	23
1.3.6 Συνολική Αποτίμηση των Αναμενόμενων Ωφελειών του Προγράμματος στις Περιφέρειες Μεταβατικής Στήριξης (ΠΜΣ) και στις Περιφέρειες Αμιγούς Σύγκλισης (ΠΑΣ)	23

2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»	26
2.1. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ – ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΦΑΚΕΛΩΝ - ΠΡΟΤΑΣΗΣ – ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ – ΛΟΙΠΑ ΘΕΜΑΤΑ	26
2.2. ΑΞΙΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»	28
2.3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΦΑΚΕΛΩΝ-ΠΡΟΤΑΣΗΣ	31
2.4. ΠΛΑΙΣΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΧΥ	34
3. ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	36
3.1. ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΦΑΚΕΛΩΝ-ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	36
3.2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	38
3.2.1. Φάσεις και στάδια αξιολόγησης	38
3.2.2 Αναλυτική Διαδικασία και Κριτήρια Αξιολόγησης των Φακέλων - Πρότασης στο Πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»	41
3.2.3 Αποτελέσματα της Αξιολόγησης	41
4. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	59
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	66

1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»

1.1 ΓΕΝΙΚΑ

Το Πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» εξυπηρετεί την ενεργειακή στρατηγική του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ), όσον αφορά στο σχεδιασμό και την προώθηση δράσεων ενεργειακής αποδοτικότητας και εξοικονόμησης ενέργειας.

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ) σε συνεργασία με την Κεντρική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων Ελλάδος (ΚΕΔΚΕ) και το Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΙΤΑ) και με την επιστημονική υποστήριξη του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΑΠΕ), σχεδίασε το «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» με στόχο να βοηθήσει κάθε πόλη και κάθε τοπική κοινωνία να αποτελέσει ένα κύτταρο βιώσιμης ανάπτυξης.

Αντικείμενο του Προγράμματος «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» αποτελεί η εφαρμογή δράσεων και αποδεδειγμένων καλών πρακτικών για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης στο αστικό περιβάλλον, με έμφαση στον κτιριακό τομέα (δημοτικά κτίρια) και την αναβάθμιση των κοινόχρηστων χώρων και δευτερευόντως στον τομέα των δημοτικών και ιδιωτικών μεταφορών και στις ενεργοβόρες δημοτικές εγκαταστάσεις, μέσω της υλοποίησης τεχνικών παρεμβάσεων και δράσεων ευαισθητοποίησης και κινητοποίησης πολιτών, τοπικής αυτοδιοίκησης, εταιρειών και φορέων.

Στόχος του Προγράμματος είναι η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της βιώσιμης οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης και το ισχυρότερο όπλο κατά της κλιματικής αλλαγής. Με κριτήριο την κοινωνική ευημερία και την περιφερειακή ανάπτυξη, προτάσσονται ενεργειακά και οικονομικά αποδοτικά μέτρα για τις πόλεις και τους πολίτες του σήμερα και του αύριο, στο πλαίσιο της Εθνικής, της Κοινοτικής και της παγκόσμιας πολιτικής για την αειφόρο ανάπτυξη και τον περιορισμό της κλιματικής αλλαγής.

Στο πλαίσιο αυτό, το Πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» συμπεριλαμβάνει δράσεις, των οποίων η εφαρμογή αναμένεται:

- ο να καταστήσει τις πόλεις και τις τοπικές κοινωνίες αειφόρες, μειώνοντας τις πηγές της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και της κλιματικής αλλαγής, αναβαθμίζοντας τις συνθήκες διαβίωσης στην καθημερινότητα των πολιτών και συμβάλλοντας στην οικονομική και κοινωνική ευημερία,
- ο να συμβάλει στην εφαρμογή ενεργειακά αποδοτικών τεχνολογιών και πρακτικών από τους τελικούς καταναλωτές ενέργειας,
- ο να διευκολύνει την κινητοποίηση των δυνάμεων της αγοράς και ιδιωτικών και δημόσιων κεφαλαίων προς όφελος της ανάπτυξης βιώσιμων κοινωνιών
- ο να παρέχει βελτιωμένες συνθήκες και ποιότητα διαβίωσης σε κτίρια, υπαίθριους χώρους και στο σύνολο του αστικού ιστού,
- ο να μειώσει την κατανάλωση ενέργειας από ορυκτές πηγές με περιβαλλοντικό και οικονομικό όφελος για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους δήμους,
- ο να προάγει το σύγχρονο ενεργειακό μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης στο σύνολο της ελληνικής κοινωνίας,
- ο να δώσει ώθηση στις τοπικές αγορές και να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας,

- ο να βοηθήσει τις Δημοτικές Αρχές να γίνουν παράδειγμα εφαρμογής καλών πρακτικών βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας και της προστασίας του περιβάλλοντος με την ενεργοποίηση δημόσιων και ιδιωτικών πρωτοβουλιών,
- ο να συμβάλει στην ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση των πολιτών σε θέματα αποδοτικής χρήσης ενέργειας και προστασίας του περιβάλλοντος,
- ο να κινητοποιήσει τις Δημοτικές Αρχές στην ανάληψη πρωτοβουλιών για την υλοποίηση ολοκληρωμένων σχεδίων βιώσιμων πόλεων, αξιοποιώντας τους διαθέσιμους πόρους τους και διερευνώντας ταυτόχρονα τη δυνατότητα ενίσχυσης από σύγχρονα χρηματοδοτικά μοντέλα,
- ο να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής και κατ' επέκταση της Εθνική πολιτικής ως προς την εφαρμογή των Ευρωπαϊκών Οδηγιών και κατευθύνσεων για τον περιορισμό των εκπομπών CO₂, τη κλιματική αλλαγή, την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και τη μείωση της εξάρτησης από ορυκτές πηγές,
- ο να ενισχύσει πρωτοπόρες ευρωπαϊκές πολιτικές όπως το «Σύμφωνο των Δημάρχων» με τοπικές δράσεις,
- ο να αποτελέσει το έναυσμα μιας διαδικασίας μακροχρόνιου ολοκληρωμένου σχεδιασμού βιώσιμων πόλεων.

Ειδικούς στόχους του «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» αποτελούν:

- ο η μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και του φορτίου αιχμής
- ο η μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ο περιορισμός της κλιματικής αλλαγής
- ο η δημιουργία ευνοϊκού αστικού περιβάλλοντος και ο περιορισμός του φαινομένου της αστικής θερμικής νησίδας
- ο η αναβάθμιση των συνθηκών διαβίωσης στα κτίρια και στις πόλεις και η βελτίωση της καθημερινότητας του πολίτη
- ο η στήριξη και η ανάδειξη του υποδειγματικού ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης για την εφαρμογή μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας
- ο η ευαισθητοποίηση και αλλαγή της συμπεριφοράς των πολιτών για την αποδοτική χρήση της ενέργειας και την προστασία του περιβάλλοντος
- ο η κινητοποίηση των δυνάμεων της αγοράς και η προώθηση επενδύσεων προς την κατεύθυνση της αιεφόρου ανάπτυξης

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, οι **δράσεις** του προγράμματος κατανέμονται σε **6 θεματικούς άξονες**:

ΑΞΟΝΑΣ 1 ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ

Αφορά σε ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας σε υφιστάμενα δημοτικά κτίρια με συνδυασμένες δράσεις όπως:

1.1 Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού κελύφους με ενέργειες όπως:

- Εξωτερική θερμομόνωση
- Αντικατάσταση υαλοπινάκων και κουφωμάτων
- Φύτευση οροφών
- Σκίαστρα και ειδικά επιχρίσματα για ηλιοπροστασία

1.2 Ενεργειακή αναβάθμιση των Η/Μ εγκαταστάσεων θέρμανσης/ψύξης

1.3 Αναβάθμιση του συστήματος φυσικού/τεχνητού φωτισμού

1.4 Εγκατάσταση συστήματος ενεργειακής διαχείρισης (BEMS)

ΑΞΟΝΑΣ 2 ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΙ ΧΩΡΟΙ

Αφορά στην ενεργειακή αναβάθμιση κοινόχρηστων χώρων και του αστικού περιβάλλοντος, γενικότερα, με δύο κατηγορίες δράσεων:

2.1 Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις εξοικονόμησης και διαχείρισης ενέργειας στο δημοτικό φωτισμό

2.2 Παρεμβάσεις βιοκλιματικού χαρακτήρα για τη βελτίωση του μικροκλίματος και της ενεργειακής αποδοτικότητας σε αστικούς χώρους.

ΑΞΟΝΑΣ 3 ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Αφορά στην αναβάθμιση του συστήματος μεταφορών σε τοπικό επίπεδο με παρεμβάσεις χαμηλού κόστους και ανάπτυξη σχεδίων με τις ακόλουθες δράσεις:

3.1 Επεμβάσεις σε οχήματα δημοτικών στόλων για τη βελτίωση ενεργειακής τους απόδοσης

3.2 Μελέτες αστικής κινητικότητας

3.3 Συγκοινωνιακές μελέτες

ΑΞΟΝΑΣ 4 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Αφορά στη βελτίωση ενεργειακής απόδοσης τεχνικών υποδομών των Δήμων όπως βιολογικοί καθαρισμοί, αντλιοστάσια, κλπ.

ΑΞΟΝΑΣ 5 ΔΙΑΔΟΣΗ, ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Περιλαμβάνονται δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και κινητοποίησης των κοινωνικών φορέων (των πολιτών, της αγοράς, των δημοτικών και άλλων φορέων κλπ) σε θέματα ενεργειακής αποδοτικότητας με δράσεις:

5.1 δικτύωσης και ενημέρωσης ενεργειακών υπευθύνων και υπαλλήλων των Δήμων

5.2 αλλαγής της ενεργειακής συμπεριφοράς και ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας.

ΑΞΟΝΑΣ 6 ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Περιλαμβάνονται δράσεις προετοιμασίας

1.2. ΤΟ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

1.2.1 Η Ευρωπαϊκή Πολιτική για την Ενεργειακή Αποδοτικότητα

Ευρωπαϊκή στρατηγική και στόχοι

Οι αλλαγές που συντελούνται τα τελευταία χρόνια στον παγκόσμιο ενεργειακό χάρτη είναι συνεχείς και ραγδαίες. Στα προβλήματα της στενότητας των ενεργειακών πόρων, της διαφαινόμενης εξάντλησης των αποθεμάτων και του ασφαλούς ανεφοδιασμού, έχουν προστεθεί τα σοβαρά περιβαλλοντικά και κλιματικά προβλήματα που προκαλούνται από την παραγωγή και τη χρήση της ενέργειας και, σύμφωνα με την παγκόσμια επιστημονική κοινότητα, χρήζουν άμεσης και αποτελεσματικής αντιμετώπισης.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε τον Ιανουάριο 2007 μια διεξοδική δέσμη μέτρων για τη χάραξη μιας νέας ευρωπαϊκής ενεργειακής πολιτικής, προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι κλιματικές αλλαγές και να ενισχυθεί η ενεργειακή ασφάλεια και η ανταγωνιστικότητα της ΕΕ. Η δέσμη προτάσεων θέτει διάφορους φιλόδοξους

στόχους σχετικά με τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου και τις ΑΠΕ με σκοπό να δημιουργηθεί μια πραγματική εσωτερική αγορά ενέργειας και να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των σχετικών ρυθμίσεων.

Στη Συνάντηση Κορυφής των ηγετών της ΕΕ στις 8 & 9 Μαρτίου του 2007, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, λαμβάνοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μια «Ενεργειακή Πολιτική για την Ευρώπη» ενέκρινε ένα συνολικό ενεργειακό Σχέδιο Δράσης για την περίοδο 2007-2009. Πρόκειται, στην ουσία, για τη διατύπωση και υιοθέτηση (για πρώτη φορά στην ιστορία της Ε.Ε.) μιας κοινής Ευρωπαϊκής πολιτικής για την Ενέργεια.

Επίκεντρο της νέας Ευρωπαϊκής Ενεργειακής πολιτικής είναι **ο κύριος στρατηγικός ενεργειακός στόχος ότι η Ε.Ε. θα πρέπει να μειώσει τις εκπομπές των αερίων θερμοκηπίου κατά 20% μέχρι το 2020**, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990. Για την επίτευξη του κεντρικού στρατηγικού στόχου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει παράλληλα, την επίτευξη τριών σχετιζόμενων στόχων, με ορίζοντα το 2020: βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά 20%, αύξηση του ποσοστού διείσδυσης των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας στο ενεργειακό μείγμα στο επίπεδο του 20% και αύξηση του ποσοστού των βιοκαυσίμων στις μεταφορές στο 10%.

Ειδικότερα μεταξύ των **δέκα μέτρων** του Ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης για την Ενέργεια τα ακόλουθα αφορούν την ενεργειακή αποδοτικότητα:

- ο Καλύτερη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας
- ο Διευκόλυνση των κρατών-μελών για ανάπτυξη αλληλεγγύης στην περίπτωση ενεργειακών κρίσεων ώστε να εξασφαλίζεται η ασφαλής τροφοδοσία με πετρέλαιο, φυσικό αέριο και ηλεκτρική ενέργεια
- ο Βελτίωση του κοινοτικού μηχανισμού εμπορίας εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ώστε να μετατραπεί σε πραγματικό καταλύτη για τη μείωση εκπομπών CO₂ και τις επενδύσεις για καθαρή ενέργεια.
- ο Ανάπτυξη προγράμματος εξοικονόμησης ενέργειας σε ευρωπαϊκό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, που περιλαμβάνει και τη βελτίωση της κατανόησης των ενεργειακών θεμάτων από τους Ευρωπαίους καταναλωτές.

Στην κατεύθυνση των περιβαλλοντικών δεσμεύσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προωθείται η ηλεκτροπαραγωγή από ανανεώσιμες πηγές με την Οδηγία 2001/77/ΕΚ για την «Προαγωγή της Ηλεκτρικής Ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας», καθώς και η εξοικονόμηση ενέργειας που καλύπτεται από έναν αριθμό Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπως είναι η **Οδηγία 2002/91/ΕΚ για την «ενεργειακή απόδοση των κτιρίων»**, η Οδηγία 2002/31/ΕΚ για τη σήμανση της κατανάλωσης ενέργειας των οικιακών κλιματιστικών, η Οδηγία 2003/66/ΕΚ που αφορά στη σήμανση της κατανάλωσης ενέργειας για τα οικιακά ηλεκτρικά ψυγεία και τους καταψύκτες, η Οδηγία 2004/8/ΕΚ για την προώθηση της «συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας» η Οδηγία 2005/32/ΕΚ για την «οικολογική σχεδίαση του εξοπλισμού» και τέλος η πρόσφατη **Οδηγία 2006/32/ΕΚ για την βελτίωση της «ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση και τις Ενεργειακές Υπηρεσίες»**.

Στις 23 Ιανουαρίου 2008, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε συνέχεια του Ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης για την Ενέργεια (2007-2009), παρουσίασε δύο προτάσεις για νέες Οδηγίες, για τον περιορισμό εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου την περίοδο 2013-2020 και για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, όπου υπάρχουν επί μέρους προτάσεις για τις χώρες-μέλη.

Για την Εξοικονόμηση Ενέργειας, ισχύουν οι στόχοι της Οδηγίας 2006/32/ΕΚ και το Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Αποδοτικότητας που έχει παρουσιάσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο τέλος του 2006, όπου προβλέπονται 9 % εξοικονόμηση ενέργειας στην τελική κατανάλωση μέχρι το 2016 και 20 % μείωση συνολικής κατανάλωσης ενέργειας μέχρι το 2020.

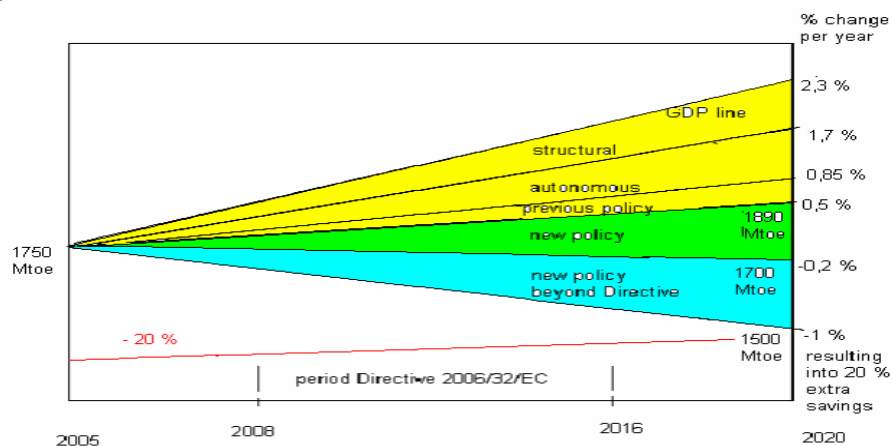
Για τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, θα ισχύσει σε ευρωπαϊκό επίπεδο μείωση κατά 20% σε σχέση με τα επίπεδα του 1990 για όλους τους κλάδους δραστηριότητας. Η διαχείριση του περιορισμού των εκπομπών γίνεται σε δύο επίπεδα. Στο επίπεδο των εγκαταστάσεων που υπάγονται στο σύστημα εμπορίας εκπομπών και στις εκπομπές εκτός συστήματος εμπορίας. Οι επιτρεπόμενες εκπομπές που ανήκουν στο σύστημα εμπορίας θα ξεκινούν από τον μέσο όρο της περιόδου 2008-2011 και θα βαίνουν μειούμενες κατά 1.74 % το χρόνο μέχρι το 2020. Παράλληλα, **θα πρέπει να μειωθούν και οι εκπομπές εκτός εμπορίας που για την Ελλάδα η μείωση θα είναι κατά -4 %**. Ο Εθνικός στόχος περιορισμού των εκπομπών για το 2020 είναι το άθροισμα των επί μέρους απαιτούμενων περιορισμών εντός και εκτός εμπορίας.

Ειδικότερα, η Οδηγία 2006/32/ΕΚ για την Ενεργειακή Απόδοση κατά την τελική χρήση και τις Ενεργειακές Υπηρεσίες, θέτει ενδεικτικό στόχο εξοικονόμησης ενέργειας στα κράτη-μέλη 9% για τα επόμενα εννέα χρόνια και επίσης υποχρεώνει τα κράτη-μέλη να εκπονήσουν σχέδια δράσης ενεργειακής απόδοσης (ΣΔΕΑ).

Οδηγία 2006/32/ΕΚ και Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης

Η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της 19ης Οκτωβρίου 2006, με τίτλο: «Σχέδιο δράσης για την ενεργειακή απόδοση: Αξιοποίηση του δυναμικού» αποτελεί μια ρεαλιστική στρατηγική ενεργειακής απόδοσης, που υπογραμμίζει τη σημασία των ελάχιστων προτύπων ενεργειακής απόδοσης για ευρύ φάσμα συσκευών και εξοπλισμού (από είδη νοικοκυριού, όπως ψυγεία και κλιματιστικές συσκευές, έως βιομηχανικές αντλίες και ανεμιστήρες), για τα κτίρια, τις μεταφορές και τις ενεργειακές υπηρεσίες. Στο Σχέδιο Δράσης παρουσιάζονται και αξιολογούνται ποιοτικά και ποσοτικά μέτρα για την περαιτέρω μείωση της ενεργειακής έντασης (επιπλέον του 1,8%) κατά 1,5%.

Μελέτες που έχουν εκπονηθεί, για λογαριασμό της Ε.Ε., δείχνουν ότι είναι δυνατόν να εξοικονομηθεί 20% επιπλέον ενέργεια το 2020. **Το ποσοστό αυτό ισοδυναμεί σε 390 ΜΤΙΠ, 100 δισεκ. € (390 ΜΤΙΠ με τιμή \$48/bbl), 780 Mt CO₂ και 780.000 θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης.** Στο Διάγραμμα 4 εμφανίζεται η επίτευξη του στόχου μέχρι το 2020.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΕΝΤΑΣΗΣ*

*Η μείωση της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας κατά 1,5% (πράσινο και μπλε πεδίο) προστίθεται στον ετήσιο ρυθμό μείωσης της ενεργειακής έντασης 1.8% του σεναρίου “business as usual” (κίτρινο πεδίο), ο οποίος περιλαμβάνει την ετήσια βελτίωση 0,35% από την εφαρμογή της Κοινοτικής νομοθεσίας και άλλες δράσεις (0,6% ετησίως από διαρθρωτικές αλλαγές, όπως της βιομηχανικής ανάπτυξης και 0,85% ετησίως «αυτόνομης βελτίωσης», όπως η αντικατάσταση / εκσυγχρονισμός τεχνολογικού εξοπλισμού). Συνολικά ο συνδυασμός των μέτρων θα μειώσει την ενεργειακή ένταση κατά 3,3% ετησίως, με δεδομένη μία μέση ετήσια αύξηση της κατανάλωσης ενέργειας κατά 0,5% και έναν ετήσιο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ κατά 2,3%. Η αναφορά στο Διάγραμμα 4 της Οδηγίας 2006/32/ΕΚ αποτυπώνει το στόχο εξοικονόμησης ενέργειας 9% για την περίοδο 2008 – 2016. Παράλληλα με την εξοικονόμηση ενέργειας στον τομέα της ζήτησης, αντίστοιχο ποσοστό εξοικονόμησης ενέργειας 20% μπορεί να επιτευχθεί με μείωση των απωλειών κατά τη μετατροπή και μεταφορά της ενέργειας.

Με το Σχέδιο Δράσης επιδιώκεται **να κινητοποιηθεί το ευρύ κοινό, οι ιθύνοντες χάραξης πολιτικής και οι παράγοντες της αγοράς και να μετασχηματισθεί η εσωτερική αγορά ενέργειας κατά τρόπο, που να προσφέρει στους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υποδομές (συμπεριλαμβανομένων των κτιρίων), προϊόντα (μεταξύ άλλων συσκευές και αυτοκίνητα), διεργασίες και ενεργειακές υπηρεσίες με τον υψηλότερο, παγκοσμίως, ενεργειακό βαθμό απόδοσης.**

Σύμφωνα με το εν λόγω σχέδιο δράσης, η σημαντικότερη εξοικονόμηση ενέργειας μπορεί να πραγματοποιηθεί στους τομείς της κατοικίας και στα εμπορικά κτίρια, όπου υπάρχει ένα σημαντικό δυναμικό μείωσης που εκτιμάται από 27% έως 30%, καθώς επίσης στην μεταποιητική βιομηχανία, με δυνατότητες εξοικονόμησης περίπου 25%, και στον τομέα των μεταφορών, με δυνατότητες μείωσης που εκτιμώνται στο 26%.

Το σχέδιο δράσης αναμένεται να συμβάλει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, στην ανάπτυξη των εξαγωγών νέων, καθαρών τεχνολογιών και στη βελτίωση της επικρατούσας κατάστασης στην απασχόληση. Εξάλλου, με την εξοικονόμηση που θα προκύψει, θα αντισταθμιστεί το κόστος των επενδύσεων στις καινοτόμες τεχνολογίες.

Τα μέτρα που εγκρίθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και περιλαμβάνονται στο σχέδιο δράσης είναι τα αποτελεσματικότερα από άποψη κόστους/οφέλους, δηλαδή το περιβαλλοντικό κόστος του κύκλου ζωής τους είναι το χαμηλότερο και, παράλληλα, δεν υπερβαίνει τις επενδύσεις που προβλέπονται στον τομέα της ενέργειας. Έχει δοθεί προτεραιότητα σε ορισμένα από αυτά τα μέτρα, τα οποία πρέπει να ληφθούν χωρίς καθυστέρηση, ενώ άλλα προβλέπεται να εφαρμοστούν μέχρι την πρώτη αξιολόγηση του σχεδίου δράσης (σε 6 χρόνια), όπως βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης για τις ενεργοβόρες συσκευές και τον τεχνικό εξοπλισμό.

Είναι, ωστόσο, αναγκαίο να γίνει αντιληπτό ότι **η ουσιαστική και βιώσιμη εξοικονόμηση ενέργειας συνεπάγεται τόσο την ανάπτυξη τεχνικών, προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής ενεργειακής απόδοσης, όσο και την αλλαγή των προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης, αλλά και εν γένει τη μεταβολή της συμπεριφοράς, ώστε να μειωθεί η κατανάλωση ενέργειας και να διατηρηθεί, παράλληλα, η ίδια ποιότητα ζωής.**

Εκτιμάται ότι με την αλλαγή της καταναλωτικής συμπεριφοράς και τη χρήση τεχνολογιών υψηλής ενεργειακής απόδοσης μπορεί να εξοικονομηθεί το ένα πέμπτο της ενεργειακής κατανάλωσης έως το 2020.

Στον στόχο αυτό θα συμβάλλει τα μέγιστα η εξοικονόμηση ενέργειας που επιτυγχάνεται μέσω των νέων προτύπων ενεργειακής απόδοσης τα οποία έχουν

θεσπισθεί για τα νέα και τα ανακαινιζόμενα κτίρια και που έχουν τη δυνατότητα να μειώσουν κατά 25% τη ζήτηση που προβλέπεται λόγω του αναμενόμενου διπλασιασμού της χρήσης κλιματισμού μέχρι το 2020¹.

Τέλος, στο Σχέδιο Δράσης, προτείνεται η επέκταση της εφαρμογής της 2002/91/EK και σε υφιστάμενα κτίρια μικρότερα των 1.000 m². Με την επέκταση αυτή προβλέπεται ένα επιπλέον σημαντικότατο όφελος 80 ΜΤΙΠ.

Οδηγία 2002/91 για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων

Με την Οδηγία 2002/91/EK για την ενεργειακή αποδοτικότητα των κτιρίων, η Κοινότητα ενίσχυσε περαιτέρω τα μέτρα, που έχουν ήδη θεσπισθεί στα κράτη-μέλη της Ε.Ε. στο πλαίσιο της προγενέστερης Οδηγίας SAVE 93/76/EOK, ώστε να μειωθεί η ενεργειακή κατανάλωση του κτιριακού τομέα, η οποία αντιστοιχεί στο 40% της συνολικής τελικής ενεργειακής κατανάλωσης σε Ευρωπαϊκό επίπεδο και σε περίπου 50% των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και άλλων αερίων που ενισχύουν το φαινόμενο του θερμοκηπίου και προκαλούν την κλιματική αλλαγή.

Η ΕΕ έχει θεσπίσει πολλά κοινοτικά προγράμματα χρηματοδότησης για την ανάπτυξη, την επίδειξη και την εφαρμογή της διαχείρισης της ενεργειακής ζήτησης και για τη χρήση των ανανεώσιμων ενεργειών, τόσο σε μεμονωμένα κτίρια όσο και σε κτιριακά σύνολα, όπως επίσης και για άλλες πτυχές της αειφόρου δόμησης.

Με την Οδηγία 2002/91 η ενεργειακή απόδοση των κτιρίων υπολογίζεται πλέον στη βάση μεθοδολογίας, που διαφοροποιείται σε περιφερειακό (εθνικό) επίπεδο και περιέχει, εκτός της θερμομόνωσης και άλλες παραμέτρους, που διαδραματίζουν ολοένα και περισσότερο σημαντικό ρόλο, όπως οι εγκαταστάσεις θέρμανσης/κλιματισμού ή εφαρμογής ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αλλά και ο σχεδιασμός του κτιρίου. Τα μέτρα είναι υποχρεωτικά για τα νέα κτίρια, με την εκπόνηση ενεργειακής μελέτης, ωστόσο **ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των υφιστάμενων κτιρίων, στα οποία υπάρχουν σημαντικά περιθώρια εξοικονόμησης ενέργειας**, αρχής γενομένης από τις αποδοτικές ανακαινίσεις υφιστάμενων κτιρίων άνω των 1.000 m².

Για την επίτευξη των στόχων της Οδηγίας βασικό στοιχείο είναι η Ενεργειακή Πιστοποίηση, που θα διενεργείται από ιδιώτες επιθεωρητές και η έκδοση Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ) που θα επιτρέπει στους καταναλωτές να συγκρίνουν και να αξιολογούν την ενεργειακή απόδοση του κτιρίου. Η υποχρέωση έκδοσης ΠΕΑ κατά την κατασκευή, την ανακαίνιση, την πώληση και την εκμίσθωση κτιρίων, δεκαετούς ισχύος, θα λειτουργήσει ως το πλέον βασικό κίνητρο για να προωθηθούν επεμβάσεις βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, ιδιαίτερα των παλαιότερων κτιρίων, δεδομένου ότι θα συντελεστούν σημαντικές αλλαγές στην αγορά ακινήτων.

Παράλληλα, τα μέτρα στοχεύουν και στη **βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, που καλούνται να παίξουν ένα ρόλο «πιλότου» για την αποτελεσματική διείσδυση των μέτρων ενεργειακής απόδοσης.**

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναμένει ότι με την εφαρμογή της οδηγίας 2002/91/EK στα κράτη μέλη και ειδικότερα μέσω της διαδικασίας της ανακαίνισης των υπαρχόντων

¹Στο μέλλον, θα υπάρχουν συμφωνημένα πρότυπα για την οικολογικά ορθή σχεδίαση ενεργοβόρου εξοπλισμού, όπως οικιακών συσκευών.

κτιρίων, θα επιτευχθεί σημαντική βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών των πόλεων και της ποιότητας ζωής των κατοίκων, έως τα μέσα της τρέχουσας εκατο-
νταετίας².

Το «Σύμφωνο των Δημάρχων» για μείωση των εκπομπών CO₂ μέσω δράσεων υπέρ της ενεργειακής απόδοσης

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δρομολόγησε το «Σύμφωνο των Δημάρχων», την πλέον φιλόδοξη μέχρι στιγμής πρωτοβουλία συμμετοχής των πολιτών στην αντιμετώπιση της θέρμανσης του πλανήτη. Η πρωτοβουλία εκδηλώνεται μετά από άτυπη διαδικασία διαβούλευσης με πλήθος πόλεων ανά την Ευρώπη, οι δήμαρχοι των οποίων θα παραστούν, μαζί με την Επιτροπή, στα εγκαίνια του Συμφώνου. Το Σύμφωνο συνίσταται σε επίσημη δέσμευση των πόλεων που προσχωρούν σε αυτό να επιτύχουν αποτελέσματα πέραν των στόχων της ΕΕ για τη μείωση των εκπομπών CO₂ μέσω δράσεων υπέρ της ενεργειακής απόδοσης και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Σχεδόν 100 πόλεις ανά την Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένων και 15 πρωτευουσών, έχουν εκδηλώσει από νωρίς τη στήριξή τους για το Σύμφωνο.

Το «Σύμφωνο των Δημάρχων» αποτελεί πρωτοβουλία προσανατολισμένη στην επίτευξη αποτελεσμάτων, με έμφαση σε συγκεκριμένα έργα και μετρήσιμα αποτελέσματα. Οι πόλεις και περιφέρειες που προσχωρούν σε αυτό θα δεσμευθούν επίσημα να μειώσουν τις εκπομπές τους CO₂ κατά ποσοστό άνω του 20% μέχρι το έτος 2020 αναπτύσσοντας σχέδια δράσης για την αειφόρο ενέργεια. Οι πολίτες θα ενημερώνονται για τα επιτεύγματα των αντίστοιχων πόλεων τους μέσω εκθέσεων που θα υποβάλλονται σε τακτά διαστήματα, υπό τον ενδεχόμενο έλεγχο τρίτων μερών.

Το πλαίσιο και οι αρχές του «Συμφώνου των Δημάρχων»:

Εκτιμώντας ότι:

- ο η Διακυβερνητική Επιτροπή για την Αλλαγή του Κλίματος (IPCC) επιβεβαίωσε ότι η αλλαγή του κλίματος αποτελεί πραγματικότητα για την οποία ευθύνεται σε μεγάλο βαθμό η χρήση ενέργειας για ανθρώπινες δραστηριότητες·
- ο στις 9 Μαρτίου 2007 η Ευρωπαϊκή Ένωση υιοθέτησε τη δέσμη μέτρων «Ενέργεια για ένα μεταβαλλόμενο κόσμο», αναλαμβάνοντας μια μονομερή δέσμευση για τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) κατά τουλάχιστον 20% έως το 2020, ως αποτέλεσμα της αύξησης της ενεργειακής απόδοσης κατά 20% και του προσδιορισμού του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο ενεργειακό μίγμα σε 20%·
- ο το Σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ενεργειακή απόδοση: Αξιοποίηση του δυναμικού θέτει ως προτεραιότητα τη θέσπιση «Συμφώνου των Δημάρχων»·
- ο η Επιτροπή των Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπογραμμίζει την ανάγκη σύνταξης των τοπικών και περιφερειακών δυνάμεων δεδομένου ότι η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση είναι ένα αποτελεσματικό στοιχείο για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των δράσεων που πρέπει να αναληφθούν για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και, συνεπώς, προωθεί τη συμμετοχή των περιφερειών στο Σύμφωνο των Δημάρχων·

² Η ομάδα εργασίας για την αειφόρο δόμηση, στην οποία συμμετέχουν αντιπρόσωποι της Επιτροπής, των κρατών μελών και του κλάδου, εκπόνησε το 2001 αναλυτική έκθεση με τίτλο «Ατζέντα για την αειφόρο δόμηση στην Ευρώπη», όπου προτείνεται ένα πρόγραμμα δράσεων και σειρά στοχοθετημένων συστάσεων.

- ο οι Δήμοι είναι πρόθυμοι να ακολουθήσουν τις συστάσεις του «Χάρτη της Λειψίας για Βιώσιμες Ευρωπαϊκές Πόλεις» όσον αφορά την ανάγκη βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης·
- ο οι Δήμοι έχουν γνώση της ύπαρξης των Δεσμεύσεων του Aalborg στις οποίες στηρίζονται πολλές εν εξελίξει προσπάθειες αστικής βιωσιμότητας καθώς και διαδικασίες της Ατζέντας 21·η δέσμευση της ΕΕ για τη μείωση των εκπομπών θα μπορέσει να υλοποιηθεί μόνον με τη συνδρομή των τοπικών φορέων, των πολιτών και των ενώσεών τους·
- ο οι τοπικές και περιφερειακές αρχές οφείλουν να πρωτοστατήσουν στην ανάληψη δράσης και να δώσουν το καλό παράδειγμα, δεδομένου ότι αποτελούν το επίπεδο διακυβέρνησης που βρίσκεται πλησιέστερα στους πολίτες·
- ο πολλές από τις δράσεις όσον αφορά την ενεργειακή ζήτηση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας που απαιτούνται για την αντιμετώπιση της διαταραχής του κλίματος, είτε εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιότητας των τοπικών κυβερνήσεων, είτε δεν είναι εφικτές χωρίς την πολιτική στήριξή τους·
- ο τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν να επωφεληθούν από την ανάληψη αποτελεσματικής αποκεντρωμένης δράσης σε τοπικό επίπεδο προκειμένου να εκπληρώσουν τη δέσμευσή τους για περιορισμό των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου·
- ο οι τοπικές και περιφερειακές αρχές σε όλη την Ευρώπη περιορίζουν τους ρύπους που προκαλούν αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη μέσω προγραμμάτων ενεργειακής απόδοσης, συμπεριλαμβανομένης της βιώσιμης αστικής κινητικότητας, καθώς και με την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας·
- ο οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μοιράζονται την ευθύνη για την καταπολέμηση της αύξησης της θερμοκρασίας του πλανήτη με τις εθνικές κυβερνήσεις και ότι οφείλουν να αναλάβουν τη δέσμευση αυτή ανεξαρτήτως των δεσμεύσεων άλλων ενδιαφερομένων φορέων·
- ο τα αστικά κέντρα και οι πόλεις ευθύνονται άμεσα και έμμεσα (μέσω των προϊόντων και των υπηρεσιών που χρησιμοποιούνται από τους πολίτες) για περισσότερο από το ήμισυ των εκπομπών αερίων u952 θερμοκηπίου που προκύπτουν από τη χρήση ενέργειας σχετιζόμενης με την ανθρώπινη δραστηριότητα·

Οι Δήμαρχοι δεσμεύονται να:

- ο **υπερβούν τους στόχους** που έθεσε η ΕΕ για το 2020, μειώνοντας τις εκπομπές CO₂ στις επικράτειες τους τουλάχιστον κατά 20%, μέσω της εφαρμογής ενός Σχεδίου Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια στους τομείς δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την εντολή τους. Η δέσμευσή τους και το **Σχέδιο Δράσης** θα επικυρωθούν μέσω των αντίστοιχων διαδικασιών τους·
- ο **προετοιμάσουν μια βασική απογραφή εκπομπών** που θα αποτελέσει τη βάση του Σχεδίου Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια·
- ο **υποβάλλουν το Σχέδιο Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια** εντός του έτους που έπεται της επίσημης υπογραφής του Συμφώνου των Δημάρχων·
- ο **προσαρμόσουν τις αστικές δομές**, συμπεριλαμβανομένης και της εξασφάλισης επαρκούς ανθρώπινου δυναμικού, με στόχο την ανάληψη των απαραίτητων δράσεων·
- ο **κινητοποιήσουν την κοινωνία των πολιτών στις γεωγραφικές περιοχές τους** προκειμένου να συμμετάσχει στην ανάπτυξη του Σχεδίου Δράσης, προσδιορίζοντας τις πολιτικές και τα μέτρα που απαιτούνται για την εφαρμογή και την επίτευξη των στόχων του σχεδίου αυτού. Το σχέδιο δράσης θα υλοποιηθεί σε

κάθε επικράτεια και θα υποβληθεί στη Γραμματεία του Συμφώνου εντός του έτους που έπεται της υπογραφής του Συμφώνου.

1.2.2 Η Εξοικονόμηση Ενέργειας στο πλαίσιο της Ελληνικής Ενεργειακής Πολιτικής

Ένας σημαντικός στόχος της ελληνικής ενεργειακής πολιτικής, είναι η προώθηση μέτρων και προγραμμάτων Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΕΞΕ) και Ορθολογικής Χρήσης της Ενέργειας (ΟΧΕ). Με την υιοθέτηση των Ευρωπαϊκών Οδηγιών τέθηκε το νομικό πλαίσιο για την έκδοση υπουργικών αποφάσεων για την ενεργειακή σήμανση στην Ελλάδα, καθώς και για την πιστοποίηση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων (Ν.3661/08). Εξάλλου, έχει υιοθετηθεί πλήθος μέτρων για τις μεταφορές, με την ολοκλήρωση του Ν.3423/05 για τα βιοκαύσιμα, την ανανέωση των παλαιών ιδιωτικής χρήσεως αυτοκινήτων, και τη βελτίωση των προδιαγραφών των οδικών δικτύων και των μέσων μαζικής μεταφοράς.

Το νομικό πλαίσιο για τον ενεργειακό σχεδιασμό της χώρας, ολοκληρώθηκε με την ψήφιση του Ν. 3438/06 για τη σύσταση Συμβουλίου Εθνικής Ενεργειακής Στρατηγικής (Σ.Ε.Ε.Σ.) ως γνωμοδοτικό όργανο για τη χάραξη μακροχρόνιας ενεργειακής πολιτικής.

Στο πρώτο **Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ενεργειακή Αποδοτικότητα (ΣΔΕΑ)** παρουσιάζονται συγκεκριμένα μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, τα οποία συντονισμένα σε όλους τους τομείς, θα οδηγήσουν σε εξοικονόμηση ενέργειας τουλάχιστον έως 16,41TWh το 2016 εκπληρώνοντας το στόχο του 9% και βοηθώντας έτσι την Ελλάδα να μειώσει την εξάρτησή της από τις εισαγωγές ενέργειας. Επιπλέον, η στροφή προς τεχνολογίες με καλύτερη ενεργειακή απόδοση ενισχύει την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα συμβάλλοντας στην βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος, την άμεση και ουσιαστική ανάπτυξη της χώρας και την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Ο τομέας των μεταφορών εκτιμάται ότι έχει περιθώρια εξοικονόμησης ενέργειας 36% περίπου. Ο τριτογενής και ο οικιακός τομέας με ποσοστό συμμετοχής σε εξοικονόμηση 30% και 29% αντίστοιχα. Το σύνολο των προτεινόμενων μέτρων διαμορφώνει ένα ολοκληρωμένο εθνικό πρόγραμμα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, η εφαρμογή του οποίου θα οδηγήσει στην επίτευξη του ενεργειακού στόχου εξοικονομώντας μεγάλα ποσά ορυκτών καυσίμων και ηλεκτρικής ενέργειας και παράλληλα ενισχύεται η περαιτέρω διείσδυση του φυσικού αερίου και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

1.2.3 Η Εξοικονόμηση Ενέργειας στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα 2007-2013 (ΕΠΑΕ)

Οι **γενικοί στόχοι** του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (ΕΠΑΕ) αναλύονται στον επόμενο Πίνακα:

<p>ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα»</p> <p>(ΕΠΑΕ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • αναβάθμιση επιχειρηματικού περιβάλλοντος και βελτίωση συνθηκών ανταγωνισμού • ανάπτυξη επιχειρηματικότητας και υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις, (π.χ. μεταποίηση, εμπόριο, τουρισμός κλπ.) • προώθηση της καινοτομίας • ενίσχυση της οικονομίας της γνώσης – Ε&ΤΑ και σύνδεσή της με την παραγωγή • υποδομές και δικτυώσεις επιχειρηματικότητας • απελευθέρωση αγοράς ενέργειας, ενεργειακά δίκτυα και βελτίωση του ενεργειακού εφοδιασμού • ανάπτυξη φιλικών προς το περιβάλλον μορφών ενέργειας και τεχνικών εξοικονόμησης ενέργειας, • πράσινη επιχειρηματικότητα και ενίσχυση της περιβαλλοντικής διάστασης των παραγωγικών δραστηριοτήτων.
--	--

Οι δράσεις ενεργειακής αποδοτικότητας περιλαμβάνονται στον Άξονα Προτεραιότητας 4 (ΑΠ4) του ΕΠΑΕ και επιδιώκει την εξασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας, στο πλαίσιο της επίτευξης των περιβαλλοντικών στόχων της, την υποστήριξη της απελευθέρωσης της αγοράς ενέργειας και την ένταξη της χώρας στα μεγάλα διεθνή δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου.

Ο ΑΠ4 στοχεύει στην ολοκλήρωση του ενεργειακού συστήματος της χώρας και την ενίσχυση της αειφορίας. Για την εξυπηρέτηση των επιδιώξεών του και την επίτευξη του Γενικού του Στόχου, η αναπτυξιακή στρατηγική του Άξονα εξειδικεύεται επιχειρησιακά στους ακόλουθους **ειδικούς στόχους**:

- ο ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, μειώνοντας την εξάρτηση της χώρας από το πετρέλαιο, με προώθηση των ενεργειακών δικτύων του φυσικού αερίου και του ηλεκτρισμού και περαιτέρω διεύθυνση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο ενεργειακό ισοζύγιο καθώς και εξοικονόμηση ενέργειας και βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας
- ο ενδυνάμωση του γεωστρατηγικού ρόλου της χώρας στον ενεργειακό χάρτη της ευρύτερης περιοχής, μέσω της ένταξής της στα μεγάλα διεθνή δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου
- ο αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών για εκσυγχρονισμό και βελτίωση της ασφάλειας των ενεργειακών δικτύων
- ο ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων.

Οι δράσεις ενεργειακής αποδοτικότητας περιλαμβάνονται στο θεματικό πεδίο «Ενεργειακή απόδοση, συμπαραγωγή, διαχείριση ενέργειας» (ΚΩΔ 43, Διάσταση 1, Πίνακας 39 κειμένου ΕΠΑΕ).

1.3. ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΟΦΕΛΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»

1.3.1 Ενεργειακή Αποδοτικότητα και Εξοικονόμηση Ενέργειας στα Κτίρια

1.3.1.α Γενικά

Η ενεργειακή κατανάλωση του κτιριακού τομέα αντιστοιχεί στο 40% της συνολικής τελικής ενεργειακής κατανάλωσης σε Ευρωπαϊκό επίπεδο και σε περίπου 50% των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και άλλων αερίων που ενισχύουν το φαινόμενο του θερμοκηπίου και προκαλούν την κλιματική αλλαγή. Η βελτίωση της ενεργειακής

απόδοσης των υφιστάμενων κτιρίων είναι ένας από τους οικονομικά αποτελεσματικούς τρόπους τήρησης των δεσμεύσεων της Διάσκεψης του Κιότο για την αλλαγή του κλίματος.

Στην Ευρώπη, ο κόσμος περνά σχεδόν το 90% του χρόνου του μέσα σε κτίρια. Η κακή ενεργειακή συμπεριφορά των κτιρίων τους επηρεάζει την υγεία των ενοίκων και οδηγεί σε κτίρια δαπανηρά στη συντήρησή τους, τη θέρμανση και τον κλιματισμό τους. Η αλλαγή στον τρόπο μελέτης, κατασκευής, ανακαίνισης και κατεδάφισης των κτιρίων και του δομημένου περιβάλλοντος προς την κατεύθυνση της ενεργειακής αποδοτικότητας αναμένεται να επιφέρει σημαντικές βελτιώσεις σε περιβαλλοντικό και οικονομικό επίπεδο στις πόλεις και στην ποιότητα ζωής των κατοίκων τους.

Ακόμη όμως και αν όλα τα νέα κτίρια κατασκευάζονται με ενεργειακά αποδοτικό τρόπο, ο ρυθμός αντικατάστασης των υπαρχόντων κτιρίων (0,5 έως 2% ετησίως) είναι τόσο αργός, ώστε να χρειάζεται πολύς χρόνος για να γίνει πραγματικά αισθητός ο αντίκτυπος των νέων κτιρίων³.

Η Οδηγία 2002/91 αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στη **βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των υφιστάμενων κτιρίων**, στα οποία υπάρχουν σημαντικά περιθώρια εξοικονόμησης ενέργειας. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η θερμομόνωση των παλαιότερων κτιρίων στην Ευρώπη θα μπορούσε να μειώσει τις εκπομπές CO₂ και το αντίστοιχο ενεργειακό κόστος κατά 42%.

Παράλληλα, η Οδηγία στοχεύει και στη **βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα**, που καλούνται να παίξουν ένα ρόλο «πιλότου» για την αποτελεσματική διείσδυση των μέτρων ενεργειακής απόδοσης.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναμένει ότι με την εφαρμογή της οδηγίας 2002/91/EK στα κράτη μέλη και ειδικότερα μέσω της διαδικασίας της ανακαίνισης των υπαρχόντων κτιρίων, θα επιτευχθεί σημαντική βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών των πόλεων και της ποιότητας ζωής των κατοίκων, έως τα μέσα της τρέχουσας εκατονταετίας⁴.

Η ΕΕ έχει θεσπίσει πολλά κοινοτικά προγράμματα χρηματοδότησης για την ανάπτυξη, την επίδειξη και την εφαρμογή της διαχείρισης της ενεργειακής ζήτησης και για τη χρήση των ανανεώσιμων ενεργειών, τόσο σε μεμονωμένα κτίρια όσο και σε κτιριακά σύνολα, όπως επίσης και για άλλες πτυχές της αειφόρου δόμησης.

Σήμερα, παρά το γεγονός ότι υπάρχουν δοκιμασμένες τεχνικές και καινοτόμες τεχνολογίες, υπάρχει ακόμη δυσκολία στην διείσδυση μέτρων ενεργειακής απόδοσης στον κτιριακό τομέα. Το κύριο εμπόδιο είναι η έλλειψη ενδιαφέροντος από πλευράς κατασκευαστών και αγοραστών, οι οποίοι λανθασμένα θεωρούν την ενεργειακά αποδοτική δόμηση δαπανηρή και δεν εμπιστεύονται τις νέες τεχνολογίες ως προς την αξιοπιστία και την απόδοσή τους μακροπρόθεσμα.

Για την αντιμετώπιση αυτού και άλλων εμποδίων στην ενεργειακή αποδοτικότητα, τα κράτη μέλη οφείλουν να θεσπίσουν σειρά μέτρων υποστήριξης και κυρίως να παρέχουν κίνητρα. Με τον τρόπο αυτό και με παράλληλες συνδυασμένες δράσεις θα δοθεί έμφαση στα μακροπρόθεσμα οφέλη, έτσι ώστε αγοραστές, τράπεζες και δανειοδοτικοί οργανισμοί να μπορούν να κάνουν διάκριση μεταξύ κτιρίων που

³ Όπως τονίσθηκε στην 3η Διάσκεψη Ευρωπαίων Υπουργών για την αειφόρο κατοικία, τα υπάρχοντα κτίρια πρέπει επίσης να αποβούν πιο αποδοτικά, σύμφωνα με την αρχή της αειφορίας, με εκ των υστέρων παρέμβαση σε αυτά ή να εξασφαλισθεί προς το σκοπό αυτό ότι για την ανακαίνισή τους η αειφορία θα είναι η κύρια μέριμνα.

⁴ Η ομάδα εργασίας για την αειφόρο δόμηση, στην οποία συμμετέχουν αντιπρόσωποι της Επιτροπής, των κρατών μελών και του κλάδου, εκπόνησε το 2001 αναλυτική έκθεση με τίτλο «Ατζέντα για την αειφόρο δόμηση στην Ευρώπη», όπου προτείνεται ένα πρόγραμμα δράσεων και σειρά στοχοθετημένων συστάσεων.

μελετώνται και κατασκευάζονται με τις συνήθεις μεθόδους και εκείνων που μελετώνται και κατασκευάζονται με τεχνικές σύμφωνες με την αρχή της αειφορίας.

Στο πλαίσιο αυτό σημαντικό ρόλο κατέχει η συνεχής υποστήριξη επιδεικτικών έργων, με εστίαση στα έργα κατασκευής και ανακαίνισης τυπικών κτιρίων αστικών κατοικιών, σχολείων, νοσοκομείων και γραφείων.

Στο πλαίσιο αυτό ο στόχος των παρεμβάσεων του Άξονα 1, είναι η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας υφιστάμενων δημοτικών κτιρίων, με συνέπεια την εξοικονόμηση ενέργειας και τη μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, τη βελτίωση των συνθηκών θερμικής άνεσης και διαβίωσης εν γένει καθώς και τον περιορισμό της χρήσης κλιματιστικών και η μείωση του ηλεκτρικού φορτίου αιχμής.

Εκτιμάται ότι μέσω του Προγράμματος «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» μπορεί να μειωθεί η ενεργειακή κατανάλωση των Δημοτικών κτιρίων, συνεισφέροντας στους εθνικούς στόχους για την εξοικονόμηση ενέργειας. Το Ελληνικό εθνικό Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης στα πλαίσια της Οδηγίας 2006/32/EK (ΣΔΕΑ) προβλέπει, στο πλαίσιο επίτευξης των εθνικών στόχων εξοικονόμησης ενέργειας στον κτιριακό τομέα κατά μέσο όρο εξοικονόμηση ενέργειας 63 GWh από τα κτίρια του Δημόσιου Τομέα. **Μέσω του προγράμματος εξοικονομώ μπορεί να επιτευχθεί κάλυψη του εθνικού στόχου για τα Δημόσια κτίρια κατά 17,7%.**

ANAMENOMENO ENERΓΕΙΑΚΟ ΟΦΕΛΟΣ: 30-40% εξοικονόμηση ενέργειας στα κτίρια όπου θα εφαρμοστούν οι σχετικές δράσεις.

1.3.1.β Συνεισφορά του Άξονα 1 του «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» στους Στόχους του Άξονα 4 του ΕΠΑΕ

Ετήσια μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (kt CO₂) ως αποτέλεσμα των δράσεων Εξοικονόμησης ενέργειας

Οι παρεμβάσεις του Άξονα 1 αφορούν στη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας υφιστάμενων Δημοτικών κτιρίων και ειδικότερα σε συνολική μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης κατά 30%.

Μέσω της Α' Φάσης του Προγράμματος «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» υπολογίζεται ότι η συνολική εξοικονομούμενη ενέργεια θα ανέρχεται σε 30% της καταναλισκόμενης, η οποία εκτιμάται σε **11,14 GWh (958 ΤΙΠ)** ετησίως, εκ των οποίων 7,8 GWh είναι θερμική και 3,34 GWh ηλεκτρική. Η συνεπαγόμενη ετήσια μείωση εκπομπών CO₂ ανέρχεται σε **4,97 kt**.

1.3.2 Δημοτικός, Φωτισμός, Βιοκλιματικός Σχεδιασμός Αστικών Χωρών, Βελτίωση Μικροκλίματος και Ενεργειακή Αποδοτικότητα του Δομημένου Περιβάλλοντος

1.3.2.α Γενικά.

Α. ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΦΩΤΙΣΜΟΣ

Εκτιμάται ότι η ετήσια κατανάλωση για το δημοτικό φωτισμό στην Ευρώπη κυμαίνεται μεταξύ 40 και 80 kWh ανά κάτοικο ή μεταξύ 10 και 30 kWh ανά χιλιόμετρο οδού, ενώ στις περισσότερες πόλεις της Ελλάδας είναι ακόμα μεγαλύτερη.

Η κατανάλωση ενέργειας για ηλεκτροφωτισμό των Δήμων μπορεί να μειωθεί σημαντικά με την εφαρμογή μέτρων ενεργειακής αποδοτικότητας. Στην Ελλάδα εκτιμάται ότι η εξοικονόμηση ενέργειας στα υφιστάμενα δίκτυα μπορεί να ανέρθει σε 40% μέσω ολοκληρωμένων παρεμβάσεων, που αφορούν τόσο στο σχεδιασμό του συστήματος και στις προδιαγραφές του τεχνικού εξοπλισμού του όσο και στο εφαρμοζόμενο σύστημα διαχείρισης.

Οι παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης του δημοτικού φωτισμού μπορούν να εξασφαλίσουν τόσο την απαιτούμενη ποιότητα του φωτισμού των κοινόχρηστων χώρων όσο και την οικονομική αποδοτικότητα (πολύ σύντομη απόσβεση) προς όφελος του Δήμου.

Β. ΒΙΟΚΛΙΜΑΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΚΛΙΜΑ

Ο βιοκλιματικός σχεδιασμός κοινόχρηστων αστικών χώρων περιλαμβάνει την κλίμακα του κτιρίου, του οικοδομικού τετραγώνου ή και της ίδιας της πόλης. Στόχος του είναι η δημιουργία χώρων με ευνοϊκό μικροκλίμα, ο περιορισμός του φαινομένου της «αστικής θερμικής νησίδας» καθώς και η μείωση των ενεργειακών καταναλώσεων στα κτίρια για θέρμανση και ψύξη.

Το **μικροκλίμα** μιας περιοχής επηρεάζεται κατ' αρχάς από τις επικρατούσες κλιματικές συνθήκες: θερμοκρασία, ηλιοφάνεια, ταχύτητα και διεύθυνση ανέμου και υγρασία, οι οποίες παρουσιάζουν τόσο εποχιακές όσο και ημερήσιες διαφοροποιήσεις. Το δομημένο περιβάλλον, ο προσανατολισμός και η γεωμετρία των κτιρίων, η τοπογραφία, η κάλυψη του εδάφους με βλάστηση διαφόρων ειδών, τα υλικά, ακόμα και τα χρώματα προσδιορίζουν τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά του χώρου και διαμορφώνουν το μικροκλίμα της περιοχής, καθορίζοντας τις συνθήκες άνεσης στο χώρο και την ενεργειακή κατανάλωση των γύρω κτιρίων.

Ο βιοκλιματικός σχεδιασμός αστικών χώρων περιλαμβάνει **κατάλληλη διαμόρφωση του περιβάλλοντος και επιλογή βλάστησης** για τον ανάλογα με την εποχή ηλιασμό ή/και ηλιοπροστασία καθώς και έκθεση στον άνεμο ή ανεμοπροστασία, με στόχο τη βελτίωση του μικροκλίματος της περιοχής.

Σημαντική παράμετρος είναι και τα **υλικά** που χρησιμοποιούνται σε κτίρια, δρόμους και πεζοδρόμια, τα οποία επηρεάζουν το μικροκλίμα, τις συνθήκες άνεσης σε υπαίθριους χώρους και την ενεργειακή κατανάλωση των γύρω κτιρίων. Τεχνικά χαρακτηριστικά όπως ο συντελεστής ανακλαστικότητας και ο συντελεστής εκπομπής στη μεγάλη μήκους κύματος ακτινοβολία, καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τη θερμοκρασία των εξωτερικών επιφανειών. Ανοιχτόχρωμες επιφάνειες απορροφούν μικρό ποσοστό της προσπίπτουσας ηλιακής ακτινοβολίας, καθώς ανακλούν το μεγαλύτερο μέρος και, επομένως, οι θερμοκρασίες που αναπτύσσονται είναι μειωμένες, συμβάλλοντας στη μείωση της υπερθέρμανσης του γύρω χώρου και των κτιρίων, σημαντικός παράγοντας κατά τη θερινή περίοδο.

Η διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου και η βλάστηση επηρεάζει σημαντικά το μικροκλίμα της περιοχής. Ο πιο σημαντικός ρόλος της βλάστησης στο δομημένο περιβάλλον είναι η συνεισφορά της στη **μείωση της θερμοκρασίας του αέρα του περιβάλλοντος χώρου τη θερινή περίοδο**, αποτέλεσμα του σκιασμού της περιοχής και της απώλειας θερμότητας μέσω των βασικών λειτουργιών των φυτών για φωτοσύνθεση, διαπνοή και εξάτμιση. Καθώς το φυτό διαπνέει, εξατμίζεται νερό από τα φύλλα του και παγιδεύεται θερμική ενέργεια από το περιβάλλον, ώστε να δροσίζονται τα φύλλα και ο αέρας που τα περιβάλλει, με αποτέλεσμα την πτώση της θερμοκρασίας του περιβάλλοντος χώρου. Συνεπώς, ο αέρας κοντά στο έδαφος σε δενδροφυτευμένες περιοχές είναι πιο δροσερός από άλλες δομημένες περιοχές.

Μελέτες και μετρήσεις της θερμοκρασίας, που έχουν γίνει μεταξύ δενδροφυτευμένων περιοχών και του δομημένου περιβάλλοντος, έχουν δείξει ότι η διαφορά θερμοκρασίας μπορεί να φτάσει 5-8 °C, επηρεάζοντας θετικά το μικροκλίμα της περιοχής. Γενικά, ακόμα και στον ίδιο χώρο, είναι αναμενόμενη διαφορά θερμοκρασίας της τάξεως των 2-5 °C στην περιοχή όπου επηρεάζεται από τη βλάστηση. Εξίσου σημαντικό είναι το γεγονός ότι η θερμική ακτινοβολία που εκπέμπεται από τα φύλλα και το έδαφος είναι μειωμένη σε σχέση με την ακτινοβολία που εκπέμπεται από επιφάνειες οι οποίες είναι εκτεθειμένες στον ήλιο. Επομένως, το επακόλουθο θερμικό φορτίο στον άνθρωπο είναι πολύ μικρότερο, βελτιώνοντας σημαντικά τις συνθήκες θερμικής άνεσης κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Όταν η βλάστηση χρησιμοποιείται κοντά σε κτίρια για ηλιοπροστασία, μειώνει το ψυκτικό φορτίο του κτιρίου, ενώ, αυξάνοντας τη βλάστηση στην πόλη, μπορεί να υπάρξει **σημαντική εξοικονόμηση ενέργειας για ψύξη στο αστικό περιβάλλον**.

Η βλάστηση μπορεί να επηρεάσει και το πεδίο ανεμοροής της περιοχής, μειώνοντας την **ταχύτητα του ανέμου**. Ομαδοποιώντας συστάδες δέντρων, είναι δυνατή η δημιουργία ανεμοφραχτών, παρέχοντας **προστασία στα κοντινά κτίρια**, ελαττώνοντας την ταχύτητα των ανέμων προς αυτήν την κατεύθυνση. Ανάλογα με τις ανάγκες, είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν δενδροφυτεύσεις και για την **ανακατεύθυνση του ανέμου και δημιουργία ρευμάτων γύρω από το κτίριο**, με στόχο το δροσισμό του κτιρίου.

Άλλα οφέλη της βλάστησης αφορούν τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στις πόλεις και τη μείωση του θορύβου. Η μείωση του θορύβου γίνεται λόγω της απορρόφησης και ανάκλασης του ήχου από το φύλλωμα. Τα φυτά ανάλογα με τη διάταξή τους δρουν και ως αποτελεσματικό φράγμα ήχου, με τη δημιουργία ζώνης ανάσχεσης. Το φράγμα ήχου μπορεί να μειώσει το θόρυβο μέχρι και 10 dBA, εάν

είναι τοποθετημένο πολύ κοντά στην πηγή του θορύβου, ενώ σημαντικός είναι και ο ψυχολογικός παράγοντας με τον οπτικό διαχωρισμό και πιθανή απόκρυψη της πηγής του θορύβου.

Συνοψίζοντας, η βελτίωση του μικροκλίματος σε αστικούς χώρους βελτιώνει σημαντικά την ενεργειακή αποδοτικότητα του δομημένου περιβάλλοντος. Από τη διεθνή βιβλιογραφία, αλλά και μελέτες σε Ελληνικούς αστικούς χώρους προκύπτει ότι:

1. ένας βιοκλιματικός αστικός χώρος μέσα στην πόλη:
 - μπορεί να μειώσει τη θερμοκρασία γύρω από τα παρακείμενα κτίρια κατά 2-5°C
 - κάθε 100 m² βλάστησης επιφέρει κατά μέσο όρο μείωση 1°C στον παρακείμενο αστικό ιστό
 - συμβάλλει στη μειωμένη χρήση κλιματιστικών των γύρω κτιρίων σε ποσοστά 30-50%
2. ένα μεγάλο υγιές δέντρο:
 - εξατμίζει περίπου 1460 κ. νερό κατά τη διάρκεια μίας ημέρας
 - μπορεί να συμβάλλει σε δροσισμό ισοδύναμο με τη λειτουργία πέντε κλιματιστικών
3. συνολικά το πράσινο στην πόλη μειώνει την καταναλισκόμενη ενέργεια για ψύξη
 - αύξηση δενδροκάλυψης και πρασίνου κατά 30% μπορεί να μειώσει την καταναλισκόμενη ενέργεια για ψύξη κατά 30% ετησίως
 - επιφάνεια πρασίνου 10,000m², με δέντρα, θάμνους, χλόη παράγει 600 kg οξυγόνου σε 12 ώρες και δεσμεύει 900 kg CO₂
4. η βελτίωση μικροκλίματος στην πόλη
 - περιορίζει σημαντικά το φαινόμενο της αστικής θερμικής νησίδας
 - μπορεί να μειώσει το φορτίο αιχμής σε ποσοστά της τάξης του 30% (με όφελος που αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 25% περίπου της απόδοσης COP των κλιματιστικών)

Στο πλαίσιο αυτό, στόχος των παρεμβάσεων του Προγράμματος «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» είναι η βελτίωση του αστικού μικροκλίματος με συνεπαγόμενη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης των κτιρίων, αλλά παράλληλα και η δημιουργία ευχάριστων βιώσιμων χώρων όλες τις εποχές του έτους, οι οποίοι να αποτελούν μικροκλιματικές «οάσεις» και να συνεισφέρουν θετικά στο κλίμα της περιοχής. Επιπλέον, με την εφαρμογή κατάλληλων σχεδιαστικών παραμέτρων και παρεμβάσεων για τη βελτίωση των συνθηκών θερμικής και οπτικής άνεσης, οι υπαίθριοι αστικοί χώροι θα γίνουν πιο ευχάριστοι και βιώσιμοι για περισσότερες ώρες και εποχές του χρόνου. Έτσι αναβαθμίζεται η ποιότητα ζωής στις πόλεις, μεγιστοποιείται η χρήση των υπαίθριων χώρων, ενισχύονται οι δραστηριότητες ψυχαγωγίας άθλησης, περιπάτου και περπατήματος και περιορίζεται η χρήση του αυτοκινήτου.

Η βελτίωση των ενεργειακών χαρακτηριστικών των υπαίθριων δημόσιων χώρων (δρόμων / πεζοδρομίων, πλατειών, κ.ο.κ.) θα αποτελέσει σημαντική παράμετρο περιορισμού του φαινομένου της θερμικής νησίδας, και θα συμβάλλει στη βελτίωση του μικροκλίματος στο δομημένο περιβάλλον (κλιματικές συνθήκες σε κλίμακα κτιρίου) και του κλίματος που διαμορφώνεται μέσα στην πόλη. **Το ενεργειακό όφελος στα παρακείμενα κτίρια και στην πόλη θα προκύψει από τη μείωση των απαιτήσεων των κτιρίων και τη μείωση του ηλεκτρικού φορτίου, ιδιαίτερα την περίοδο του καλοκαιριού.**

ANAMENOMENO ENERΓΕΙΑΚΟ ΟΦΕΛΟΣ: 30-50% μείωση της κατανάλωσης ενέργειας για κλιματισμό των παρακείμενων κτιρίων.

1.3.2.β Συνεισφορά του Άξονα 2 του «**ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ**» στους στόχους του Άξονα 4 του ΕΠΑΕ

Ετήσια μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (kt CO₂) ως αποτέλεσμα των δράσεων Εξοικονόμησης ενέργειας

ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΦΩΤΙΣΜΟΥ (Δράση 2.1)

Εκτιμάται ότι μέσω των παρεμβάσεων του προγράμματος μπορεί να επιτευχθεί εξοικονόμηση ηλεκτρικής ενέργειας της τάξης των **4.500.000 kWh (387 ΤΙΠ)** ετησίως, που αντιστοιχεί σε μείωση των εκπομπών **CO₂ κατά 3,9 kt**.

ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΜΙΚΡΟΚΛΙΜΑΤΟΣ (Δράση 2.2)

Εκτιμάται ότι υπάρχει η δυνατότητα μείωσης της ενεργειακής κατανάλωσης για ψύξη σε παρακείμενα κτίρια κατά 30%, που μπορεί να ανέλθει συνολικά σε εξοικονόμηση ηλεκτρικής ενέργειας της τάξης των 1,1 GWh (96 ΤΙΠ) ετησίως και σε αντίστοιχη μείωση των εκπομπών CO₂ κατά 0,98 kt.

1.3.3 Ενεργειακά - Περιβαλλοντικά Οφέλη από Παρεμβάσεις στις Μεταφορές

1.3.3.α Γενικά.

Η συμμετοχή του τομέα των μεταφορών και ιδιαιτέρως των οδικών μεταφορών, στην κατανάλωση ενέργειας, στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου καθώς και στις εκπομπές επικίνδυνων αερίων ρύπων ιδιαίτερα στα αστικά κέντρα, αποτελεί σήμερα ένα από τα βασικότερα περιβαλλοντικά και εμμέσως ενεργειακά προβλήματα που αναζητούν βιώσιμη λύση στην Ελλάδα αλλά και παγκοσμίως.

Στην Ελλάδα, με βάση τα στοιχεία του ενεργειακού ισοζυγίου του 2005 η κατανάλωση ενέργειας του κλάδου των μεταφορών συγκεντρώνει περίπου το 39% (8,07 εκ ΤΙΠ) της συνολικής τελικής κατανάλωσης ενέργειας στην χώρα. Το ποσοστό αυτό κατατάσσει την Ελλάδα στην 22η θέση κατανάλωσης ενέργειας για τις μεταφορές στην ΕΕ καθώς ο ευρωπαϊκός μέσος όρος (ΕΕ-27) είναι 31%.

Σε σύγκριση με το 1990 το 2005 η συνολική κατανάλωση ενέργειας στις μεταφορές στην Ελλάδα έχει αυξηθεί κατά 38,9% ενώ παράλληλα ο αριθμός των τροχοφόρων οχημάτων έχει υπερδιπλασιαστεί και η ζήτηση για επιβατικές μεταφορές εκτιμάται ότι έχει αυξηθεί περίπου κατά 75%.

Αναφορικά με τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου ο τομέας των μεταφορών εκπέμπει το 27.5% περίπου του συνολικού CO₂ στην Ελλάδα ενώ τα τελευταία χρόνια παρουσιάζεται ραγδαία αύξηση των εκπομπών υποξειδίου του αζώτου (N₂O). Οι εκπομπές επικίνδυνων αερίων ρύπων όπως το μονοξείδιο του άνθρακα (CO), τα οξειδία του αζώτου (NO_x), οι πτητικές οργανικές ενώσεις (VOC), οι άκαυστοι υδρογονάνθρακες, το βενζόλιο και τα σωματίδια (PM) που προέρχονται από τις μεταφορές αποτελούν την κύρια αιτία ατμοσφαιρικής ρύπανσης στα αστικά κέντρα. Δευτερεύουσες αλλά επίσης σημαντικές περιβαλλοντικές συνέπειες που απορρέουν από τις οδικές μεταφορές σε αστικό ή περιαστικό επίπεδο, είναι το όζον, ο θόρυβος, η κατάληψη γης για υποδομές μεταφορών και η διάθεση των οχημάτων που αποσύρονται από την κυκλοφορία.

Το πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ», περιλαμβάνει δράσεις στον τομέα των μεταφορών για τους δήμους της χώρας, αποδεδειγμένα καλών πρακτικών, με στόχο τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, ενώ ταυτόχρονα συμβάλλουν στη προστασία του περιβάλλοντος ιδιαίτερα του αστικού προκειμένου να βελτιωθεί το επίπεδο διαβίωσης των πολιτών.

Ειδικότερα οι δράσεις αφορούν, στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των οχημάτων δημοτικών στόλων, στην ανάπτυξη σχεδίων αστικής κινητικότητας (urban mobility plans), καθώς και στην υλοποίηση συγκοινωνιακών μελετών και ήπιων παρεμβάσεων. Με αυτό τον τρόπο θα επιτυγχάνεται η καλύτερη χρήση και διαχείριση της ενέργειας είτε ως αποτέλεσμα αλλαγής/βελτίωσης σχεδιασμού και συμπεριφοράς, είτε με τη χρήση καθαρότερων καυσίμων.

Συγκεκριμένα οι αστικές μεταφορές αποτελούν την κύρια πηγή εκπομπών CO₂, αερίων ρύπων και θορύβου στις πόλεις παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην τεχνολογία οχημάτων. Ως προς τις εκπομπές CO₂ η χρήση εναλλακτικών καυσίμων που εμφανίζουν συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των υγρών συμβατικών, αποτελούν εφικτές επιλογές με την προϋπόθεση ότι τα καύσιμα αυτά είναι εμπορικά διαθέσιμα, η τεχνολογία είναι επαρκής και δοκιμασμένη, και δεν δημιουργείται πρόβλημα στη λειτουργία του οχήματος με τη χρήση εναλλακτικού καυσίμου είτε ως μίγμα είτε ως διπλού καυσίμου ή ακόμη αποκλειστικής χρήσης στη περίπτωση που αυτό είναι δυνατό σε συνδυασμό με τα παραπάνω και την οικονομικότητα της προτεινόμενης επέμβασης. Όσον αφορά τις εκπομπές αερίων ρύπων, μακροχρόνιες μελέτες έδειξαν ότι αυτές έχουν καταστρεπτικές συνέπειες στην υγεία των πολιτών. Για το λόγο αυτό επιβάλλεται να αναπτυχθούν νέες και καθαρές τεχνολογίες, να αυξηθεί η χρήση εναλλακτικών καυσίμων. Τα εναλλακτικά καύσιμα (βιοκαύσιμα, φυσικό αέριο, υγραέριο) πρόκειται να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην ευρωπαϊκή πολιτική μεταφορών και ενέργειας, επειδή αποτελούν μία από τις λίγες διαθέσιμες εναλλακτικές επιλογές με την οποία η βενζίνη και το πετρέλαιο κίνησης θα αντικατασταθούν ως καύσιμα για τις μεταφορές. Στο πλαίσιο της πολιτικής για την προώθηση των καθαρότερων καυσίμων και οχημάτων στις οδικές μεταφορές, προκειμένου να περιοριστούν τα αέρια του θερμοκηπίου και συγκεκριμένα το CO₂, η Ε.Ε έχει ήδη προβεί σε έκδοση Οδηγιών, αποφάσεων και προτάσεις οδηγιών για την προώθηση της αγοράς των εναλλακτικών καυσίμων στα κράτη-μέλη:

- Μέχρι το 2010, το 5,75% των καυσίμων μεταφορών πρέπει να αποτελείται από βιοκαύσιμα, ως ενδεικτικός στόχος, (οδηγία 2003/30/EK) με την ενδεχόμενη προοπτική να αυξηθεί η αναλογία αυτή σε 8% μέχρι το 2015 με τελικό στόχο το 10% για το 2020.
- δημιουργία πλαισίου για την μείωση ή απαλλαγή των βιοκαυσίμων ή άλλων εναλλακτικών καυσίμων όπως φυσικό αέριο, υγραέριο από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης στον οποίο υπόκεινται τα συμβατικά υγρά καύσιμα. (Οδηγία 2003/96/EK)

Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναπτύξει σχέδια δράσης ενεργειακής αποδοτικότητας για την τελική κατανάλωση ενέργειας με υλοποιήσιμους στόχους και πιο συγκεκριμένα έχει θέσει ήδη το στόχο της υποκατάστασης του 20% των συμβατικών καυσίμων που χρησιμοποιούνται στις μεταφορές με εναλλακτικά καύσιμα μέχρι το 2020 με τη δημοσίευση της Πράσινης Βίβλου. Επίσης σύμφωνα με την οδηγία 2006/32/ΕΚ, ο δημόσιος τομέας πρέπει να αποτελέσει υπόδειγμα για τον ιδιωτικό τομέα, υλοποιώντας κάποιες δράσεις που συνεισφέρουν στην εξοικονόμηση ενέργειας και στη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των οχημάτων.

Επίσης, αποτελεί εκφρασμένη πολιτική της Ε.Ε η ανάγκη για τη προώθηση της υποχρεωτικής ποσόστωσης με ενεργειακά αποδοτικότερα οχήματα στην προμήθεια νέων οχημάτων.

Συγκεκριμένα, οι σχετικές προτάσεις οδηγίας είναι η COM (2005) 634, 21.12.2005 για την υποχρεωτική ποσόστωση καθαρών οχημάτων στη προμήθεια βαρέων οχημάτων για φορείς δημόσιας διοίκησης και η COM (2007),551,25.09.2007 “green paper” για τη διαμόρφωση νέας παιδείας αστικής κινητικότητας. Σε πολλές χώρες ήδη εφαρμόζεται το 20-25% περίπου στην προμήθεια νέων οχημάτων να αφορά ενεργειακά αποδοτικά οχήματα (υβριδικά, φυσικού αερίου, βιοκαυσίμων, βελτιωμένων προδιαγραφών κινητήρα EURO).

Όσον αφορά τη χρήση αερίων καυσίμων, το Πολυνομοσχέδιο του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών «Ρυθμίσεις για θέματα μεταφορών και άλλες διατάξεις» εδραιώνει ουσιαστικά το LPG και τα αέρια καύσιμα στον τομέα των μεταφορών ενώ θέτει και συγκεκριμένες προϋποθέσεις που θα πρέπει να πληρούνται για τη χωροθέτηση πρατηρίων και συνεργείων.

Οι επεμβάσεις σε οχήματα δημοτικών στόλων αποσκοπούν στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της περιβαλλοντικής επίδοσής τους. Οι επεμβάσεις αυτές είναι πιλοτικές, δεν καλύπτεται δηλαδή το σύνολο των οχημάτων.

Στον Άξονα 3 προβλέπονται δράσεις βελτίωσης της κινητικότητας καθώς και δράσεις βελτίωσης σε επίπεδο συγκοινωνιακού δικτύου και αλλαγή του τρόπου μετακίνησης σε αστικά κέντρα. Η κυκλοφοριακή συμφόρηση και η ατμοσφαιρική ρύπανση είναι ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν σήμερα τα αστικά κέντρα. Η αειφόρος διαχείριση των οδικών μεταφορών περιλαμβάνει σε επίπεδο τελικών χρηστών την αλλαγή των συνηθειών στον τρόπο μετακίνησης και την προώθηση της χρήσης των ενεργειακά και περιβαλλοντικά αποδοτικών τύπων οδικών μεταφορών (π.χ. περιορισμοί στην κυκλοφορία, όρια ταχύτητας, πεζοδρομήσεις, στροφή στα μέσα μαζικής μεταφοράς, χρήση ποδηλάτου, κλπ.). Στόχος είναι η βελτίωση της κινητικότητας, της ασφάλειας μετακίνησης, ο περιορισμός της μεμονωμένης χρήσης Ι.Χ. και η εξοικονόμηση ενέργειας. Επιπλέον, μέσω της πράσινης βίβλου για την αστική κινητικότητα επιδιώκεται η καλλιέργεια μιας νέας κουλτούρας στις μετακινήσεις στην πόλη, συμπεριλαμβανομένης της γνώσης και της συλλογής στοιχείων.

1.3.3.β Συνεισφορά του Άξονα 3 του «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» στους Στόχους του Άξονα 4 του ΕΠΑΕ

Ετήσια μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (kt CO₂) ως αποτέλεσμα των δράσεων Εξοικονόμησης ενέργειας

✓ Δράση 3.1

Στην δράση 3.1 που αφορά παρεμβάσεις μετατροπών καυσίμου σε δημοτικά οχήματα (βαρέα και επιβατικά) αναμένεται να υποκατασταθούν/εξοικονομηθούν περίπου **1.023,9 ΤΙΠ** συμβατικών καυσίμων. Η συνεπαγόμενη μείωση εκπομπών CO₂ ανέρχεται σε **0,943kt CO₂**.

✓ Δράση 3.2

Στην δράση 3.2 η οποία αφορά τη βελτίωση της αστικής κινητικότητας θα σχεδιαστούν και θα υλοποιηθούν σχέδια αστικής κινητικότητας σε σημεία των δήμων όπου παρατηρείται μεγάλη συνάθροιση πολιτών. Το αναμενόμενο ενεργειακό όφελος της δράσης 3.2 αναμένεται να ανέλθει σε **386 ΤΙΠ** και το αντίστοιχο περιβαλλοντικό σε **0,648 kt CO₂**.

Με την εφαρμογή των σχεδίων σε βάθος χρόνου το όφελος της δράσης 3.2 αναμένεται να ανέλθει σε **772 ΤΙΠ** και το αντίστοιχο περιβαλλοντικό σε **1,3kt CO₂**.

✓ Δράση 3.3

Στην δράση 3.3 θα αναπτυχθούν συγκοινωνιακές μελέτες με κύριο στόχο την αύξηση του μεριδίου των μέσων μαζικής μεταφοράς στους δήμους και την αντιμετώπιση προβλημάτων που επιβαρύνουν την κατανάλωση καυσίμων από ιδιωτικά και δημόσια μεταφορικά μέσα. Το άμεσο αναμενόμενο ενεργειακό όφελος της δράσης 3.3 εκτιμάται σε **300 ΤΙΠ** και το περιβαλλοντικό όφελος σε αποφυγή έκλυσης 0,5kt CO₂, ενώ σε βάθος χρόνου αναμένεται εξοικονόμηση **1.500 ΤΙΠ** και αποφυγή έκλυσης **2,518kt CO₂**.

1.3.4 Ενεργειακά - Περιβαλλοντικά Οφέλη από Παρεμβάσεις στον Άξονα 4

1.3.4α Συνεισφορά του Άξονα 4 του «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» στους Στόχους του Άξονα 4 του ΕΠΑΕ

Ετήσια μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (kt CO₂) ως αποτέλεσμα των δράσεων Εξοικονόμησης ενέργειας

Εκτιμάται ότι υπάρχει δυνατότητα εξοικονόμησης ενέργειας της τάξης των **2.500.000 kWh (307 ΤΙΠ)** ετησίως, που αντιστοιχεί σε μείωση των εκπομπών CO₂ κατά **3,1 kt**.

1.3.5 Ενεργειακά - Περιβαλλοντικά Οφέλη από Παρεμβάσεις στον Άξονα 5

1.3.5α Οφέλη από δράσεις διάδοσης, δημοσιότητας και ενημέρωσης

Η ενημέρωση των πολιτών και η ευαισθητοποίηση της κοινωνίας συνεισφέρει σημαντικά στην εξοικονόμηση ενέργειας σε εθνικό επίπεδο καθώς και στη μείωση πηγών της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και της κλιματικής αλλαγής, αναβαθμίζοντας τις συνθήκες διαβίωσης στην καθημερινότητα των πολιτών και συμβάλλοντας στην οικονομική και κοινωνική ευημερία. Επιπλέον διευκολύνει την κινητοποίηση των δυνάμεων της αγοράς προς όφελος της ανάπτυξης βιώσιμων κοινωνιών και συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα αποδοτικής χρήσης ενέργειας και προστασίας του περιβάλλοντος.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι μέσα από πραγματικές περιπτώσεις εφαρμογής, έχει αποδειχθεί ότι με το EcoDriving μπορεί να εξοικονομηθεί κατά μέσο όρο 10-15% καύσιμο, να περιοριστούν σημαντικά οι εκπομπές CO₂ καθώς και επικίνδυνων ρύπων.

1.3.5β Συνεισφορά του Άξονα 5 του «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» στους Στόχους του Άξονα 4 του ΕΠΑΕ

Ετήσια μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (kt CO₂) ως αποτέλεσμα των δράσεων Εξοικονόμησης ενέργειας

Εκτιμάται ότι μόνο από τις προβλεπόμενες δράσεις EcoDriving υπάρχει δυνατότητα εξοικονόμησης ενέργειας της τάξης των **1.090.000 kWh (94 ΤΙΠ)** ετησίως, που αντιστοιχεί σε μείωση των εκπομπών CO₂ κατά **0,29 kt**. Η εξοικονόμηση ενέργειας που θα επιφέρουν άλλες δράσεις δεν μπορεί στο παρόν να αποτιμηθεί.

1.3.6 Συνολική Αποτίμηση των Αναμενόμενων Ωφελειών του Προγράμματος στις Περιφέρειες Μεταβατικής Στήριξης (ΠΜΣ) και στις Περιφέρειες Αμιγούς Σύγκλισης (ΠΑΣ)

Η αποτίμηση των αναμενόμενων ωφελειών του Προγράμματος με βάση την προηγούμενη ανάλυση, ποσοτικοποιείται στις Περιφέρειες Αμιγούς Σύγκλισης (συνολικά) και στις Περιφέρειες Μεταβατικής Στήριξης (ανά Περιφέρεια), με βάση τα δεδομένα των Πινάκων που ακολουθούν:

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΥ ΟΦΕΛΟΥΣ "ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ"								
			Κ. Μακεδονία		Αυτ. Μακεδονία		Αττική	
ΑΞΟΝΕΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ		20.526.315,79 €		2.368.421,06 €		34.526.315,79 €	
			ΠΟΣΟΤΙΚΑ ΟΦΕΛΗ		ΠΟΣΟΤΙΚΑ ΟΦΕΛΗ		ΠΟΣΟΤΙΚΑ ΟΦΕΛΗ	
	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΑΞΟΝΑ		ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΟΦΕΛΟΣ (ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΤΙΠ)	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΟΦΕΛΟΣ (ΜΕΙΩΣΗ CO2 kt)	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΟΦΕΛΟΣ (ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΤΙΠ)	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΟΦΕΛΟΣ (ΜΕΙΩΣΗ CO2 kt)	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΟΦΕΛΟΣ (ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΤΙΠ)	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΟΦΕΛΟΣ (ΜΕΙΩΣΗ CO2 kt)
1. ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ	65%	65.000.000 €	196,66	1,02	22,69	0,12	330,78	1,72
2. ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΚΟΙΝΟΧΡΗΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	22,5%	22.500.000 €	99,21	1,01	11,45	0,12	166,88	1,69
3. ΠΛΑΟΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	6%	6.000.000 €	350,96	0,43	40,50	0,05	590,33	0,72
4. ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΛΟΙΠΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ (ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ) ΥΠΟΔΟΜΕΣ	2,5%	2.500.000 €	63,03	0,64	7,27	0,07	106,02	1,07
5. ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΙΑΔΟΣΗΣ, ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ-ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	4%	4.000.000 €	19,26	0,06	2,22	0,01	32,39	0,10

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΥ ΟΦΕΛΟΥΣ "ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ"								
			Στ. Ελλάδα		Ν. Αιγαίο		8 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ Αμιγρούς Στόχου Σύγκλισης ΕΠΑΕ	
ΑΞΟΝΕΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ		3.631.578,94 €		3.842.105,26 €		35.105.263,17 €	
			ΠΟΣΟΤΙΚΑ ΟΦΕΛΗ		ΠΟΣΟΤΙΚΑ ΟΦΕΛΗ		ΠΟΣΟΤΙΚΑ ΟΦΕΛΗ	
	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΑΞΟΝΑ		ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΟΦΕΛΟΣ (ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΤΙΠ)	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΟΦΕΛΟΣ (ΜΕΙΩΣΗ CO2 kt)	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΟΦΕΛΟΣ (ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΤΙΠ)	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΟΦΕΛΟΣ (ΜΕΙΩΣΗ CO2 kt)	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΟΦΕΛΟΣ (ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΤΙΠ)	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΟΦΕΛΟΣ (ΜΕΙΩΣΗ CO2 kt)
1. ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ	65%	65.000.000 €	34,79	0,18	36,81	0,19	336,33	1,74
2. ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΚΟΙΝΟΧΡΗΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	22,5%	22.500.000 €	17,55	0,18	18,57	0,19	169,68	1,72
3. ΠΛΑΟΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	6%	6.000.000 €	62,09	0,08	65,69	0,08	600,23	0,73
4. ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΛΟΙΠΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ (ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ) ΥΠΟΔΟΜΕΣ	2,5%	2.500.000 €	11,15	0,11	11,80	0,12	107,80	1,09
5. ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΙΑΔΟΣΗΣ, ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ-ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	4%	4.000.000 €	3,41	0,01	3,60	0,01	32,94	0,10

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΥ ΟΦΕΛΟΥΣ "ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ"				
ΑΞΟΝΕΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ		ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΟΦΕΛΗ	
	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΑΞΟΝΑ		ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΟΦΕΛΟΣ (ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΤΠΠ)	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΟΦΕΛΟΣ (ΜΕΙΩΣΗ CO₂ kt)
1.ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ	65%	65.000.000 €	958,06	4,97
2. ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	22,5%	22.500.000 €	483,34	4,90
3.ΠΛΑΟΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	6%	6.000.000 €	1.709,81	2,09
4.ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΛΟΙΠΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ (ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ) ΥΠΟΔΟΜΕΣ	2,5%	2.500.000 €	307,07	3,11
5. ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΙΑΔΟΣΗΣ, ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ-ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	4%	4.000.000 €	93,83	0,29

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΟΦΕΛΟΣ	
ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΟΦΕΛΟΣ (ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΤΠΠ)	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΟΦΕΛΟΣ (ΜΕΙΩΣΗ CO₂ kt)
3.552,11	15,35

2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»

2.1. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ – ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΦΑΚΕΛΩΝ - ΠΡΟΤΑΣΗΣ – ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ – ΛΟΙΠΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Δικαιούχοι για την υποβολή Προτάσεων στο Πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» είναι οι ΟΤΑ Α' βαθμού (Δήμοι) της χώρας:

- ο που έχουν **πληθυσμό πάνω από 10.000 κατοίκους (βάσει απογραφής ΕΣΥΕ 2001)**, καθώς και οι πρωτεύουσες Νομών ανεξαρτήτως πληθυσμιακού κριτηρίου (βλ. Πίνακα επιλέξιμων Δήμων στο Παράρτημα 6).

και ταυτόχρονα

- ο είναι **πιστοποιημένοι** (κατά την ημερομηνία υποβολής της πρότασης), για **έργα Τύπων Α και Β, κατά τα προβλεπόμενα στις κατευθύνσεις περί της διαχειριστικής επάρκειας των Δικαιούχων Πράξεων του ΕΣΠΑ 2007-2013.**

Επιλέξιμος –ως προς το πληθυσμιακό κριτήριο- Δήμος (Φορέας Πρότασης) που δεν έχει τη δυνατότητα πιστοποίησης ως προς τους Τύπους Α και Β, μπορεί να εκχωρήσει –στο πλαίσιο της κάλυψης των απαιτήσεων του Προγράμματος- τις λειτουργίες του ως Δικαιούχου με τη νόμιμα προβλεπόμενη διαδικασία σε έτερο Φορέα – Δικαιούχο του ΕΣΠΑ που έχει αυτή τη δυνατότητα. Η εκχώρηση αυτή πρέπει να αφορά στο σύνολο του Σχεδίου Υλοποίησης (ΣΧΥ) και όχι σε μέρος αυτού. Κατά την υποβολή της πρότασης, απαιτείται σχετική απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου και δήλωση αποδοχής του νομίμου οργάνου του Φορέα-Δικαιούχου. Εφόσον το ΣΧΥ αξιολογηθεί θετικά στο πλαίσιο του Προγράμματος και επιλεγεί προς ένταξη στο πλαίσιο του ΕΠΑΕ, το σχετικό νομιμοποιητικό έγγραφο (λ.χ. προγραμματική σύμβαση), υποβάλλεται στο ΚΑΠΕ πριν την υπογραφή του, προκειμένου να διατυπωθεί σύμφωνη γνώμη, να υπογραφεί από τον Φορέα-Δικαιούχο και τον ΟΤΑ – Φορέα Πρότασης και, εν συνεχεία, να εκδοθεί η απόφαση ένταξης του ΣΧΥ ως Πράξης του ΕΠΑΕ.

Επιλέξιμος –ως προς το πληθυσμιακό κριτήριο- Δήμος (Φορέας Πρότασης) που είναι πιστοποιημένος μόνο για τον Τύπο Β, θα πρέπει να ακολουθήσει επίσης τη διαδικασία της παραπάνω παραγράφου.

2. Οι ΟΤΑ που δεν καλύπτουν τα ανωτέρω κριτήρια και υποβάλλουν Φάκελο-Πρόταση, θα θεωρούνται μη-επιλέξιμοι και οι προτάσεις τους δεν θα αξιολογούνται. Οι Φάκελοι Πρότασης των μη-επιλέξιμων ΟΤΑ θα επιστρέφονται σε αυτούς μετά τη λήξη της διαδικασίας αξιολόγησης.

3. Η παρούσα προκήρυξη ολοκληρώνεται σε μία φάση υποβολής και σε μία φάση αξιολόγησης προτάσεων, με τις ακόλουθες ημερομηνίες:

Καταληκτική ημερομηνία υποβολής Φακέλων-Πρότασης από τους επιλέξιμους ΟΤΑ: **22α Ιουλίου 2009**. Αποδεικτικό εμπρόθεσμης κατάθεσης αποτελεί σφραγίδα αποστολής Ταχυδρομείου ή ανάλογη απόδειξη εταιρείας ταχυμεταφορών. **Οι Φάκελοι θα υποβληθούν σε πέντε (5) διακριτούς Υπο-φακέλους με τους όρους που περιγράφονται στην ενότητα 2.3 στο ΚΑΠΕ, 19^ο χιλιόμετρο Λεωφ.**

Μαραθώνος, ΤΚ 19009, Πικέρμι Αττικής. Η μη τήρηση αυτής της υποχρέωσης συνεπάγεται την απόρριψη της πρότασης χωρίς να αξιολογηθεί.

4. Ο προϋπολογισμός της παρούσας προκήρυξης και η περιφερειακή κατανομή έχουν ως εξής:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΧΥ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
	1	2
Σχέδια Υλοποίησης ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ Περιφέρειας Αττικής	34.526.315,79	24.168.421,05
Σχέδια Υλοποίησης ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας	3.631.578,94	2.542.105,26
Σχέδια Υλοποίησης ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ Περιφέρειας Ν. Αιγαίου	3.842.105,26	2.689.473,68
Σχέδια Υλοποίησης ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ Περιφέρειας Κ. Μακεδονίας	20.526.315,79	14.368.421,05
Σχέδια Υλοποίησης ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας	2.368.421,06	1.657.894,74
Σχέδια Υλοποίησης ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ Περιφερειών Αμιγούς Σύγκλισης ΕΠΑΕ (ΠΑΣ)	35.105.263,17	24.573.684,22
ΣΥΝΟΛΑ	100.000.000,00	70.000.000,00

Η Δημόσια Δαπάνη που θα καλυφθεί από το ΕΣΠΑ φαίνεται στη στήλη 2 του πίνακα και αντιστοιχεί στο 70% του προϋπολογισμού της παρούσας προκήρυξης. Η κατανομή του προϋπολογισμού των ΣΧΥ που αντιστοιχεί στις Περιφέρειες Αμιγούς Σύγκλισης ΕΠΑΕ (ΠΑΣ) έχει ως εξής:

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΧΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΑΜΙΓΟΥΣ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
	1	2
Σχέδια Υλοποίησης ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	6.608.049,54	4.625.635
Σχέδια Υλοποίησης ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	7.021.052,63	4.914.737
Σχέδια Υλοποίησης ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	1.652.012,38	1.156.409
Σχέδια Υλοποίησης ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	2.065.015,48	1.445.511
Σχέδια Υλοποίησης ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.369.040,25	3.758.328
Σχέδια Υλοποίησης ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	5.782.043,34	4.047.430
Σχέδια Υλοποίησης ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	1.239.009,29	867.307
Σχέδια Υλοποίησης ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ	5.369.040,25	3.758.328
ΣΥΝΟΛΑ	35.105.263,17	24.573.684,22

5. Ικανοποίηση Στόχων του ΣΧΥ

Ο Δικαιούχος οφείλει να αιτιολογήσει την επίτευξη των στόχων του ΣΧΥ, όπως τους έχει προδιαγράψει στην πρότασή του. Ειδικότερα, όσον αφορά στον Άξονα 1, υποχρεούται να διενεργήσει ενεργειακή επιθεώρηση και να εκδώσει σχετικό ενεργειακό πιστοποιητικό για κάθε κτίριο του ΣΧΥ, όπως προβλέπεται στον Ν. 3661/2008. Στην περίπτωση που η ενεργειακή επιθεώρηση αναδείξει αστοχίες, ο Δικαιούχος δεσμεύεται να προβεί στις δέουσες διορθωτικές ενέργειες με ίδιες δαπάνες, μέσα στη διάρκεια υλοποίησης του ΣΧΥ. Σε αντίθετη περίπτωση, το ΚΑΠΕ επιφυλάσσεται να λάβει τα μέτρα που του παρέχουν τα ΣΔΕ του ΕΣΠΑ και τα οποία προβλέπονται στην ενότητα 4 του παρόντος.

Επιπρόσθετα, το ΚΑΠΕ θα αξιολογεί την επίδοση των ΣΧΥ συνολικά σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο με ανεξάρτητο αξιολογητή. Οι Δικαιούχοι δεσμεύονται να διευκολύνουν σχετικά τόσο το ΚΑΠΕ, όσο και τον ανεξάρτητο αξιολογητή,

παρέχοντας τις αναγκαίες πληροφορίες, στοιχεία, να συμπληρώνουν ερωτηματολόγια κ.λπ.

6. Διευκρινίσεις:

Διευκρίνιση 1: Νομικά πρόσωπα των ΟΤΑ δεν είναι επιλέξιμα για την υποβολή πρότασης.

Διευκρίνιση 2: Στην περίπτωση Φορέα-Δικαιούχου του ΕΣΠΑ, που ενεργεί για λογαριασμό ΟΤΑ-Φορέα Πρότασης που δεν διαθέτει πιστοποίηση για Έργα Τύπων Α και Β, οι ενέργειες προετοιμασίας του Άξονα 6 θα θεωρούνται επιλέξιμες εφόσον έχουν ανατεθεί και πληρωθεί από τον Φορέα-Δικαιούχο του ΕΣΠΑ.

Διευκρίνιση 3: Στην περίπτωση προτεινόμενων παρεμβάσεων στον Άξονα 4 (σε αντλιοστάσια, βιολογικούς καθαρισμούς κ.λπ.) θα πρέπει να προβλεφθεί η εκτέλεση των αντίστοιχων μελετών και έργων από τις αρμόδιες πιστοποιημένες υπηρεσίες των ΟΤΑ, ανεξάρτητα από το εάν υπάρχει πιστοποιημένη Δ.Ε.Υ.Α. (Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης). Πιο συγκεκριμένα, πρέπει να υπογραφεί προγραμματική σύμβαση μεταξύ Δήμου και ΔΕΥΑ σύμφωνα με το Αρ.35 Ν.2738/99, (ΦΕΚ 180^Α /1999). Ο τρόπος μελέτης, εκτέλεσης και επίβλεψης των έργων της συγκεκριμένης κατηγορίας θα πρέπει να περιγραφεί στους σχετικούς συγκεντρωτικούς Πίνακες του ΣΧΥ.

Διευκρίνιση 4: Δαπάνες για μελέτες ή άλλες ενέργειες για την εκτίμηση των ενεργειακών δεδομένων που είναι απαραίτητα για την συμπλήρωση των πινάκων των ΟΣΔ και των ΣΧΥ, καθώς και την προετοιμασία υποβολής του Φακέλου – Πρότασης του Προγράμματος, θεωρούνται επιλέξιμες στο πλαίσιο των δράσεων του Άξονα 6 των ενταγμένων ΣΧΥ, υπό τις εξής προϋποθέσεις:

- ο οι σχετικές μελέτες έχουν ανατεθεί σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες και αφού ελεγχθούν ως προς τα προβλεπόμενα στην ενότητα 4, Β. Φάση 2, σημεία 9, 10 και 11
- ο η (οι) σχετική (ές) Σύμβαση (σεις) θα έχει (ουν) υπογραφεί μετά την 1.1.2009
- ο δεν υπερβαίνουν τις 30.000 Ευρώ. Δαπάνες πέραν του ποσού αυτού βαρύνουν κατά 100% το Δήμο.

Για όλες τις υπόλοιπες παρεμβάσεις, η υπογραφή Σύμβασης θα πρέπει να γίνει μετά την απόφαση ένταξης της Πράξης και αφού πραγματοποιηθούν οι προβλεπόμενοι έλεγχοι που περιγράφονται στην ενότητα 4.

Διευκρίνιση 5: Έργα εκτέλεσης με τη μέθοδο της αυτεπιστασίας είναι επιλέξιμα, εφόσον έχει δηλωθεί ο τρόπος υλοποίησης και η μέθοδος παρακολούθησης στα σχετικά έντυπα του προτεινόμενου ΣΧΥ και, υπό την προϋπόθεση ότι στην συνέχεια θα υλοποιούνται με βάση τις σχετικές προβλέψεις των ΣΔΕ του ΕΣΠΑ.

2.2. ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»

Το Πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» περιλαμβάνει δράσεις οι οποίες εντάσσονται σε έξι (6) Άξονες, ως εξής:

ΑΞΟΝΑΣ 1: ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ

Οι Δράσεις του Άξονα 1, αφορούν σε έργα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης υφιστάμενων κτιρίων και ειδικότερα, τεχνικές παρεμβάσεις σε δημοτικά κτίρια διαφόρων κατηγοριών όπως Δημαρχεία, κτίρια δημοτικών υπηρεσιών, πολιτιστικά κέντρα, σχολεία, κτίρια αθλητικών εγκαταστάσεων, ειδικά κτίρια, κ.ά με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας.

Προβεπόμενες Δράσεις:

- 1.1 Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού κελύφους, με προβεπόμενες ενέργειες:
 - 1.1.1 Προσθήκη θερμομόνωσης
 - 1.1.2 Αντικατάσταση παλαιών παραθύρων, θυρών και κουφωμάτων
 - 1.1.3 Φύτευση δωμάτων/στεγών
 - 1.1.4 Χρήση ειδικών επιχρισμάτων («ψυχρών» υλικών) σε οροφές και όψεις
 - 1.1.5 Εγκατάσταση εξωτερικών σκιάστρων
 - 1.1.6 Φυσικός/Νυχτερινός Αερισμός
 - 1.1.7 Εγκατάσταση/ενσωμάτωση παθητικών ηλιακών συστημάτων
- 1.2 Ενεργειακή αναβάθμιση των Η/Μ εγκαταστάσεων, με προβεπόμενες ενέργειες:
 - 1.2.1 Αναβάθμιση του συστήματος κεντρικής θέρμανσης
 - 1.2.2 Αναβάθμιση συστήματος κλιματισμού
 - 1.2.3 Αναβάθμιση στους κυκλοφορητές - κινητήρες
 - 1.2.4 Μηχανικός αερισμός (free cooling)
 - 1.2.5 Υβριδικός αερισμός με ανεμιστήρες οροφής
- 1.3 Αναβάθμιση του συστήματος φυσικού/τεχνητού φωτισμού, με προβεπόμενες ενέργειες:
 - 1.3.1 Φυσικός φωτισμός
 - 1.3.2 Τεχνητός φωτισμός
- 1.4 Εγκατάσταση συστήματος ενεργειακής διαχείρισης (BEMS) , με προβεπόμενες ενέργειες:
 - 1.4.1 Σύστημα BEMS
 - 1.4.2 Σύστημα παρουσίασης στοιχείων στο κοινό
- 1.5 Ενεργειακή παρακολούθηση/ αποτίμηση με προβλεπόμενη ενέργεια:
 - 1.5.1 Ενεργειακή επιθεώρηση

ΑΞΟΝΑΣ 2: ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Οι παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης του δημοτικού φωτισμού και βελτίωσης του μικροκλίματος κοινόχρηστων χώρων όπως δρόμοι, πλατείες, πάρκα και άλλοι κοινόχρηστοι χώροι των δήμων και, ο περιβάλλον χώρος δημοτικών κτιρίων και εγκαταστάσεων. Στόχος είναι η εξοικονόμηση ενέργειας τόσο στο δίκτυο του δημοτικού φωτισμού όσο και στα κτίρια γύρω από τους κοινόχρηστους χώρους.

Προβεπόμενες Δράσεις:

- 2.1 Έργα εξοικονόμησης και διαχείρισης ενέργειας στο δημοτικό φωτισμό, με προβεπόμενη ενέργεια:
 - 2.1.1 Ολοκληρωμένη παρέμβαση εξοικονόμησης και διαχείρισης ενέργειας
- 2.2 Έργα βελτίωσης του μικροκλίματος σε κοινόχρηστους χώρους, με προβεπόμενες ενέργειες:
 - 2.2.1 Διαμόρφωση πεζοδρομίων με κατάλληλα «ψυχρά» υλικά και φύτευση
 - 2.2.2 Βιοκλιματικός σχεδιασμός πλατειών και άλλων κοινόχρηστων χώρων

ΑΞΟΝΑΣ 3: ΠΙΛΟΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ
ΟΔΗΓΟΣ «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»

Το πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ», περιλαμβάνει δράσεις στο τομέα των μεταφορών για τους δήμους της χώρας. Οι δράσεις που αναφέρονται αφορούν αποδεδειγμένα καλές πρακτικές στο τομέα των μεταφορών με στόχο τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, ενώ ταυτόχρονα συμβάλλουν στη προστασία του περιβάλλοντος ιδιαίτερα του αστικού προκειμένου να βελτιωθεί το επίπεδο διαβίωση των πολιτών.

Ειδικότερα οι δράσεις αφορούν, στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των οχημάτων δημοτικών στόλων, στην ανάπτυξη σχεδίων αστικής κινητικότητας (urban mobility plans), καθώς και στην υλοποίηση συγκοινωνιακών μελετών. Με αυτό τον τρόπο θα επιτυγχάνεται η καλύτερη χρήση και διαχείριση της ενέργειας είτε ως αποτέλεσμα αλλαγής/βελτίωσης σχεδιασμού και συμπεριφοράς, είτε με τη χρήση καθαρότερων καυσίμων.

Προβλεπόμενες Δράσεις:

- 3.1 Επεμβάσεις σε οχήματα δημοτικών στόλων, με προβλεπόμενες ενέργειες:
 - 3.1.1 Μετατροπή βαρέων οχημάτων για χρήση υψηλών μιγμάτων βιοκαυσίμου και εγκατάσταση Diesel Particle Filter (DPF)
 - 3.1.2 Εγκατάσταση Diesel Particle Filter (DPF) σε οχήματα δημοτικών στόλων μετά το 1995
 - 3.1.3 Μετατροπή βενζινοκίνητων οχημάτων δημοτικών στόλων σε οχήματα LPG
 - 3.1.4 Μετατροπή βενζινοκίνητων οχημάτων δημοτικών στόλων σε οχήματα διπλού καυσίμου με φυσικό αέριο.
- 3.2 Μελέτες αστικής κινητικότητας
- 3.3 Συγκοινωνιακό δίκτυο/ Συγκοινωνιακές Μελέτες

ΑΞΟΝΑΣ 4: ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΛΟΙΠΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ (ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ) ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Η δράση αυτή αφορά κατ' εξοχή σε μελέτες συνοδευόμενες από επιλεγμένες παρεμβάσεις χαμηλού κόστους για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε αντλιοστάσια, βιολογικούς καθαρισμούς κ.ά. Θα πρέπει να υποβληθεί προμελέτη σκοπιμότητας, η οποία θα συμπεριλαμβάνει καταγραφή των χαρακτηριστικών και των ενεργειακών καταναλώσεων των εγκαταστάσεων και τεχνικοοικονομική ανάλυση και να έχει ως στόχο σημαντική εξοικονόμηση ενέργειας.

Προβλεπόμενη Δράση:

- 4.1 Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης λοιπών εγκαταστάσεων, με προβλεπόμενη ενέργεια τις παρεμβάσεις χαμηλού κόστους

ΑΞΟΝΑΣ 5: ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΙΑΔΟΣΗΣ, ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Στον Άξονα αυτόν περιλαμβάνονται στοχευμένες δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, τόσο, των στελεχών του Δήμου ως άμεσων χρηστών των παρεμβάσεων του Προγράμματος, όσο και των πολιτών.

Για παράδειγμα, θα πρέπει οπωσδήποτε να περιλαμβάνονται δράσεις που να συνδέονται ευθέως και διακριτά με παρεμβάσεις που περιλαμβάνονται στους προηγούμενους Άξονες, ανάλογα με την επιλεξιμότητα της πληθυσμιακής Υποομάδας, όπως λ.χ. πρόταση δράσης προγράμματος ενημέρωσης/εκμάθησης σε σχέση με την ενεργειακή παρακολούθηση (monitoring) των αποτελεσμάτων επί των παρεμβάσεων ενεργειακής αποδοτικότητας σε συγκεκριμένα δημοτικά κτίρια.

Σημειώνεται ότι οι δράσεις δημοσιότητας θα υποστηρίζονται ποιοτικά από αντίστοιχες σε εθνικό επίπεδο, οι οποίες θα αναληφθούν κεντρικά από το ΚΑΠΕ. Στο πλαίσιο των δράσεων εθνικής εμβέλειας, περιλαμβάνονται ενέργειες δικτύωσης, ενημέρωσης και ενημέρωσης των «ενεργειακών υπευθύνων» των ΟΤΑ, με αντικείμενο την ολοκληρωμένη ενεργειακή διαχείριση δημοτικών κτιρίων και εγκαταστάσεων και τον ολοκληρωμένο σχεδιασμό του Δήμου. Θα σχεδιαστούν και θα εκτελεστούν ειδικά ενημερωτικά σεμινάρια, τα οποία θα συντονίζονται από το ΚΑΠΕ, ενώ θα προετοιμασθούν εργαλεία διάδοσης συγκεκριμένων παρεμβάσεων, τα οποία θα διαχυθούν μέσω των τοπικών καναλιών δημοσιότητας του παρόντος Άξονα.

Προβεπόμενες Δράσεις:

- 5..1 Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού κελύφους, με προβεπόμενες ενέργειες:
 - 5.1.1 Δικτύωση και ενημέρωση ενεργειακών υπευθύνων και υπαλλήλων των Δήμων
 - 5.1.2 Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση δημοτικών υπαλλήλων
- 5.2 Δράσεις αλλαγής της ενεργειακής συμπεριφοράς και ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας
 - 5.2.1 Γενικές και ειδικές δράσεις επικοινωνιακής στρατηγικής

ΑΞΟΝΑΣ 6: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Στον Άξονα αυτόν περιλαμβάνονται συγκεκριμένες δράσεις υποστήριξης της προετοιμασίας του Φακέλου-Πρότασης και εξειδικευμένης υποστήριξης της ορθά επιστημονικής και τεχνικής υλοποίησης των εγκεκριμένων ΣΧΥ.

Αναλυτική παρουσίαση των Δράσεων κάθε Άξονα γίνεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ / ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» του παρόντος.

2.3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΦΑΚΕΛΩΝ-ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Η συμμετοχή των Δήμων στο Πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» γίνεται με την κατάθεση Φακέλου-Πρότασης στο ΚΑΠΕ. Για το σκοπό αυτό, συμπληρώνονται και υποβάλλονται τα τυποποιημένα έντυπα που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα του παρόντος **ΟΔΗΓΟΥ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ** του Προγράμματος επί ποιινή αποκλεισμού.

Το περιεχόμενο του Φακέλου - Πρότασης του Προγράμματος «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» από τους επιλέξιμους Δήμους πρέπει να αποτελείται από **τέσσερις διακριτούς Υποφακέλους** ως εξής:

ΥΠΟΦΑΚΕΛΟΙ ΦΑΚΕΛΟΥ - ΠΡΟΤΑΣΗΣ «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»		ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ - ΠΗΓΕΣ
Υποφάκελος 1 (ΟΣΔ)	Ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης 2009-2015+ (ΟΣΔ)	<ul style="list-style-type: none"> ο Συμπληρωμένο Έντυπο ΟΣΔ 2009 – 2015+ (βλέπε Παράρτημα 2)
Υποφάκελος 2 (ΣΧΥ)	Σχέδιο Υλοποίησης 2009-2011(ΣΧΥ) και Έντυπα που προβλέπονται στα Συστήματα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) του ΕΣΠΑ	<ul style="list-style-type: none"> ο Αίτηση Χρηματοδότησης της Πράξης (ΣΧΥ) ο Βεβαίωση μη παραγωγής εσόδων. ο Βεβαίωση περί μη διπλής χρηματοδότησης (ΣΧΥ) «τόσο συνολικά στο επίπεδο του Προγράμματος όσο και για τις επιμέρους προτεινόμενες παρεμβάσεις (δράσεις)» ο Συμπληρωμένο το Τεχνικό Δελτίο Προτεινόμενης Πράξης (ΤΔΠΠ) ΣΧΥ ο Συμπληρωμένο το Έντυπο Σχεδίου Υλοποίησης 2009-2011 (βλέπε Παράρτημα 3) <p>(βλ. σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία Προκήρυξης)</p>
Υποφάκελος 3 (αφορά στο σύνολο της πρότασης)	Δικαιολογητικά Συμμετοχής	<ul style="list-style-type: none"> ο Δικαιολογητικά συμμετοχής: διασφάλιση της πληρότητας των απαιτούμενων δικαιολογητικών των Σταδίων Αξιολόγησης 1 και 2.1 (βλ. Πίνακα 3 σελ.44 και Παράρτημα 4). ο <u>Αναλυτικά:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Βεβαίωση διαχειριστικής επάρκειας τύπου Α και Β του ΟΤΑ ως Δικαιούχου (Βεβαίωση διαχειριστικής επάρκειας για τη μεταβατική περίοδο) • Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) για αποδοχή των όρων της Προκήρυξης, έγκριση συμμετοχής στο Πρόγραμμα και δέσμευση για την καταβολή του 30% από ίδιους πόρους. • Για κάθε κτίριο που προτείνεται για ένταξη στο ΣΧΥ: Αποδεικτικό ότι ο ΟΤΑ διατηρεί το νόμιμο δικαίωμα πραγματοποίησης του υποβαλλόμενου έργου (βεβαίωση ή αποδεικτικά περί αποκλειστικού δικαιώματος κυριότητας, νομής, κατοχής, μισθώσεως κλπ.) • Απόφαση ορισμού υπευθύνου συντονισμού της Πρότασης του Δήμου • Απόφαση ορισμού Ενεργειακού Υπευθύνου του Δήμου
Υποφάκελος 4 (ΣΧΥ)	Λοιπά έγγραφα Επιστημονικής και Τεχνικής Τεκμηρίωσης του προτεινόμενου ΣΧΥ	<ul style="list-style-type: none"> ο Υποχρεωτικά έγγραφα (βλέπε Παράρτημα 5), ήτοι απαιτούμενες Μελέτες/Προμελέτες, σχέδια κ.λπ. (βλέπε και υποστηρικτικά κείμενα) ο Προαιρετικά έγγραφα (με βάση ωριμότητα προτεινόμενου ΣΧΥ, στοιχεία τεκμηρίωσης κ.λπ.) ο Όλες οι μελέτες (υποχρεωτικές και μη) και τα στοιχεία τεκμηρίωσης που κρίνονται απαραίτητα θα πρέπει να είναι υπογεγραμμένα από αρμόδιο υπηρεσιακό στέλεχος του Δήμου, εξωτερικό εμπειρογνώμονα κ.λπ.
CD	Ενσωμάτωση των αρχείων των Υποφακέλων σε ηλεκτρονική επεξεργάσιμη μορφή (WORD, EXCEL)	<ul style="list-style-type: none"> ο Δόμηση του CD σε Ηλεκτρονικούς Φακέλους (FOLDERS) ανάλογους με τους Υποφακέλους 1 – 4 που θα υποβληθούν σε φυσική μορφή. ο Εάν κριθεί απαραίτητο, να συμπεριληφθεί αρχείο με σχετικές οδηγίες, περιεχόμενα κ.λπ.

Η μη-τήρηση της διάρθρωσης του Φακέλου-Πρότασης στους ανωτέρω Υποφακέλους αποτελεί λόγο απόρριψής της.

Στο «Ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» (ΟΣΔ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ) προσδιορίζονται με αναλυτική τεκμηρίωση οι προτεινόμενες δράσεις / ενέργειες του υποψήφιου Δήμου για την χρονική περίοδο από 2009 έως 2015 τουλάχιστον, ώστε να τεκμηριώνεται η μεσοπρόθεσμη στρατηγική της ενεργειακής αποδοτικότητας στο

επίπεδο του Δήμου. Κάθε **Σχέδιο Δράσης** θα πρέπει να είναι ολοκληρωμένο και να περιλαμβάνει όλους τους προβλεπόμενους Άξονες. Σε αυτό προσδιορίζονται οι πολιτικές και οι παρεμβάσεις του Δήμου για την χρονική περίοδο από 2009 έως 2015 τουλάχιστον.

Το «**Σχέδιο Υλοποίησης ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ**» (ΣΧΥ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ) καλύπτει την χρονική περίοδο 2009-2011, στην οποία επιλέγεται από τον υποψήφιο Δήμο ένα συγκεκριμένο «μίγμα» ενεργειών / παρεμβάσεων από εκείνες που περιγράφονται στο ΟΣΔ, οι οποίες αναλύονται επαρκώς ως προς το φυσικό τους αντικείμενο και κοστολογούνται αναλυτικά. Στο ΣΧΥ γίνεται επίσης η ανάλυση των ενεργειακών και συνοδευτικών παρεμβάσεων σε συγκεκριμένα Υποέργα / Συμβάσεις (κατά την έννοια των συγχρηματοδοτούμενων Πράξεων του ΕΣΠΑ), τεκμηριώνεται η ωριμότητά τους και στοιχειοθετείται η εφικτότητα/ρεαλιστικότητα των παρεμβάσεων σε σχέση με το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης και το προτεινόμενο χρηματοδοτικό σχήμα.

Το **Τεχνικό Δελτίο Προτεινόμενης Πράξης (ΤΔΠΠ)** σε προσυμπληρωμένη μορφή διατίθεται στον ηλεκτρονικό φάκελο της Προκήρυξης στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις www.ypan.gr, www.cres.gr, www.kedke.gr και www.antagonisitkotita.gr.

Το αναγκαίο **υποστηρικτικό υλικό** σε συγκεκριμένα –ανά Άξονα- Παραρτήματα του Φακέλου - Πρότασης, σύμφωνα με τα δεδομένα της ενότητας 4.1 του παρόντος.

Υπογραμμίζεται ότι:

1. Οι προτάσεις των ΣΧΥ θα πρέπει να περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον δράσεις σε συγκεκριμένους Άξονες, με βάση την κατάταξη των επιλέξιμων ΟΤΑ σε δύο επιμέρους πληθυσμιακές Υποομάδες, σύμφωνα με τα δεδομένα του παρακάτω Πίνακα 1:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ανά ΑΞΟΝΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

ΑΞΟΝΕΣ	Υποομάδα 1 (10.000 έως 45.000 κατοίκους)	Υποομάδα 2 (από 45.001 κατοίκους και πάνω)
1. Δημοτικά κτίρια	55-65%	55-65%
2. Κοινόχρηστοι χώροι	15-30%	15-30%
3. Μεταφορές	0-15%	5-15%
4. Τεχνικές υποδομές	0 - 4%	0 - 4%
5. Δράσεις διάδοσης, δικτύωσης και ενημέρωσης	2 – 5%	2 – 5%
6. Υποστήριξη της προετοιμασίας και της εφαρμογής	0 - 10%	0 - 10%

2. Επισημαίνεται ότι, οι δαπάνες υποστήριξης της προετοιμασίας και εφαρμογής που προβλέπονται στον **Άξονα 6** έχουν ανώτατο όριο στις παρακάτω περιπτώσεις ως εξής:

⁵ Στην Υποομάδα 1 περιλαμβάνονται οι πρωτεύουσες Νομών με πληθυσμό κάτω των 10.000 κατ.

- για Δήμους με πληθυσμό άνω των 150.000 κατοίκων και μέχρι 300.000 κατοίκους, έως 250.000 Ευρώ.
- για Δήμους με πληθυσμό άνω των 300.000 κατοίκων, έως 350.000 Ευρώ.

Οι Φάκελοι-Πρότασης των επιλέξιμων ΟΤΑ που δεν τηρούν την ανωτέρω κατανομή θεωρούνται εκτός προδιαγραφών και δεν αξιολογούνται.

3. Στην Πρόταση του Δήμου θα ορίζονται επίσης:

- Ο Συντονιστής του Προγράμματος από την πλευρά του Δήμου.
- Ο Ενεργειακός Υπεύθυνος του Δήμου.

4. Πληροφορίες και διευκρινίσεις δίνονται από την Τεχνική Γραμματεία του Προγράμματος «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ», που συγκροτήθηκε με την απόφαση με αρ.πρωτ. 24065/4.12.2007 του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Ανάπτυξης. Τα σχετικά ερωτήματα υποβάλλονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση exoikonomo@ypan.gr και οι απαντήσεις αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Ανάπτυξης (www.ypan.gr).

2.4. ΠΛΑΙΣΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΧΥ

1. Τα **ΣΧΕΔΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ** του Προγράμματος «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ», που θα αξιολογηθούν και θα επιλεγούν με τους όρους της ενότητας 3.2.2, θα συγχρηματοδοτηθούν:

- κατά 70% από το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007-2013.
- κατά 30% από ίδια συμμετοχή των Δήμων.

2. Ο μέγιστος επιλέξιμος προϋπολογισμός του Σχεδίου Υλοποίησης **για κάθε Δήμο** εξαρτάται από τον πληθυσμό του (βάσει της απογραφής του 2001) και είναι:

- για Δήμο με πληθυσμό 10.000 -45.000 κατοίκους, έως € 700.000⁶.
- για Δήμο με πληθυσμό 45.001-90.000 κατοίκους, έως € 1.000.000.
- για Δήμο με πληθυσμό 90.001-150.000 κατοίκους, έως € 1.500.000.
- για Δήμο με πληθυσμό 150.001-300.000 κατοίκους, έως € 3.000.000.
- για Δήμο με πληθυσμό μεγαλύτερο από 300.001 κατοίκους, έως € 6.000.000.

Τα ανωτέρω ποσά αφορούν στο συνολικό μέγιστο προϋπολογισμό ανά ΣΧΥ του επιλέξιμου Δήμου (άθροισμα δημόσιας δαπάνης και ίδιας συμμετοχής Δήμου).

3. Προτάσεις ΣΧΥ με προϋπολογισμό **κάτω των 500.000 €** (κατώτατο όριο επιλεξιμότητας Πράξεων του ΕΠΑΕ) **δεν είναι αποδεκτές και δεν αξιολογούνται**.

4. Η δημόσια δαπάνη του ΣΧΥ που θα ενταχθεί **δεν είναι δυνατό να αυξηθεί**. Επιπλέον δαπάνες που συνδέονται με το ΣΧΥ βαρύνουν το Δήμο.

5. Οι Δράσεις του Σχεδίου Υλοποίησης της παρούσας πρόσκλησης θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί μέχρι **31-12-2015**.

⁶ Συμπεριλαμβάνονται οι πρωτεύουσες Νομών με πληθυσμό κάτω των 10.000 κατ.

6. Τα ΣΧΥ ακολουθούν τις οδηγίες και κατευθύνσεις που προβλέπονται στο «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου» (ΣΔΕ) του ΕΣΠΑ, όπως ειδικότερα αναλύεται στην ενότητα 6 του παρόντος.

3. ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

3.1. ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΦΑΚΕΛΩΝ-ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Κατά τη διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης των Φακέλων-Πρότασης, έχουν προβλεφθεί ή/και έχουν συγκροτηθεί «Όργανα Αξιολόγησης και Διοίκησης» των επιμέρους φάσεων του Προγράμματος, τα οποία έχουν τους ακόλουθους ρόλους, σύμφωνα με την με Α.Π. 4566/828/0020/7.07.2010 (ΦΕΚ Β' 1036) Κοινή Απόφαση των Υπουργών για την εκχώρηση αρμοδιοτήτων διαχείρισης για την κατηγορία πράξης «Εξοικονόμηση της ενέργειας από τους ΟΤΑ (Πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»):

1. Η **Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής** (Γενική Διεύθυνση Ενέργειας, Διεύθυνση Αποδοτικής Χρήσης και Εξοικονόμησης Ενέργειας – Δ6) εκδίδει προκηρύξεις/προσκλήσεις των κατηγοριών πράξεων για την υποβολή προτάσεων από τους δυνητικούς δικαιούχους, επεξεργάζεται και εισηγείται στην ΕΥΔ ΕΠΑΕ αναλυτικά κριτήρια για τις κατηγορίες πράξεων που διαχειρίζεται και μεριμνά για τη συγκρότηση του Μητρώου Αξιολογητών σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στον παρόντα Οδηγό Υποβολής Προτάσεων.
2. Η **Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Εφαρμογής Δράσεων** στους τομείς της Ενέργειας, του Φυσικού Πλούτου και της Κλιματικής (**ΕΥΣΕΔ ΕΝ/ΚΑ**) μεριμνά για τη συγκρότηση της Κεντρικής Επιτροπής Αξιολόγησης και Συντονισμού, μεριμνά για την αξιολόγηση των προτάσεων που υποβάλλονται, εφαρμόζοντας τα εγκεκριμένα από την Επιτροπή Παρακολούθησης κριτήρια ένταξης με την υποστήριξη του ΚΑΠΕ και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο σημείο 3.2 του παρόντος, μεριμνά για την έκδοση της απόφασης ένταξης των πράξεων στους άξονες προτεραιότητας του ΕΠΑΝ II και των ΠΕΠ, καθώς και για την έκδοση των τροποποιήσεων της απόφασης ένταξης ή ανάκλησης αυτής και τη δημοσιοποίηση των σχετικών αποφάσεων στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής..
3. Το **ΚΑΠΕ υποστηρίζει την Επιτροπή Διαχείρισης Μητρώου (ΕΔΜ)** για την κατάρτιση του Μητρώου των εξωτερικών αξιολογητών, παραλαμβάνει- αρχειοθετεί τους Φακέλους – Πρότασης των υποψηφίων ΟΤΑ που υποβάλλονται, ελέγχει την πληρότητα των στοιχείων τους, υποστηρίζει τη διαδικασία αξιολόγησης τους, μεριμνά για την προετοιμασία της απόφασης ένταξης ή των τροποποιήσεων ή των ανακλήσεων των πράξεων στους άξονες προτεραιότητας του ΕΠΑΝ II και των ΠΕΠ, παρακολουθεί την πορεία εφαρμογής των πράξεων των ΟΤΑ
4. Η **«Κεντρική Επιτροπή Αξιολόγησης και Συντονισμού» (ΚΕΑΣ)**, αποτελεί γνωμοδοτικό όργανο, συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ), είναι επταμελής και έχει την ακόλουθη σύνθεση:
 - ο Ο Προϊστάμενος της ΕΥΣΕΔ ΕΝ/ΚΑ , ως Πρόεδρος,
 - ο Πρόεδρος του ΔΣ του ΚΑΠΕ ή άλλος εκπρόσωπος, ως μέλος
 - ο Εκπρόσωπος του ΥΠΕΣΔΔΑ, ως μέλος
 - ο Εκπρόσωπος του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΙΤΑ), ως μέλος
 - ο Δύο στελέχη του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ως μέλη

- ο Εξωτερικός εμπειρογνώμονας εγνωσμένου κύρους σε θέματα Εξοικονόμησης Ενέργειας, ως μέλος.

Οι εκπρόσωποι των Φορέων ορίζονται από τα αρμόδια Όργανά τους με τους αναπληρωτές τους.

5. Η ΚΕΑΣ:

- Εποπτεύει τη διαδικασία αξιολόγησης
- Εξετάζει και ελέγχει τα αποτελέσματα κάθε φάσης αξιολόγησης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Πίνακα 3.2.1 παρακάτω.
- Επιβεβαιώνει την ορθότητα της αξιολόγησης με έλεγχο των Φύλλων Αξιολόγησης. Σε περίπτωση που διαπιστώσει ασυμβατότητα με τα οριζόμενα στον Οδηγό Εφαρμογής ή σφάλμα κατά τη βαθμολόγηση των κριτηρίων αξιολόγησης, η ΚΕΑΣ προβαίνει, τεκμηριώνοντας γραπτώς, σε σχετικές διορθώσεις, ή επιστρέφει τα αποτελέσματα Αξιολόγησης στην ΕΥΣΕΔ ΕΝ/ΚΑ, η οποία τα διαβιβάζει στο ΚΑΠΕ για επαναξιολόγηση. Εκτός της παραπάνω αναφερόμενης περίπτωσης, δηλ. της ασυμβατότητας ή του σφάλματος κατά τη βαθμολόγηση, η ΚΕΑΣ δεν δύναται να μεταβάλει τις βαθμολογίες των αξιολογητών.
- Ελέγχει και επικυρώνει τον Πίνακα Κατάταξης των προτεινόμενων ΣΧΥ των Δικαιούχων που θα υπαχθούν στο Πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ». Για την κατάρτιση του εν λόγω Πίνακα υποστηρίζεται από την ΕΥΣΕΔ ΕΝ/ΚΑ λαμβάνοντας υπόψη :
 - ο την περιφερειακή διάσταση του Προγράμματος (βλ. και ενότητα 3.2.3)
 - ο τις αντίστοιχες απαιτήσεις του ΕΣΠΑ, όσον αφορά στις Περιφέρειες Μεταβατικής Στήριξης (ΠΜΣ) και στις Περιφέρειες Αμιγούς Σύγκλισης (ΠΑΣ) και
 - ο το διαθέσιμο προϋπολογισμό της προκήρυξης (ανά Περιφέρεια),
- Στην περίπτωση ισοβαθμίας βαθμολογηθέντων ΣΧΥ, λαμβάνεται υπόψη ο δείκτης αποδοτικότητας (Πίνακας 6 κριτηρίων). Το ΣΧΥ με τον μεγαλύτερο δείκτη αποδοτικότητας υπερτερεί ενός ΣΧΥ με ίδια βαθμολογία. Αν ακόμα και σε αυτή την περίπτωση υπάρξει ισοβαθμία, τότε η ΚΕΑΣ κατατάσσει τις ισόβαθμες προτάσεις με βάση την τιμή του δείκτη «πληθυσμός Δήμου / προτεινόμενος προϋπολογισμός ΣΧΥ». Το ΣΧΥ με την μικρότερη τιμή του συγκεκριμένου δείκτη υπερτερεί ενός ΣΧΥ που έχει συγκεντρώσει ίδια βαθμολογία στη γενική αξιολόγηση και έχει ίδιο δείκτη αποδοτικότητας. Για τη διαδικασία αυτή, η ΚΕΑΣ υποστηρίζεται από την ΕΥΣΕΔ ΕΝ/ΚΑ..
- Ελέγχει και επικυρώνει τον Πίνακα των θετικά αξιολογηθέντων ΣΧΥ, που δεν προτείνονται με το διαθέσιμο προϋπολογισμό για ένταξη, ως «Πίνακα Επιλαχόντων». Στην περίπτωση ισοβαθμίας ΣΧΥ και σε αυτόν τον Πίνακα, χρησιμοποιεί τα πρόσθετα κριτήρια της προηγούμενης παραγράφου. Ο Πίνακας αυτός έχει διάρκεια ενός έτους από την Υπουργική Απόφαση Υπαγωγής των ΣΧΥ στο Πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ». Για την κατάρτιση του εν λόγω Πίνακα υποστηρίζεται από την ΕΥΣΕΔ ΕΝ/ΚΑ. Οι ανωτέρω πίνακες (Πίνακας Κατάταξης προτεινόμενων ΣΧΥ για υπαγωγή στο πρόγραμμα 'Εξοικονομώ ΟΤΑ' και Πίνακας Επιλαχόντων), μετά την επικύρωσή τους, διαβιβάζονται στην ΕΥΣΕΔ ΕΝ/ΚΑ, η οποία εισηγείται στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής την έκδοση σχετικής απόφασης έγκρισης των ΟΣΔ και υπαγωγής των ΣΧΥ στο Πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ».
- Επιλαμβάνεται των ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης.

- .Εξετάζει τις περιπτώσεις τροποποίησης ή/και απένταξης Προτάσεων που δεν υλοποιούνται ή αντιμετωπίζουν προβλήματα και η υλοποίησή τους καθίσταται επισφαλής –μετά από σχετική πρόταση του ΚΑΠΕ– και γνωμοδοτεί σχετικά.
- Εισηγείται την υπαγωγή νέων προτάσεων ΣΧΥ στο Πρόγραμμα από τον εν ισχύ «Πίνακα Επιλαχόντων», είτε λόγω απένταξης ΣΧΥ είτε λόγω διάθεσης νέων κονδυλίων.

6. Το «**Μητρώο Αξιολογητών**» συγκροτείται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ύστερα από την έγκριση των προδιαγραφών και των όρων για τη συγκρότηση και λειτουργία του από την ΕΥΔ ΕΠΑΕ.

7. Μετά την έκδοση της Υπουργικής Απόφασης Υπαγωγής των ΣΧΥ, εντάσσονται ως επιλέξιμες Πράξεις του ΕΣΠΑ στον Άξονα 4 του ΕΠΑΕ, κατά τα προβλεπόμενα στην ενότητα 4 του παρόντος.

3.2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

3.2.1. Φάσεις και στάδια αξιολόγησης

Η αξιολόγηση των Φακέλων – Πρότασης ΟΣΔ / ΣΧΥ θα γίνει μέσω συγκριτικής αξιολόγησης, σε δύο (2) Φάσεις και τρία (3) διακριτά Στάδια, ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΑΔΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΦΑΚΕΛΩΝ-ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

ΣΤΑΔΙΑ/ΦΑΣΕΙΣ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ - ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ
Φάση 1: Έλεγχος πληρότητας Πρότασης και αξιολόγηση περιεχομένου των ΟΣΔ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ			
Στάδιο 1.1	Εξέταση πληρότητας δικαιολογητικών για τη συμμετοχή στο Πρόγραμμα: <ul style="list-style-type: none"> Εξέταση Υποφακέλου 3 (δικαιολογητικά συμμετοχής που αφορούν στο σύνολο της Πρότασης). <u>Σε περίπτωση που τα υποχρεωτικά δικαιολογητικά συμμετοχής είναι ελλιπή η Πρόταση απορρίπτεται στο σύνολό της.</u>	Η διαδικασίες των Σταδίων 1.1 και 1.2 γίνονται από το ΚΑΠΕ.	Το ΚΑΠΕ καταγράφει τα ευρήματα του ελέγχου αξιολόγησης της Φάσης 1, συντάσσοντας σχετική αναφορά, την οποία διαβιβάζει στην ΚΕΑΣ μέσω της ΕΥΣΕΔ ΕΝ/ΚΑ
Στάδιο 1.2	Αξιολόγηση πληρότητας και περιεχομένου του ΟΣΔ του Φακέλου – Αίτησης που αφορά στο ΟΣΔ : <ul style="list-style-type: none"> Εξέταση Υποφακέλου 1 (περιεχόμενο ΟΣΔ) 		
Φάση 2: Αξιολόγηση των ΣΧΥ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ (εφόσον έχει αξιολογηθεί θετικά το ΟΣΔ στο Στάδιο 1.2)			
Στάδιο 2.1	Αξιολόγηση πληρότητας Υποφακέλου 2 – Πρότασης που αφορά στο ΣΧΥ: <ul style="list-style-type: none"> Εξέταση πληρότητας στοιχείων Υποφακέλου 2 (Σχέδιο Υλοποίησης ΣΧΥ) Εξέταση πληρότητας στοιχείων Υποφακέλου 4 (Υποχρεωτικά έγγραφα που αφορούν στο ΣΧΥ) <u>Σε περίπτωση που τα υποχρεωτικά δικαιολογητικά που αφορούν στο ΣΧΥ είναι ελλιπή, η Πρόταση απορρίπτεται στο σύνολό της.</u>	Η διαδικασία του Σταδίου 2.1 γίνεται από το ΚΑΠΕ	<u>Αξιολόγηση Κριτηρίων των Πινάκων 4.1 και 4.2 του ΟΔΗΓΟΥ</u> Το ΚΑΠΕ καταγράφει τα ευρήματα του ελέγχου αξιολόγησης του Σταδίου, συντάσσοντας σχετική αναφορά την οποία διαβιβάζει στην ΚΕΑΣ μέσω της ΕΥΣΕΔ ΕΝ/ΚΑ

<p>Στάδιο 2.2</p>	<p>Αξιολόγηση του φυσικού αντικείμενου / περιεχομένου του ΣΧΥ και βαθμολόγηση του ΣΧΥ.</p> <ul style="list-style-type: none"> Εξέταση Υποφακέλου 2 (Σχέδιο Υλοποίησης ΣΧΥ): Εξέταση επί της ουσίας των εντύπων του Υποφακέλου 2 : ορθή συμπλήρωση των Εντύπων που προβλέπονται στα Συστήματα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) του ΕΣΠΑ και σε αντιστοίχιση με τα προτεινόμενα στο ΣΧΥ. Εξέταση Υποφακέλου 4 (Προαιρετικά Δικαιολογητικά Επιστημονικής και Τεχνικής Τεκμηρίωσης της Πρότασης) 	<p>Η διαδικασία του Σταδίου 2.2 γίνεται από «Ομάδα Αξιολογητών» (συνδυασμός τουλάχιστον δύο εξωτερικών αξιολογητών, μέσω του ειδικού ΜΗΤΡΩΟΥ με την υποστήριξη του ΚΑΠΕ).</p>	<p><u>Αξιολόγηση Κριτηρίων των Πινάκων 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.6 και 6 του ΟΔΗΓΟΥ</u></p> <p>Η διαδικασία αξιολόγησης υποστηρίζεται από το ΚΑΠΕ. Οι «Ομάδες Αξιολογητών» είναι τουλάχιστον διμελείς. Τα μέλη της κάθε Ομάδας περιλαμβάνουν συνδυασμό ειδικοτήτων, οι οποίοι αξιολογούν το κάθε ΣΧΥ συνολικά. Κάθε ΣΧΥ βαθμολογείται με έναν βαθμό, ο οποίος προκύπτει από το άθροισμα των επιμέρους βαθμολογιών των αξιολογητών. Οι αξιολογητές συμπληρώνουν για κάθε Πρόταση «Φύλλο Αξιολόγησης» και από την επεξεργασία τους, προκύπτουν τα αποτελέσματα της τελικής αξιολόγησης. Το ΚΑΠΕ καταγράφει σε συνεργασία με την ΕΥΣΕΔ ΕΝ/ΚΑ τα αποτελέσματα τελικής αξιολόγησης του Σταδίου, συντάσσοντας σχετική αναφορά την οποία διαβιβάζει στην ΚΕΑΣ μέσω της ΕΥΣΕΔ ΕΝ/ΚΑ. Η κατάρτιση των αποτελεσμάτων της διαδικασίας τελικής αξιολόγησης ανά κατηγορία περιφέρειας (ΠΑΣ-ΠΜΣ) και ο Πίνακας Επιλαχόντων πραγματοποιούνται από την ΕΥΣΕΔ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο σημ.5 της παρ.3.1. του ΟΔΗΓΟΥ και υποβάλλονται στην ΚΕΑΣ για έλεγχο και επικύρωση..</p> <p>Ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μετά από εισήγηση της ΕΥΣΕΔ ΕΝ/ΚΑ, με απόφασή του:</p> <ol style="list-style-type: none"> εγκρίνει τα ΟΣΔ που αξιολογήθηκαν θετικά, απορρίπτει τα ΟΣΔ που αξιολογήθηκαν αρνητικά, Εγκρίνει την υπαγωγή των θετικά αξιολογηθέντων και κατανεμηθέντων στην περιφερειακή κατανομή ΣΧΥ στο Πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» για τα υπόλοιπα δε θετικά αξιολογηθέντα, καταρτίζει πίνακα επιλαχόντων, απορρίπτει τα ΣΧΥ που αξιολογήθηκαν αρνητικά.
-------------------	---	---	--

3.2.2 Αναλυτική Διαδικασία και Κριτήρια Αξιολόγησης των Φακέλων - Πρότασης στο Πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»

Φάση 1: Έλεγχος πληρότητας Φακέλου – Πρότασης και αξιολόγηση περιεχομένου των «ΟΣΔ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»

Η εξέταση των **Κριτηρίων Πληρότητας και Σαφήνειας των στοιχείων της πρότασης** έχει στόχο να διασφαλίσει ότι ο Φάκελος που υποβάλλεται καλύπτει συγκεκριμένες απαιτήσεις οι οποίες θεωρούνται απαραίτητες για την έγκριση της Πρότασης. Στην περίπτωση που **ΟΠΟΙΟΔΗΠΟΤΕ** από αυτά τα κριτήρια δεν πληρείται, τότε η πρόταση **ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ** και η αξιολόγησή της δεν προχωρεί στην επόμενη φάση.

Τα στοιχεία που εξετάζονται σε αυτή τη φάση αφορούν την πληρότητα των δικαιολογητικών, την ορθή συμπλήρωση των εντύπων και την κάλυψη των αξόνων του «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ». Τα κριτήρια αξιολόγησης και το περιεχόμενό τους αναφέρονται αναλυτικά στον Πίνακα 3.

Σημειώνεται ότι η έγκριση του ΟΣΔ αποτελεί προϋπόθεση για την έναρξη της διαδικασίας αξιολόγησης του ΣΧΥ.

Φάση 2: Αξιολόγηση των «ΣΧΥ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» (εφόσον έχει αξιολογηθεί θετικά το ΟΣΔ)

Εφόσον έχει αξιολογηθεί θετικά το ΟΣΔ, ο Φάκελος-Πρόταση προωθείται στη δεύτερη φάση (**Φάση 2**), όπου γίνεται αξιολόγηση του ΣΧΥ του Έργου. Η φάση αυτή αποτελείται από 2 στάδια, ως εξής:

Στάδιο 2.1. Αξιολόγηση πληρότητας Υποφακέλου που αφορά στο ΣΧΥ

Στο πρώτο στάδιο, εξετάζεται η πληρότητα του ΣΧΥ, δηλαδή, εάν ο σχετικός Υποφάκελος που έχει υποβληθεί καλύπτει τις συγκεκριμένες απαιτήσεις οι οποίες θεωρούνται απαραίτητες για την αξιολόγηση της πρότασης. Στην περίπτωση που **ΟΠΟΙΟΔΗΠΟΤΕ** από αυτά τα κριτήρια δεν πληρείται, τότε η πρόταση **ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ** και δεν προχωρεί στο επόμενο Στάδιο (2.2: Αξιολόγηση του φυσικού αντικειμένου/βαθμολόγηση του ΣΧΥ).

Τα κριτήρια αξιολόγησης του Σταδίου 2.1 και το περιεχόμενό τους αναφέρονται αναλυτικά στον Πίνακα 4.1.

Επιπλέον, εξετάζονται:

- ο κριτήρια προσβασιμότητας ατόμων με ειδικές ανάγκες. Αυτά τα κριτήρια αξιολόγησης και το περιεχόμενό τους αναφέρονται αναλυτικά στον Πίνακα 4.2.

Στάδιο 2.2. Αξιολόγηση του φυσικού αντικειμένου / περιεχομένου του ΣΧΥ

Το στάδιο αυτό περιλαμβάνει:

- την αξιολόγηση του Σχεδίου Υλοποίησης.

Τα κριτήρια αξιολόγησης του Σταδίου 2.2 και το περιεχόμενό τους αναφέρονται αναλυτικά και ανά Άξονα στους ακόλουθους Πίνακες, ως εξής:

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ
ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΟΝΑ 1: ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ
ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΟΝΑ 2: ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΠΙΝΑΚΑΣ 5.3	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΟΝΑ 3: ΠΙΛΟΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ
ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΟΝΑ 4: ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΛΟΙΠΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ (ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ) ΥΠΟΔΟΜΕΣ
ΠΙΝΑΚΑΣ 5.5	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΟΝΑ 5 ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΙΑΔΟΣΗΣ, ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

2. την αξιολόγηση της τεχνικής και διαχειριστικής πληρότητας του ΣΧΥ. Τα κριτήρια αναλύονται στον **Πίνακα 6**.

3.2.3 Αποτελέσματα της Αξιολόγησης

Η **τελική βαθμολογία** και **κατάταξη** των υποψηφίων ΟΤΑ γίνεται ως εξής:

1. Τα ΣΧΥ αξιολογούνται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης.
2. Οι Άξονες 1-5 βαθμολογούνται με άριστα τις 100 μονάδες (ο Άξονας 6 δεν αξιολογείται). ΣΧΥ που συγκεντρώνει σε κάποιον Άξονα βαθμολογία χαμηλότερη του 50% της μέγιστης δυνατής βαθμολογίας (στον Άξονα αυτό) απορρίπτεται.
3. Οι μονάδες των Αξόνων 1-5 που προκύπτουν από την αξιολόγηση του ΣΧΥ, πολλαπλασιάζονται με το ποσοστό συμμετοχής του προϋπολογισμού του κάθε Άξονα, ως προς τον αντίστοιχο προϋπολογισμό των προτεινόμενων Αξόνων 1-5 του προτεινόμενου ΣΧΥ. Έτσι, για τους Άξονες 1-5 προκύπτει μέγιστη βαθμολογία ίση με 100 μονάδες.
4. Η συμβατότητα/εξειδίκευση του ΣΧΥ, η οποία αποτελεί ειδική –εκτός Αξόνων- ομάδα κριτηρίων και εξετάζει την σκοπιμότητα, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και την ωριμότητα του προτεινόμενου ΣΧΥ, αξιολογείται ξεχωριστά με άριστα τις 20 μονάδες. Η βαθμολογία αυτή προστίθεται στην προηγούμενη. 5. Έτσι, η συγκέντρωση 120 μονάδων αποτελεί τη Μέγιστη Βαθμολογία Αξιολόγησης (ΜΒΑ) ΣΧΥ.
6. Ως “Βάση” για την κατάταξη των ΣΧΥ των ΟΤΑ θεωρείται η συγκέντρωση 50 βαθμών (σε σχέση με τους 100 max βαθμούς σε κάθε Άξονα) από τη βαθμολόγηση των κριτηρίων των Πινάκων 5.1 – 5.5 και 10 βαθμών (σε σχέση με τους 20 max βαθμούς των κριτηρίων του Πίνακα 6). Προτάσεις που θα συγκεντρώνουν βαθμολογία κάτω από αυτά τα ελάχιστα όρια θα απορριφθούν.
7. Στη συνέχεια, οι υποψήφιοι ΟΤΑ που έχουν συγκεντρώσει βαθμολογία 60 μονάδες και άνω, θα καταταχθούν με φθίνουσα σειρά, ανάλογα με τη βαθμολογία που έχουν συγκεντρώσει στα ΣΧΥ με τον ακόλουθο τρόπο:
 - ο Κατά Περιφέρεια, για τις 5 Περιφέρειες Μεταβατικής Στήριξης (ΠΜΣ),
 - ο Στις 8 Περιφέρειες Αμιγούς Σύγκλισης. (ΠΑΣ) με την ακόλουθη διαδικασία 2 διακριτών βημάτων:
 - για κάθε μία από τις 8 Περιφέρειες ΠΑΣ κατατάσσονται τα ΣΧΥ των Δικαιούχων με τη μεγαλύτερη βαθμολογία.
 - Σε περίπτωση που υπάρξουν αδιάθετα ποσά, διαμορφώνεται νέος ενιαίος πίνακας κατάταξης με τα υπόλοιπα ΣΧΥ των ΠΑΣ.
8. Από τις ανωτέρω κατανομές, θα χρηματοδοτηθούν τα ΣΧΥ τα οποία εξαντλούν το διαθέσιμο προϋπολογισμό της παρούσας Προκήρυξης, όπως κατανέμεται σε περιφερειακό επίπεδο. Οι υπόλοιποι ΟΤΑ θεωρούνται ως «επιλαχόντες» και θα χρηματοδοτηθούν εφόσον:
 - ο εξευρεθούν οι αντίστοιχοι πόροι μέσα σε ένα έτος από την Υπουργική Απόφαση Υπαγωγής των ΣΧΥ
 - ο γίνει απένταξη ενός ενταγμένου ΣΧΥ, σύμφωνα με τα δεδομένα της ενότητας 6 του παρόντος και τα προβλεπόμενα στα ΣΔΕ του ΕΣΠΑ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ ΦΑΚΕΛΟΥ ΠΡΟΤΑΣΗΣ (Φάση 1: Αξιολόγηση Πληρότητας Υποφακέλου Πρότασης).

A/A	Περιγραφή κριτηρίου	Εξειδίκευση κριτηρίου
A. 1	Ο ΟΤΑ ανήκει σε συγκεκριμένη πληθυσμιακή ομάδα	Εξετάζεται εάν οι ΟΤΑ έχουν τον απαιτούμενο πληθυσμό σύμφωνα με την απογραφή της ΕΣΥΕ 2001 (οι ΟΤΑ κάτω από 10.000 κατοίκους ΔΕΝ είναι επιλέξιμοι με την εξαίρεση των ΟΤΑ που αποτελούν πρωτεύουσες Νομών, που είναι επιλέξιμοι χωρίς όριο πληθυσμού).
A. 2	Για την υποβολή της πρότασης, χρησιμοποιήθηκαν τα τυποποιημένα έντυπα και έχουν επισυναφθεί όλα τα συνοδευτικά έγγραφα (δικαιολογητικά).	
A. 2.1	(τυποποιημένα έντυπα)	Εξετάζεται εάν για την υποβολή της πρότασης έχουν χρησιμοποιηθεί τα τυποποιημένα έντυπα.
A. 2.2	(τυποποιημένα συμπληρωμένα-υπογεγραμμένα-σφραγισμένα έντυπα)	Εξετάζεται: <ul style="list-style-type: none"> • η ορθή και πλήρης συμπλήρωση των τυποποιημένων εντύπων, • εάν αυτά είναι υπογεγραμμένα από τον υπεύθυνο (Δήμαρχο ή υπεύθυνο Αντιδήμαρχο). • εάν κάθε σελίδα των εντύπων φέρει σφραγίδα.
A. 2.3	(δικαιολογητικά)	Εξετάζεται η βεβαίωση διαχειριστικής επάρκειας τύπου Α και Β του ΟΤΑ ως Δικαιούχου (Πιστοποιητικό με βάση το Πρότυπο ΕΛΟΤ ή βεβαίωση διαχειριστικής επάρκειας για τη μεταβατική περίοδο) ΚΑΙ ΑΝ ΤΗΝ ΕΧΕΙ ΕΠΙΣΥΝΑΨΕΙ. Στην περίπτωση που ο Δήμος δεν έχει πιστοποιηθεί και λάβει ακόμα διαχειριστική επάρκεια, θα πρέπει να επισυνάψει την βεβαίωση Διαχειριστικής Επάρκειας του συνεργαζόμενου Φορέα – Δικαιούχου, που θα υποστηρίξει με τις Υπηρεσίες του τον ενδιαφερόμενο ΟΤΑ.
A. 2.4	(δικαιολογητικά)	Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) για αποδοχή των όρων της Προκήρυξης, συμμετοχή στο Πρόγραμμα και δέσμευση για την καταβολή του 30% από ίδιους πόρους ΚΑΙ ΝΑ ΤΗΝ ΕΧΕΙ ΕΠΙΣΥΝΑΨΕΙ.
A. 2.5	(δικαιολογητικά)	Για κάθε κτίριο που προτείνεται για ένταξη στο ΣΧΥ: Αποδεικτικό ότι ο ΟΤΑ διατηρεί το νόμιμο δικαίωμα πραγματοποίησης του υποβαλλόμενου έργου (βεβαίωση ή αποδεικτικά περί αποκλειστικού δικαιώματος κυριότητας, νομής, κατοχής, μισθώσεως κλπ.)
Αξιολόγηση πληρότητας και περιεχομένου ΟΣΔ.		
A. 3	Διάρθρωση του ΟΣΔ σε όλο το φάσμα των αξόνων του ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ	Εξετάζονται οι προτεινόμενες δράσεις, σε σχέση με το εάν αποτελούν ολοκληρωμένο σχεδιασμό, καλύπτουν τις ανάγκες και εάν λαμβάνουν υπόψη τα τοπικά προβλήματα και τις ιδιαιτερότητες του εκάστοτε ΟΤΑ.
A. 4	Εξετάζεται εάν από το υποβαλλόμενο ΟΣΔ προκύπτει εξοικονόμηση ενέργειας και τεκμηριώνεται.	Εξετάζεται η πληρότητα του ΟΣΔ βάσει των στοιχείων του Παραρτήματος 2.
A.5	Εξετάζεται η περίοδος υλοποίησης του ΟΣΔ.	Εξετάζεται εάν η στρατηγική του Δήμου καλύπτει κατ' ελάχιστον την περίοδο επιλεξιμότητας του ΟΣΔ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ 2009-2015.

Φάση 2

Αξιολόγηση των ΣΧΥ «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ ΣΧΥ (Φάση 2 – Στάδιο 1)

A/A	Περιγραφή κριτηρίου	Εξειδίκευση κριτηρίου
B.1	Αίτηση Χρηματοδότησης της Πράξης (ΣΧΥ)	Ελέγχεται εάν στον υποφάκελο 2 του ΣΧΥ υπάρχει το ανάλογο έγγραφο.
B.2	Βεβαίωση μη παραγωγής εσόδων.	Ελέγχεται εάν στον υποφάκελο 2 του ΣΧΥ υπάρχει το ανάλογο έγγραφο.
B.3	Βεβαίωση περί μη διπλής χρηματοδότησης (ΣΧΥ), συνολικά στο επίπεδο του Προγράμματος και αναλυτικά για τις επιμέρους προτεινόμενες παρεμβάσεις (δράσεις).	Ελέγχεται εάν στον υποφάκελο 2 του ΣΧΥ υπάρχει το ανάλογο έγγραφο.
B.5	Σύνδεση του προϋπολογισμού με την κάλυψη του πληθυσμιακού κριτηρίου.	1. Εξετάζεται εάν ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου είναι μέσα στα όρια που τίθενται από την προκήρυξη (Βλέπε Σημείωση ⁷): Δήμος από 10.000 κατοίκους έως και 45.000 κατοίκους : έως €700.000 (Υποομάδα 1) Δήμος από 45.001 κατοίκους έως και 90.000 κατοίκους: έως € 1.000.000 (Υποομάδα 2) Δήμος από 90.001 κατοίκους έως και 150.000 κατοίκους: έως € 1.500.000 (Υποομάδα 2) Δήμος από 150.001 κατοίκους έως και 300.000 κατοίκους: έως €3.000.000 (Υποομάδα 2) Δήμος από 300.001 κατοίκους και πάνω: έως €6.000.000 (Υποομάδα 2) (σύμφωνα με την απογραφή της ΕΣΥΕ 2001) 2. Εξετάζεται εάν ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου είναι πάνω από € 500.000
B.6	Κριτήριο υποβολής ΣΧΥ με τον ελάχιστο υποχρεωτικό αριθμό αξόνων.	Εξετάζεται εάν το ΣΧΥ περιέχει τον ελάχιστο αριθμό αξόνων που προβλέπονται από την προκήρυξη. Πιο συγκεκριμένα: Εάν ο πληθυσμός του Δήμου είναι από 10.000 έως 45.000 κάτοικους (Υποομάδα 1), το σχέδιο υλοποίησης πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τους εξής 3 Άξονες : ΑΞΟΝΑ 1, ΑΞΟΝΑ 2 και ΑΞΟΝΑ 5 Εάν ο πληθυσμός του Δήμου είναι μεγαλύτερος από 45.001 κάτοικους (Υποομάδα 2), το σχέδιο υλοποίησης πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τους εξής 4 Άξονες : ΑΞΟΝΑ 1, ΑΞΟΝΑ 2, ΑΞΟΝΑ 3 και ΑΞΟΝΑ 5

⁷ **ΠΡΟΣΟΧΗ:** οι Δράσεις Υποστήριξης-Προετοιμασίας και Εφαρμογής συμπεριλαμβάνονται στο συνολικό προϋπολογισμό του ΣΧΥ

Α/Α	Περιγραφή κριτηρίου	Εξειδίκευση κριτηρίου
B.7	Κάλυψη κριτηρίου ποσόστωσης αξόνων.	Εξετάζεται εάν ο προϋπολογισμός του κάθε άξονα είναι μέσα στα όρια που προβλέπονται από την προκήρυξη. <u>Συγκεκριμένα:</u>
B.7.1	ΑΞΟΝΑΣ 1: ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ	Εξετάζεται εάν το ποσοστό επί του προϋπολογισμού του ΣΧΥ είναι μεταξύ 55 -65%.
B.7.2	ΑΞΟΝΑΣ 2: ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	Εξετάζεται εάν το ποσοστό επί του προϋπολογισμού του ΣΧΥ είναι μεταξύ 15-30%.
B.7.3	ΑΞΟΝΑΣ 3: ΠΙΛΟΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	Για πληθυσμό του Δήμου μικρότερο από 45.000 κάτοικους, εξετάζεται εάν το ποσοστό επί του προϋπολογισμού του ΣΧΥ είναι μεταξύ: 0-15% (Υποομάδα 1). Για πληθυσμό του Δήμου μεγαλύτερο από 45.000 κάτοικους, εξετάζεται εάν το ποσοστό επί του προϋπολογισμού του ΣΧΥ είναι μεταξύ: 5-15% (Υποομάδα 2).
B.7.4	ΑΞΟΝΑΣ 4: ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΛΟΙΠΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ (ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ) ΥΠΟΔΟΜΕΣ	Εξετάζεται εάν το ποσοστό επί του προϋπολογισμού του ΣΧΥ είναι μεταξύ 0-4%.
B.7.5	ΑΞΟΝΑΣ 5: ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΙΑΔΟΣΗΣ, ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	Εξετάζεται εάν το ποσοστό επί του προϋπολογισμού του ΣΧΥ είναι μεταξύ 2-5%.
B.8	Δράσεις υποστήριξης της προετοιμασίας και της εφαρμογής	Εξετάζεται αν ο προϋπολογισμός των δράσεων Υποστήριξης-Προετοιμασίας και Εφαρμογής είναι μέσα στα όρια που προβλέπονται από την προκήρυξη, δηλαδή έως 10% του συνολικού προϋπολογισμού (Βλέπε Σημείωση) ⁸ .
B.9	Υπαρξη απαιτούμενων υποστηρικτικών προ-μελετών	Ελέγχεται εάν στον υποφάκελο 4 περιλαμβάνονται οι απαραίτητες μελέτες. Πιο συγκεκριμένα: ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΜΕΛΕΤΗ για κάθε κτίριο που περιλαμβάνεται στο ΣΧΥ. ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΦΩΤΙΣΜΟΥ (εάν υποβάλλεται δράση στο 2.2.) ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΟΙΧΤΩΝ ΧΩΡΩΝ (μελέτη βιοκλιματικού σχεδιασμού)(εάν υποβάλλεται δράση στο 2.2.) ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ (εάν υποβάλλεται ο Άξονας 4) Σημ.9
B.10	Τήρηση των κατευθύνσεων της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ)	Ελέγχεται η τήρηση / παρακολούθηση των κατευθύνσεων της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) με βάση τις σχετικές ΚΥΑ «Έγκρισης Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων» του ΕΠΑΕ και των ΠΕΠ των Περιφερειών Μεταβατικής Στήριξης.

⁸ ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι Δράσεις Υποστήριξης-Προετοιμασίας και Εφαρμογής συμπεριλαμβάνονται στον συνολικό προϋπολογισμό.

⁹ Οι τεχνικές προδιαγραφές των Ενεργειακών Μελετών και Προμελετών φαίνονται στο Παράρτημα «Υποστηρικτικά Κείμενα».

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.2: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ (Φάση 2 – Στάδιο 1), εφόσον συνδυάζονται με δράσεις του Προγράμματος

Α/Α	Περιγραφή κριτηρίου	Εξειδίκευση κριτηρίου
Γ.1	Ενσωμάτωση της πρόσβασης των ΑΜΕΑ στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον	(1) οριζόντια προσβασιμότητα (προσβάσιμες διαδρομές ισόπεδες ή με ράμπες, προσβάσιμη είσοδος, προσβασιμότητα εσωτερικών χώρων ικανοποιητικό άνοιγμα θυρών , πλάτος διαδρόμων κ.λ.π.) (2) κατακόρυφη προσβασιμότητα (ανελκυστήρας, κλιμακοστάσιο κ.λ.π.) (3) προσβάσιμοι χώροι υγιεινής (4) σήμανση σε προσβάσιμες μορφές (έντονο κοντράστ – μεγάλοι χαρακτήρες, εικονίδια, γραφή Braille, ηχητική και οπτική σήμανση) (5) κατάλληλα μέτρα διαφυγής σε περίπτωση εκτάκτων αναγκών
Γ.2	Ενσωμάτωση της πρόσβασης των ΑΜΕΑ στις υπηρεσίες που παράγονται από τις παρεμβάσεις του Προγράμματος	(1) δυνατότητα χρήσης της υπηρεσίας αυτόνομα από άτομα σε αναπηρικό αμαξίδιο (2) δυνατότητα χρήσης της υπηρεσίας αυτόνομα από άτομα τυφλά ή κωφά (3) πρόβλεψη ειδικών εξαρτημάτων ΑΜΕΑ (Π.Χ. Διερμηνείας στην Νοηματική , συνοδείας ΑΜΕΑ, άλλης ειδικής υποστηρικτικής υπηρεσίας ΑΜΕΑ κλπ)
Γ.3.	Ενσωμάτωση της πρόσβασης των ΑΜΕΑ στην πληροφόρηση	(1) πρόβλεψη προσβάσιμων μορφών πληροφόρησης (λ.χ. προσβάσιμες ιστοσελίδες, έντυπα σε γραφή Braille έντυπα με μεγάλους χαρακτήρες κασέτες, πρόβλεψη υπότιτλων διερμηνείας νοηματική κλπ) (2) προσβασιμότητα εκδηλώσεων (πρόβλεψη προσβάσιμων κτιριακών υποδομών προσβάσιμων έντυπων διερμηνείας στην νοηματική κλπ)

Επισημαίνεται ότι ΟΛΑ τα κριτήρια των πινάκων 4.1 και 4.2 είναι υποχρεωτικά και στην περίπτωση που ΕΣΤΩ ΚΑΙ ΕΝΑ από αυτά δεν καλύπτεται, τότε το υποβληθέν ΣΧΥ ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ και κατά συνέπεια δεν βαθμολογείται.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΟΝΑ 1: ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ (Φάση 2 – Στάδιο 2)

Α/Α	Περιγραφή κριτηρίου	Εξειδίκευση κριτηρίου	Βαθμός
Δ.1.1	Πληρότητα και ποιότητα ενεργειακής προμελέτης κτιρίου/ων	<p>Συμπληρωμένοι πίνακες που σχετίζονται με τις προτεινόμενες παρεμβάσεις (20%)</p> <p>Τεκμηρίωση δεδομένων και οφελών (20%)</p> <p>Τεχνική περιγραφή προτεινόμενων παρεμβάσεων (20%)</p> <p>Χρήση αξιόπιστων μεθοδολογιών/λογισμικών και ανάλυση των αποτελεσμάτων της προσομοίωσης (20%)</p> <p>Συνολική άποψη του αξιολογητή για την ποιότητα της μελέτης (20%)</p> <p>ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Για <u>κάθε</u> κτίριο υποβάλλεται «ενεργειακή μελέτη» με τα παραπάνω στοιχεία</p> <p>Η μελέτη αυτή συνοδεύει τον Φάκελο-Αίτηση¹⁰</p>	<p>Συντ. Βαρ. 45%</p> <p>Βαθμός:100</p> <p>ΣΗΜΕΙΩΣΗ:</p> <p>Το παρόν κριτήριο βαθμολογείται για κάθε κτίριο και διαιρείται με το πλήθος των προτεινόμενων κτιρίων</p>
Δ.1.2	Εξοικονόμηση ενέργειας ανά τετραγωνικό κτιρίου	$\frac{(\text{Κατανάλωση}_{\text{πριν}} - \text{Κατανάλωση}_{\text{μετά}})}{\text{m}^2 \text{Κτιρίου}}$	<p>Συντ. Βαρ.20 %</p> <p>Βαθμός:100</p> <p>(γραμμική βαθμολόγηση)</p>
Δ.1.3	Εξοικονόμηση ενέργειας ανά κόστος παρεμβάσεων	$\frac{(\text{Κατανάλωση}_{\text{πριν}} - \text{Κατανάλωση}_{\text{μετά}})}{\text{€κόστος παρεμβάσεων}}$	<p>Συντ. Βαρ. 20%</p> <p>Βαθμός:100</p> <p>(γραμμική βαθμολόγηση)</p>
Δ.1.4	Κρισιμότητα του προβλήματος που αντιμετωπίζεται με την υλοποίηση της προτεινόμενης πράξης και βαθμός κάλυψης των αναγκών (Κριτήριο επιλογής κτιρίου)	<p>Εξετάζονται τα:</p> <p>Κτίρια μεγάλα ή με μεγάλες καταναλώσεις (π.χ. δημαρχεία, κτίρια υπηρεσιών μεγάλης κλίμακας) (20%)</p> <p>Κτίρια ιδιαίτερης τοπικής σημασίας (π.χ. κτίρια ιστορικής ή κοινωνικής σημασίας, κτίρια σε σημαντικά σημεία κ.ά, επισημαίνεται στην πρόταση η σημασία) (20%)</p> <p>Τυπικά κτίρια (π.χ. σχολεία) (20%)</p> <p>Κτίρια μεγάλης επισκεψιμότητας (δημαρχεία, δημοτικά ιατρεία, αθλητικά κέντρα κ.ά.) Θα πρέπει να υπάρχει σχετική αναφορά στο ΣΧΥ (20%)</p> <p>Κτίρια χωρίς θερμομόνωση και κτίρια που τεκμηριωμένα παρουσιάζουν ανάγκες ενεργειακής αναβάθμισης (20%)</p>	<p>Συντ. Βαρ. 15%</p> <p>Βαθμός: 100</p>

Η συνολική βαθμολογία του Άξονα 1 προκύπτει από το άθροισμα της βαθμολογίας των επί μέρους κριτηρίων. Η τελική βαθμολογία προκύπτει από το γινόμενο της συνολικής βαθμολογίας του Άξονα με το πραγματικό ποσοστό συμμετοχής του Άξονα στο ΣΧΥ

¹⁰ Οι τεχνικές προδιαγραφές των Ενεργειακών Μελετών και Προμελετών φαίνονται στο Παράρτημα «Υποστηρικτικά Κείμενα»

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΟΝΑ 2: ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
(Φάση 2 – Στάδιο 2)

A/A	Περιγραφή κριτηρίου	Εξειδίκευση κριτηρίου	Βαθμός
Δ.2.1 ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΦΩΤΙΣΜΟΣ			
2.1.1	Πληρότητα και ποιότητα ενεργειακής μελέτης περιοχής	Συμπλήρωση Γενικού Πίνακα (20%) Συμπλήρωση Ειδικού Πίνακα (20%) Τεχνική περιγραφή προτεινόμενων παρεμβάσεων (20%) Τεκμηρίωση πρότασης με σχετική οικονομοτεχνική προσέγγιση (40%)	Συντ. Βαρ.: 50% Βαθμός:100
2.1.2	Ποσοστό εξοικονόμησης ενέργειας	$\frac{(\text{Κατανάλωση}_{\text{πριν}} - \text{Κατανάλωση}_{\text{μετά}})}{\text{Κατανάλωση}_{\text{πριν}}} \times 100$	Συντ. Βαρ. 20% Βαθμός:100 (γραμμική βαθμολόγηση)
2.1.3	Εξοικονόμηση ενέργειας ανά κόστος παρεμβάσεων	=Εν./€ (Ενέργεια που εξοικονομείται για κάθε € που επενδύεται)	Συντ. Βαρ. 20% Βαθμός:100 (γραμμική βαθμολόγηση)
2.1.4	Συνέργεια και συμπληρωματικότητα με Δράση 2.2 και Άξονα 3 (Μεταφορές)	Εξετάζεται η: Συνέργεια με Δράση 2.2 Μικροκλίμα (50%) Συνέργεια με Άξονα 3 Μεταφορές (50%)	Συντ. Βαρ. 10% Βαθμός:100

Α/Α	Περιγραφή κριτηρίου	Εξειδίκευση κριτηρίου	Βαθμός
Δ.2.2 ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΜΙΚΡΟΚΛΙΜΑΤΟΣ ¹¹			
2.2.1 Διαμόρφωση πεζοδρομίων¹²			
2.2.1.1	Πληρότητα καταγραφής	Συμπλήρωση πίνακα 2.2.1 (περιγραφή και σκιασμός δρόμου)(40%) Συμπλήρωση πίνακα 2.2.2 (40%) Υπολογισμός σκιασμού (20%)	Συντ. Βαρ. 60% Βαθμός:100
2.2.1.2	Ποιότητα πρότασης	Ανάλυση κόστους παρεμβάσεων (40%) Περιγραφή δενδροφύτευσης (40%) Προδιαγραφές υλικών επίστρωσης (20%)	Συντ. Βαρ. 25% Βαθμός:100
2.2.1.3	Κριτήριο επιλογής περιοχής	Μεγάλη επισκεψιμότητα (25%) Κυκλοφοριακή σημασία (π.χ. σημείο σύνδεσης με σημαντικές λειτουργίες ή ΜΜΜ, κεντρικός δρόμος/κόμβος) (25%) Τοπική ή υπερτοπική σημασία (κεντρικός δρόμος, υποβαθμισμένη περιοχή, άλλη σημασία όπως θα τεκμηριώνεται) (25%) Άμεση γειτνίαση με κτίρια στα οποία γίνονται παρεμβάσεις του Άξονα 1 (25%)	Συντ. Βαρ. 15% Βαθμός:100

¹¹ Η δράση αυτή θα είναι επιλέξιμη μόνον εφόσον οι δρόμοι στους οποίους θα γίνουν οι παρεμβάσεις συνορεύουν με κτίρια. Επίσης πλατείες στις οποίες θα γίνουν οι παρεμβάσεις πρέπει να έχουν σε τουλάχιστον 2 από τις 4 πλευρές κτίρια.

¹² Η Ενέργεια 2.2.1 είναι επιλέξιμη μόνο εφόσον συνδυάζεται (υπάρχει συνέργεια) με την Ενέργεια 2.1, και ο σκιασμός του πεζοδρομίου είναι μικρότερος από 50%

Α/Α	Περιγραφή κριτηρίου	Εξειδίκευση κριτηρίου	Βαθμός
Δ.2.2 ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΜΙΚΡΟΚΛΙΜΑΤΟΣ			
2.2.2 Πλατείες και άλλοι χώροι¹³			
2.2.2.1	Πληρότητα μελέτης	Τεκμηρίωση οφέλους (20%) Ολοκληρωμένα σχέδια (20%) Υπολογισμός σκιασμού (20%) Συμπλήρωση πίνακα 2.2.4 (20%) Συμπλήρωση πίνακα 2.2.3 (20%)	Συντ. Βαρ. 50% Βαθμός:100
2.2.2.2	Ποιότητα και ωριμότητα μελέτης	Προδιαγραφές υλικών επίστρωσης (20%) Περιγραφή δενδροφύτευσης (20%) Ωριμότητα παρεμβάσεων (40%) Ανάλυση κόστους παρεμβάσεων (20%)	Συντ. Βαρ. 15% Βαθμός:100
2.2.2.3	Οφέλη παρέμβασης	Ποσοστό σκίασης που προκύπτει από τις παρεμβάσεις (20%) Σημαντική αύξηση δενδροκάλυψης και πρασίνου (20%) Διεποικιότητα χρήσης (20%) Ολοκληρωμένος χαρακτήρας παρεμβάσεων (20%) Άλλα οφέλη (περιβαλλοντικά, οπτική άνεση, ακουστική άνεση κ.ά.) (20%)	Συντ. Βαρ. 20% Βαθμός:100
2.2.2.4	Κριτήριο επιλογής περιοχής	Ενεργειακή σημασία (πυκνοδομημένη περιοχή), μεγάλη επισκεψιμότητα (20%) Κυκλοφοριακή σημασία (π.χ. σημείο σύνδεσης με σημαντικές λειτουργίες ή ΜΜΜ, κεντρικός κόμβος) (20%) Τοπική ή υπερτοπική σημασία (κεντρικός χώρος, υποβαθμισμένη περιοχή, άλλη σημασία όπως θα τεκμηριώνεται) (20%) Άμεση γειτνίαση με κτίρια στα οποία γίνονται παρεμβάσεις του Άξονα 1 (40%)	Συντ. Βαρ. 15% Βαθμός:100

Η βαθμολογία κάθε Δράσης, προκύπτει από τον Μ.Ο. των υποβαλλόμενων ενεργειών. Η συνολική βαθμολογία του Άξονα 2 προκύπτει από τον Μέσο Όρο των υποβαλλόμενων δράσεων. Η τελική βαθμολογία προκύπτει από το γινόμενο της συνολικής βαθμολογίας του Άξονα με το πραγματικό ποσοστό συμμετοχής του Άξονα στο υποβαλλόμενο ΣΧΥ

¹³ Η δράση πρέπει να συνδυάζεται με τη δράση 2.1 τουλάχιστον στο χώρο της παρέμβασης, εκτός εάν αποδεικνύεται ότι έχει ήδη υλοποιηθεί αντίστοιχη παρέμβαση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.3: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΟΝΑ 3: ΠΙΛΟΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ (Φάση 2 – Στάδιο 2)

A/A	Περιγραφή κριτηρίου	Εξειδίκευση κριτηρίου	Βαθμός
Δ.3.1	ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΟΧΗΜΑΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΤΟΛΩΝ		
3.1.1	Μετατροπή βαρέων οχημάτων για χρήση υψηλών μιγμάτων βιοκαυσίμου		
3.1.1.1	Επιλεξιμότητα	Αρ. Βαρέων οχημάτων τουλάχιστον 30 Οχήματα τεχνολογίας τουλάχιστον EURO II Χρήση μιγμάτων βιοκαυσίμου > 5% Διασφάλιση καυσίμου Ύπαρξη ειδικευμένων τεχνικών για την μετατροπή και την συντήρηση των οχημάτων	Πρέπει να καλύπτονται ΟΛΑ τα κριτήρια προκειμένου η δράση να είναι επιλέξιμη. Σε περίπτωση που έστω και ένα κριτήριο δεν καλύπτεται η ενέργεια 3.1.1 ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ
3.1.1.2	Εξοικονόμηση Ενέργειας	Κατανάλωση πριν- Κατανάλωση μετά	Συντ. Βαρ. 40% Βαθμός:100 (γραμμική βαθμολόγηση)
3.1.1.3	Μείωση CO ₂	Εκπομπές πριν- Εκπομπές μετά	Συντ. Βαρ.20 % Βαθμός:100 (γραμμική βαθμολόγηση)
3.1.1.4	Αποδοτικότητα	=ΤΙΠ/€ (ΤΙΠ που εξοικονομούνται για κάθε € που επενδύεται)	Συντ. Βαρ. 40% Βαθμός:100 (γραμμική βαθμολόγηση)
3.1.2	Εγκατάσταση Diesel Particle Filter (DPF) σε οχήματα δημοτικών στόλων μετά το 1995 (προαιρετική και μόνο για την επέμβαση 3.1.1		
3.1.2.1	Επιλεξιμότητα	Αρ. Βαρέων οχημάτων τουλάχιστον 30 Οχήματα τεχνολογίας τουλάχιστον EURO II Ύπαρξη ειδικευμένων τεχνικών για την μετατροπή και την συντήρηση των οχημάτων	Πρέπει να καλύπτονται ΟΛΑ τα κριτήρια προκειμένου η δράση να είναι επιλέξιμη. Σε περίπτωση που έστω και ένα κριτήριο δεν καλύπτεται η ενέργεια 3.1.2 ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ. Η ενέργεια 3.1.2 είναι προαιρετική και συμπληρωματική της 3.1.1
3.1.2.2	Βαθμολογία	Πληρότητα στοιχείων	Συντ. Βαρ. 100% Βαθμός:100
3.1.3	Μετατροπή βενζινοκίνητων οχημάτων δημοτικών στόλων σε οχήματα LPG		

A/A	Περιγραφή κριτηρίου	Εξειδίκευση κριτηρίου	Βαθμός
3.1.3.1	Επιλεξιμότητα	Διανυόμενα χλμ. ετησίως τουλάχιστον 20.000 Οχήματα τεχνολογίας τουλάχιστον EURO II και EURO III Διασφάλιση καυσίμου Ύπαρξη ειδικευμένων τεχνικών για την μετατροπή και την συντήρηση των οχημάτων	Πρέπει να καλύπτονται ΟΛΑ τα κριτήρια προκειμένου η δράση να είναι επιλέξιμη. Σε περίπτωση που έστω και ένα κριτήριο δεν καλύπτεται η ενέργεια 3.1.3 ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ
3.1.3.2	Εξοικονόμηση Ενέργειας	Κατανάλωση πριν- Κατανάλωση μετά	Συντ. Βαρ. 40% Βαθμός:100 (γραμμική βαθμολόγηση)
3.1.3.3	Μείωση CO2	Εκπομπές πριν- Εκπομπές μετά	Συντ. Βαρ.20 % Βαθμός:100 (γραμμική βαθμολόγηση)
3.1.3.4	Αποδοτικότητα	=ΤΙΠ/€ (ΤΙΠ που εξοικονομούνται για κάθε € που επενδύεται)	Συντ. Βαρ. 40% Βαθμός:100 (γραμμική βαθμολόγηση)
3.1.4	Μετατροπή βενζινοκίνητων οχημάτων δημοτικών στόλων σε οχήματα διπλού καυσίμου με φυσικό αέριο.		
3.1.4.1	Επιλεξιμότητα	Διανυόμενα χλμ. ετησίως τουλάχιστον 20.000 Οχήματα τεχνολογίας EURO II και EURO III Διασφάλιση καυσίμου Ύπαρξη ειδικευμένων τεχνικών για τη μετατροπή και τη συντήρηση των οχημάτων	Πρέπει να καλύπτονται ΟΛΑ τα κριτήρια προκειμένου η δράση να είναι επιλέξιμη. Σε περίπτωση που έστω και ένα κριτήριο δεν καλύπτεται η ενέργεια 3.1.4 ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ
3.1.4.2	Εξοικονόμηση Ενέργειας	Κατανάλωση πριν- Κατανάλωση μετά	Συντ. Βαρ. 40% Βαθμός:100 (γραμμική βαθμολόγηση)
3.1.4.3	Μείωση CO2	Εκπομπές πριν- Εκπομπές μετά	Συντ. Βαρ.20 % Βαθμός:100 (γραμμική βαθμολόγηση)
3.1.4.4	Αποδοτικότητα	=ΤΙΠ/€ (ΤΙΠ που εξοικονομούνται για κάθε € που επενδύεται)	Συντ. Βαρ. 40% Βαθμός:100 (γραμμική βαθμολόγηση)
Δ.3.2	ΜΕΛΕΤΕΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ		
3.2.1	Πληρότητα στοιχείων	Εξετάζεται εάν δίδονται όλα τα απαραίτητα δεδομένα και εάν είναι	Πρέπει να καλύπτεται το κριτήριο

A/A	Περιγραφή κριτηρίου	Εξειδίκευση κριτηρίου	Βαθμός
		συμπληρωμένοι οι πίνακες.	προκειμένου η δράση να είναι επιλέξιμη. Σε περίπτωση που το κριτήριο δεν καλύπτεται η Δράση 3.2 ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ
3.2.2	ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΠΡΑΞΗΣ		Συντ. Βαρ. 70% Βαθμός: Άθροισμα 3.2.2.1+3.2.2.2
3.2.2.1	Σαφής και τεκμηριωμένη ανάγκη εκπόνησης μελέτης για τη βελτίωση της αστικής κινητικότητας	Περιγραφή του προβλήματος και αιτιολογημένη τεκμηρίωση για τους λόγους δημιουργίας του ¹⁴	Συντ. Βαρ. 50% Βαθμός:100
3.2.2.2	Στρατηγική διαχείρισης του προβλήματος	Περιγραφή της στρατηγικής διαχείρισης του προβλήματος καθώς τα σημεία και τους στόχους εξυπηρέτησης	Συντ. Βαρ. 50% Βαθμός: 100
3.2.3	ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΩΝ		Συντ. Βαρ. 30% Βαθμός:Άθροισμα 3.2.3.1+3.2.3.2+3.2.3.3
3.2.3.1	Ενεργειακό Όφελος	Εκτίμηση και τρόπος επίτευξης στόχων κατόπιν υποβολής απαιτούμενων στοιχείων προκειμένου να προσεγγιστεί το ενεργειακό όφελος	Συντ. Βαρ. 40% Βαθμός:100
3.2.3.2	Περιβαλλοντικό Όφελος	Εκτίμηση και τρόπος επίτευξης στόχων κατόπιν υποβολής απαιτούμενων στοιχείων προκειμένου να προσεγγιστεί το περιβαλλοντικό όφελος	Συντ. Βαρ. 40% Βαθμός:100
3.2.3.3	Συνέργεια	Συνέργεια με άλλες δράσεις	Συντ. Βαρ. 20% Βαθμός:100
Δ.3.3	ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΔΙΚΤΥΟ		
3.3.1	Πληρότητα στοιχείων	Εξετάζεται εάν δίδονται όλα τα απαραίτητα δεδομένα και εάν είναι συμπληρωμένοι οι πίνακες.	Πρέπει να καλύπτεται το κριτήριο προκειμένου η δράση να είναι επιλέξιμη. Σε περίπτωση που το κριτήριο δεν

- ¹⁴ η βαθμολογία αφορά στην ακρίβεια και αξιοπιστία των στοιχείων και στην επάρκεια της τεκμηρίωσης της προτεινόμενης δράσης

A/A	Περιγραφή κριτηρίου	Εξειδίκευση κριτηρίου	Βαθμός
			καλύπτεται η Δράση 3.2 ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ
3.3.2	ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΠΡΑΞΗΣ		Συντ. Βαρ. 70% Βαθμός: Άθροισμα 3.3.2.1+3.3.2.2
3.3.2.1	Σαφής και τεκμηριωμένη ανάγκη εκπόνησης μελέτης για τη βελτίωση της αστικής κινητικότητας	Περιγραφή του προβλήματος και αιτιολογημένη τεκμηρίωση για τους λόγους δημιουργίας του ¹⁵	Συντ. Βαρ. 50% Βαθμός:100
3.3.2.2	Στρατηγική διαχείρισης του προβλήματος	Περιγραφή της στρατηγικής διαχείρισης του προβλήματος και αιτιολογημένη τεκμηρίωση για την επιλογή της στρατηγικής	Συντ. Βαρ. 50% Βαθμός100
3.3.3	ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΩΝ		Συντ. Βαρ. 30% Βαθμός: Άθροισμα 3.3.3.1+3.3.3.2+3.3.3.3
3.3.3.1	Ενεργειακό Όφελος	Εκτίμηση και τρόπος επίτευξης στόχων κατόπιν υποβολής απαιτούμενων στοιχείων προκειμένου να προσεγγιστεί το ενεργειακό όφελος	Συντ. Βαρ. 40% Βαθμός:100
3.3.3.2	Περιβαλλοντικό Όφελος	Εκτίμηση και τρόπος επίτευξης στόχων κατόπιν υποβολής απαιτούμενων στοιχείων προκειμένου να προσεγγιστεί το περιβαλλοντικό όφελος	Συντ. Βαρ. 40% Βαθμός:100
3.3.3.3	Συνέργεια	Συνέργεια με άλλες δράσεις	Συντ. Βαρ. 20% Βαθμός:100

Η συνολική βαθμολογία της Δράσης 3.1 προκύπτει από το Μ.Ο. των 3 (ή υποβληθεισών) ενεργειών
Η συνολική βαθμολογία της Δράσης 3.2 προκύπτει από το άθροισμα (0.7x3.2.2 +0.3x3.2.3)
Η συνολική βαθμολογία της Δράσης 3.3 προκύπτει από το άθροισμα (0.7x3.3.2 +0.3x3.3.3)
Η συνολική βαθμολογία του Άξονα 3 προκύπτει από τον Μέσο Όρο των υποβληθεισών Δράσεων.
Η τελική βαθμολογία προκύπτει από το γινόμενο της συνολικής βαθμολογίας του Άξονα με το πραγματικό ποσοστό συμμετοχής του Άξονα στο ΣΧΥ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΟΝΑ 4: ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΛΟΙΠΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ (ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ) ΥΠΟΔΟΜΕΣ
(Φάση 2 – Στάδιο 2)**

Α/Α	Περιγραφή κριτηρίου	Εξειδίκευση κριτηρίου	Βαθμός
Δ.4.1	Πληρότητα ενεργειακής μελέτης	Συμπλήρωση στοιχείων (60%) Τεκμηρίωση (40%)	Συντ. Βαρ.: 50% Βαθμός:100
Δ.4.2	Ποσοστό εξοικονόμησης ενέργειας	$\frac{(\text{Κατανάλωση}_{\text{πριν}} - \text{Κατανάλωση}_{\text{μετά}}) \times 100}{\text{Κατανάλωση}_{\text{πριν}}}$	Συντ. Βαρ.: 25% Βαθμός:100 (γραμμική βαθμολόγηση)
Δ.4.3	Εξοικονόμηση ενέργειας ανά κόστος παρεμβάσεων	=Εν./€ (Ενέργεια που εξοικονομείται για κάθε € που επενδύεται)	Συντ. Βαρ.: 25% Βαθμός:100 (γραμμική βαθμολόγηση)

**Η συνολική βαθμολογία του Άξονα 4 προκύπτει από το άθροισμα της βαθμολογίας των επί μέρους κριτηρίων.
Η τελική βαθμολογία προκύπτει από το γινόμενο της συνολικής βαθμολογίας του Άξονα με το πραγματικό ποσοστό συμμετοχής του Άξονα στο ΣΧΥ**

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.5: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΟΝΑ 5 ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΙΑΔΟΣΗΣ, ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ (Φάση 2 – Στάδιο 2)

Α/Α	Περιγραφή κριτηρίου	Εξειδίκευση κριτηρίου	Βαθμός
Δ.5.1	Ανάλυση Επικοινωνιακής Στρατηγικής σε φάσεις, δράσεις, κοστολόγηση δράσεων και χρονοδιάγραμμα εφαρμογής τους	Ολοκληρωμένος χαρακτήρας επικοινωνιακής στρατηγικής (ΕΣ) Τμηματοποίηση της ΕΣ σε φάσεις, ανάλυση και χρονοδιάγραμμα εφαρμογής Προσέγγιση / τεκμηρίωση των ομάδων-στόχου της ΕΣ	Συντ. Βαρ. 30% Βαθμός:100
Δ.5.2	Ενσωμάτωση «υποχρεωτικών» δράσεων επικοινωνίας – Συνέργειες με Άξονες ΣΧΥ	Συνέργεια με Άξονα 1: καμπάνιες αλλαγής της ενεργειακής συμπεριφοράς δημοτών στα θέματα της ορθολογικής χρήσης ενέργειας στα κτίρια (υποχρεωτική τουλάχιστον μία καμπάνια με επιμέρους δραστηριότητες). Συνέργεια με Άξονα 3 (για τους Δήμους που υποχρεούνται ή επιθυμούν να προτείνουν δράσεις στον Άξονα 3: Ενημερωτική καμπάνια για την ευαισθητοποίηση δημοτών για αλλαγές στη συμπεριφορά οδήγησης – Οικονομική, οικολογική, Ασφαλής Οδήγηση (EcoDriving). Πρόβλεψη ενσωμάτωσης δραστηριοτήτων στις προηγούμενες δράσεις με υλικό / εργαλεία που θα παρασχεθεί από το ΚΑΠΕ (υποχρεωτική). Συνέργειες με άλλους Άξονες	Συντ. Βαρ. 30% Βαθμός:100
Δ.5.3	Βαθμός καινοτομίας της Επικοινωνιακής Στρατηγικής	Δράσεις ενίσχυσης εθελοντικών συμφωνιών σε επίπεδο Δήμου στο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης εταιρειών και οργανισμών. Τρόπος εμπλοκής και δέσμευσης της διοίκησης του Δήμου. Άλλες δράσεις που ενσωματώνουν πρωτότυπο / καινοτόμο χαρακτήρα και περιεχόμενο.	Συντ. Βαρ. 20 % Βαθμός:100
Δ.5.4	Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της Επικοινωνιακής Στρατηγικής	Τρόπος μέτρησης και αιτιολόγησης των αποτελεσμάτων της ΕΣ Διορθωτικές ενέργειες για μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων	Συντ. Βαρ. 20% Βαθμός:100

Η συνολική βαθμολογία του Άξονα 5 προκύπτει από το άθροισμα της βαθμολογίας των επί μέρους κριτηρίων. Η τελική βαθμολογία προκύπτει από το γινόμενο της συνολικής βαθμολογίας του Άξονα με το πραγματικό ποσοστό συμμετοχής του Άξονα στο ΣΧΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ 6:ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΣΧΥ (Φάση 2 – Στάδιο 2)

Α/Α	Περιγραφή κριτηρίου	Εξειδίκευση κριτηρίου	Βαθμός
E.1	Τεκμηρίωση επιλογής του συνολικού «μίγματος» των Ενεργειών του Σχεδίου Υλοποίησης, από το σύνολο των Ενεργειών που προβλέπονται στο Σχέδιο Δράσης	Σαφής τεκμηρίωση και αιτιολόγηση της επιλογής των συγκεκριμένων δράσεων / παρεμβάσεων από το σύνολο των δράσεων του ΟΣΔ. Εξετάζεται η συνέπεια της στρατηγικής και η συνάφεια των δράσεων του ΣΧΥ, από τα οποία να προκύπτει ο «ολοκληρωμένος» χαρακτήρας των Ενεργειών του ΣΧΥ	Βαθμός:1-4
E.2	Συμβολή της Πράξης στην επίτευξη των στόχων /δεικτών του αντίστοιχου άξονα προτεραιότητας - Αποτελεσματικότητα Πράξης ¹⁶	Εξετάζεται η συμβολή της Πράξης ΣΧΥ στους στόχους της αντίστοιχης θεματικής προτεραιότητας / κατηγορίας σύμφωνα με την ανακοίνωση της πρόσκλησης. Εξετάζεται η αιτιολόγηση της συμβολής της προτεινόμενης Πράξης στους ειδικούς στόχους του Άξονα Προτεραιότητας 4 του ΕΠΑΕ: <ul style="list-style-type: none"> ο εξοικονόμηση ενέργειας και βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας ο ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων Ως αποτελεσματικότητα της Πράξης θεωρείται η $A = \text{Δείκτης εκροών ΣΧΥ} / \text{Μέσο Σταθμικό Δείκτη Εκροών του συνόλου των υποβληθεισών επιλεξιμών προς αξιολόγηση Προτάσεων ΣΧΥ}$	Βαθμός:1-4
E.3	Αποδοτικότητα Πράξης ¹⁷	Τεκμηριώνεται συνοπτικά η αποδοτικότητα του ΣΧΥ με βάση τις προτεινόμενες παρεμβάσεις και τις αναμενόμενες ωφέλειες ¹⁸ . Γίνεται παραπομπή στους συμπληρωμένους πίνακες ώστε να τεκμηριώνεται η αιτιολόγηση.	Βαθμός:1-4
E.4	Κρισιμότητα του προβλήματος που αναδεικνύεται και αντιμετωπίζεται με την υλοποίηση της προτεινόμενης Πράξης, καθώς και ο βαθμός κάλυψης των αναγκών ενεργειακής αποδοτικότητας, μέσω των προτεινόμενων δράσεων του ΣΧΥ	Εξετάζεται ο βαθμός κάλυψης των αναγκών που αναδεικνύονται και τεκμηριώνονται μέσω της προτεινόμενης Πράξης ΣΧΥ σε σχέση με την κρισιμότητα του προβλήματος της ενεργειακής αποδοτικότητας, λαμβανομένων υπόψη των ειδικότερων στόχων της συγκεκριμένης κατηγορίας πράξεων του Άξονα 4 του ΕΠΑΕ.	Βαθμός:1-4

¹⁶ Η βαθμολογία που λαμβάνει κάθε πρόταση προσδιορίζεται μετά την συγκριτική αξιολόγηση όλων των Προτάσεων που θα υποβληθούν και θα αξιολογηθούν στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης.

¹⁷ Βαθμολόγηση με βάση το περιεχόμενο και την τεκμηρίωση των Πινάκων Α2 και Α.3.2 του ΣΧΥ.

¹⁸ Χρησιμοποιείται το κλάσμα που προκύπτει με αριθμητή την τιμή του κριτηρίου E.2 και παρανομαστή την τιμή: «Προυπολογισμός Δ.Δ.» προτεινόμενου ΣΧΥ, εκφρασμένου σε εκ Ευρώ.

Α/Α	Περιγραφή κριτηρίου	Εξειδίκευση κριτηρίου	Βαθμός
Ε.5	Πληρότητα εκτίμησης των αναγκών προετοιμασίας Ωρίμανσης Έργων	Σαφής τεκμηρίωση των αναγκών ωρίμανσης των «Κυρίως» έργων του προτεινόμενου ΣΧΥ (τεκμηρίωση αναγκαιότητας και ανάλυση απαιτούμενων μελετών, αδειοδοτήσεων κ.λπ.). Ετοιμότητα μελετών ωρίμανσης και προετοιμασίας των «Κυρίως» έργων του προτεινόμενου ΣΧΥ	Βαθμός:1-4

Η συνολική βαθμολογία της Τεχνικής και Διαχειριστικής Πληρότητας προκύπτει από το άθροισμα της βαθμολογίας των επί μέρους κριτηρίων.

Η συνολική βαθμολογία του ΣΧΥ προκύπτει από το άθροισμα της τελικής βαθμολογίας των 5 Αξόνων (ή όσων Αξόνων έχει κάθε ΣΧΥ) και της Σκοπιμότητας του ΣΧΥ.

4. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η διαχείριση των εγκεκριμένων ΣΧΥ με τη μορφή Πράξεων του ΕΣΠΑ γίνεται ως εξής:

Α. Φάση 1: Διαδικασία Ένταξης και ανάκληση της Ένταξης των ΣΧΥ στο ΕΠΑΕ

1. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης και ο πίνακας κατάταξης επικυρώνονται από την ΚΕΑΣ και αποστέλλονται από την ΕΥΣΕΔ ΕΝ/ΚΑ για έγκριση στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής .

2. Μετά την έκδοση της Υπουργικής Απόφασης Υπαγωγής των ΣΧΥ, το ΚΑΠΕ ενημερώνει τους Δικαιούχους των οποίων τα ΣΧΥ έχουν επιλεγεί για χρηματοδότηση. Το Τεχνικό Δελτίο Εγκεκριμένης Πράξης (ΤΔΕΠ) συμπληρώνεται σε συνεργασία του ΚΑΠΕ με τον Δικαιούχο, ο οποίος, συμπληρώνει αναλυτικό επικαιροποιημένο χρονοδιάγραμμα των Υποέργων, ενώ αποστέλλει στο ΚΑΠΕ αντίγραφο της απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου με την οποία τροποποιείται ο προϋπολογισμός (και το Τεχνικό Πρόγραμμα για τα έργα Τύπου Α) του Δήμου και εγγράφονται οι σχετικοί κωδικοί των Υποέργων. Στην περίπτωση που για λογαριασμό του ΟΤΑ - Φορέα Πρότασης, που δεν διαθέτει πιστοποίηση διαχειριστικής επάρκειας για Έργα Τύπου Α και Β, ενεργεί νόμιμα έτερος Φορέας – Δικαιούχος, για τα ανωτέρω θα επιληφθούν τα αρμόδια Όργανα του τελευταίου.

3. Στη συνέχεια το ΚΑΠΕ, αποστέλλει στους Δικαιούχους «Σχέδιο της Απόφασης Ένταξης», το ΤΔΕΠ, καθώς και «Σύμφωνο Αποδοχής Όρων Ένταξης», το οποίο ο Δικαιούχος οφείλει να επιστρέψει στο ΚΑΠΕ υπογεγραμμένο από το νόμιμο εκπρόσωπό του εντός 5 ημερών.

4. Με την παραλαβή του υπογεγραμμένου Συμφώνου, το ΚΑΠΕ διαβιβάζει στην ΕΥΣΕΔ ΕΝ/ΚΑ το ΤΔΕΠ και το Σχέδιο της Απόφασης Ένταξης. Η απόφαση ένταξης εκδίδεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μετά από σχετική εισήγηση της ΕΥΣΕΔ ΕΝ/ΚΑ και αποστέλλεται στο Δικαιούχο. Αναπόσπαστο μέρος της απόφασης ένταξης αποτελεί το Σύμφωνο Αποδοχής Όρων Ένταξης.

5. Ο Δικαιούχος οφείλει να τηρεί τυποποιημένο **Φάκελο Πράξης**, σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες που περιέχονται στο Σύμφωνο Αποδοχής Όρων Ένταξης.

6. Η απόφαση ένταξης μπορεί να ανακληθεί, μετά από διαπίστωση της μη τήρησης των όρων του Συμφώνου Αποδοχής Όρων Ένταξης από τον Δικαιούχο, με βάση τα δεδομένα της παραγράφου 29 της παρούσας ενότητας.

7. Εφόσον πιθανές τροποποιήσεις του ΣΧΥ συνεπάγονται ουσιώδεις αλλαγές στην υπαχθείσα Πρόταση, προκειμένου η τροποποίησή του να είναι αποδεκτή στο πλαίσιο της αξιολόγησης που έχει προηγηθεί και με βάση τις απαιτήσεις του ΕΣΠΑ, θα πρέπει να μη μεταβάλλεται η σειρά κατάταξης της Πρότασης σε σχέση με τις απορριφθείσες προτάσεις ή το ΣΧΥ να συνεχίσει να έχει συνολικό βαθμό μεγαλύτερο της ορισθείσας βάσης κατά τη φάση της πρώτης αξιολόγησής του.

Β. Φάση 2: Διαδικασία Παρακολούθησης των ενταγμένων Πράξεων (ΣΧΥ) στο πλαίσιο του ΕΠΑΕ

8. Προεγκρίσεις δημοπράτησης των Υποέργων του ΣΧΥ

Το ΚΑΠΕ, προκειμένου να διασφαλίσει την έγκαιρη ανίχνευση αστοχιών ως προς την τήρηση των Κοινοτικών και Εθνικών κανόνων, κατά τη διαδικασία δημοπράτησης κάθε συγχρηματοδοτούμενου έργου, διενεργεί προληπτικούς ελέγχους των δημοπρατούμενων μελετών και έργων, χρησιμοποιώντας τη «Λίστα Ελέγχου Σταδίου Δημοπράτησης». Ο έλεγχος αυτός ισχύει και για τις επιλέξιμες μελέτες προετοιμασίας, εφόσον πληρούνται οι όροι της Ενότητας 2.1 του παρόντος (Διευκρίνιση 4).

9. Προεγκρίσεις Συμβάσεων – Εξειδίκευση Υποέργων

Με χρήση της Λίστας Ελέγχου Σχεδίου Σύμβασης, το ΚΑΠΕ διατυπώνει σύμφωνη γνώμη (ή σύμφωνη γνώμη υπό προϋποθέσεις) τις οποίες οφείλει να εφαρμόσει ο Δικαιούχος ή αρνητική γνώμη σχετικά με τα υποβληθέντα στοιχεία, η οποία γνωστοποιείται στο Δικαιούχο. Το ΚΑΠΕ εκφράζει γνώμη εντός δέκα πέντε (15) ημερών από τη λήψη των σχετικών στοιχείων. Η

σύμφωνη γνώμη του ΚΑΠΕ αποτελεί όρο για τη χρηματοδότηση της πράξης. Στην περίπτωση αρνητικής γνώμης ο δικαιούχος ενημερώνεται για τις ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβεί προκειμένου για την έκδοση σύμφωνης γνώμης. Η Προέγκριση Σύμβασης και η συμπληρωμένη Λίστα Ελέγχου Σχεδίου Σύμβασης καταχωρούνται στο ΟΠΣ και τα σχετικά έγγραφα τεκμηρίωσης αρχειοθετούνται στον τυποποιημένο Φάκελο της Πράξης που τηρεί το ΚΑΠΕ.

10. Ο Δικαιούχος προβαίνει στην υπογραφή του εγκεκριμένου από το ΚΑΠΕ σχεδίου σύμβασης και παράλληλα συντάσσει το Τεχνικό Δελτίου Υποέργου. Αντίγραφο της υπογραφείσας σύμβασης σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή καθώς και το σχετικό ΤΔΥ αποστέλλεται από το Δικαιούχο στο ΚΑΠΕ, το οποίο είναι υπεύθυνο για την καταχώρησή του στο ΟΠΣ.

11. Ανάλογες διαδικασίες τηρούνται στις περιπτώσεις τροποποιήσεων των Συμβάσεων, λαμβανομένων υπόψη του ισχύοντος θεσμικού και κανονιστικού πλαισίου υλοποίησης του έργου και των εθνικών κανόνων επιλεξιμότητας.

12. Παρακολούθηση προόδου υλοποίησης των ενταγμένων Πράξεων (ΣΧΥ).

Το ΚΑΠΕ παρακολουθεί και αξιολογεί την πρόοδο των Πράξεων σε στενή συνεργασία με τους Δικαιούχους ΟΤΑ, λαμβάνοντας πρωτοβουλίες για διορθωτικές ενέργειες από την πλευρά των Δικαιούχων. Ειδικότερα:

(α) Παραλαβή Δελτίου Παρακολούθησης Προόδου Πράξης από το Δικαιούχο

Μετά την κοινοποίηση της απόφασης ένταξης της πράξης και του Συμφώνου Αποδοχής Όρων, ο Δικαιούχος υποχρεούται στην παροχή πληροφόρησης σχετικά με την πρόοδο υλοποίησης του έργου, μέσω τακτικών αναφορών σύμφωνα με τους όρους του Συμφώνου Αποδοχής όρων. Οι αναφορές αυτές υποβάλλονται σε περιοδική βάση (τριμηνιαία ή εξαμηνιαία) ανάλογα με το είδος και τη διάρκεια της πράξης, με χρήση του τυποποιημένου εντύπου Δελτίου Παρακολούθησης Προόδου Πράξης (ΕΤΠΑ). Στο Σύμφωνο Αποδοχής Όρων Απόφασης Ένταξης Πράξης και Υποχρεώσεων Δικαιούχου καθορίζονται η υποχρέωση υποβολής καθώς και ο χρόνος υποβολής του εν λόγω εντύπου.

(β) Συστηματική επικοινωνία με Δικαιούχο

Το αρμόδιο στέλεχος, υπεύθυνο για την παρακολούθηση του έργου, επικοινωνεί σε τακτική βάση με το δικαιούχο προκειμένου να διαμορφώσει γνώμη για την πρόοδο του έργου. Στο πλαίσιο επικοινωνίας ενημερώνεται σχετικά με:

- ο την πρόοδο του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του έργου,
- ο τυχόν μεταβολές στο χρονοδιάγραμμα υλοποίησής του,
- ο τις ενέργειες του δικαιούχου για την υλοποίησή του έργου,
- ο τυχόν προβλήματα που εντοπίζει ο δικαιούχος κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου

(γ) Επιτόπια επαλήθευση στην έδρα του Δικαιούχου ή/και στην Πράξη

Προκειμένου το ΚΑΠΕ να μπορεί να διαμορφώσει τεκμηριωμένη άποψη σχετικά με την πρόοδο του έργου και εφόσον κρίνεται σκόπιμο προβαίνει σε επιτόπια επαλήθευση.

13. Η πρόοδος υλοποίησης της Πράξης αξιολογείται λαμβάνοντας υπόψη:

- ο το περιεχόμενο του Τεχνικού Δελτίου Πράξης, των Τεχνικών Δελτίων Υποέργων και των αντίστοιχων νομικών δεσμεύσεων
- ο τις δαπάνες που έχουν δηλωθεί στο ΚΑΠΕ
- ο το περιεχόμενο του Δελτίου Παρακολούθησης Προόδου Πράξης (ΕΤΠΑ)
- ο τα στοιχεία που προέκυψαν από την επικοινωνία με το Δικαιούχο
- ο στοιχεία διαθέσιμα από επιτόπιες επαληθεύσεις στο έργο και τυχόν επιθεωρήσεις και ελέγχους από άλλες αρχές.

Στην περίπτωση που από την αξιολόγηση προκύπτει ανάγκη για περαιτέρω πληροφορίες ή διευκρινίσεις σχετικά με την υλοποίηση της πράξης, το ΚΑΠΕ ζητά από τον Δικαιούχο συμπληρωματική υποβολή διευκρινιστικών στοιχείων και συντάσσει το Δελτίο Αξιολόγησης Προόδου Πράξης, το οποίο και καταχωρίζεται στο ΟΠΣ.

Γ. Φάση 3: Διαδικασία Τροποποίησης Απόφασης Ένταξης των ΣΧΥ στο ΕΠΑΕ

14. Η διαπίστωση της ανάγκης τροποποίησης μιας ενταγμένης Πράξης στο Πρόγραμμα μπορεί να προκύψει:

- Με την υποβολή αιτήματος τροποποίησης της Πράξης από το Δικαιούχο. Στο αίτημα θα πρέπει να αναφέρονται τα σημεία τροποποίησης και να τεκμηριώνονται επαρκώς οι λόγοι τροποποίησης στοιχείων της πράξης. Στο αίτημα επισυνάπτονται όλα τα έγγραφα και δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την ανάγκη τροποποίησης.
- Κατά τη διαδικασία παρακολούθησης και περιοδικής αξιολόγησης της πορείας υλοποίησης της Πράξης, στην περίπτωση που διαπιστώνονται αλλαγές στα στοιχεία της Πράξης όπως αυτά αποτυπώνονται στην απόφαση ένταξης, δυσκολίες κατά την υλοποίηση της πράξης, διαχειριστικά προβλήματα, κ.ά.

Στην τελευταία περίπτωση, το ΚΑΠΕ έχει τη δυνατότητα να προβεί στις ενδεδειγμένες ενέργειες τροποποίησης της Απόφασης Ένταξης της Πράξης ακόμα και στην περίπτωση μη παραλαβής εγγραφού αιτήματος του Δικαιούχου. Την απόφαση τροποποίησης υπογράφει ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μετά από γνωμοδότηση της ΚΕΑΣ.

15. Εξέταση αλλαγών από το ΚΑΠΕ.

Το ΚΑΠΕ, προκειμένου να αποδεχτεί ή να απορρίψει το αίτημα τροποποίησης επανεξετάζει την τροποποιημένη Πράξη με βάση τα κριτήρια ένταξής της, προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσο οι προτεινόμενες αλλαγές μπορούν να γίνουν αποδεκτές σύμφωνα με τους όρους του ΕΠΑΕ και τους ισχύοντες εθνικούς και κοινοτικούς κανόνες. Λόγω της συγκριτικής αξιολόγησης, προκειμένου η τροποποίησή της να γίνει αποδεκτή, θα πρέπει το νέο αποτέλεσμα της αξιολόγησης να μην αλλάζει τη σειρά κατάταξής της σε σχέση με τις απορριφθείσες προτάσεις ή να συνεχίσει να έχει συνολικό βαθμό μεγαλύτερο της ορισθείσας βάσης κατά τη φάση της πρώτης αξιολόγησής της. Το ΚΑΠΕ εισηγείται σχετικά στην ΚΕΑΣ.

16. Έκδοση απόφασης ή απόρριψης τροποποίησης

Στην περίπτωση αποδοχής του αιτήματος τροποποίησης εκδίδεται τροποποιημένη *Απόφαση Ένταξης* η οποία αποτελεί τροποποίηση της αρχικής Απόφασης Ένταξης. Η τροποποιημένη *Απόφαση Ένταξης* υπογράφεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μετά από γνωμοδότηση της ΚΕΑΣ, δημοσιεύεται με όμοιο τρόπο με την Απόφαση Ένταξης (στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΚΑ και του ΚΑΠΕ, κοινοποιείται στο Φορέα Χρηματοδότησης του Έργου και στην αρμόδια για το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων Διεύθυνση του ΥΠΟΙΟ).

Σε περίπτωση απόρριψης του αιτήματος τροποποίησης της πράξης ο Δικαιούχος ενημερώνεται με σχετική επιστολή, με τεκμηρίωση των λόγων απόρριψης. Ο Δικαιούχος δεσμεύεται να υλοποιήσει την Πράξη σύμφωνα με την αρχική Απόφαση Ένταξης.

Δ. Φάση 3: Διοίκηση της Ολοκλήρωσης των ενταγμένων Πράξεων (ΣΧΥ) στο πλαίσιο του ΕΠΑΕ

17. Υποβολή Έκθεσης Ολοκλήρωσης Πράξης από το Δικαιούχο

Με την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της Πράξης ο Δικαιούχος υποβάλλει στο ΚΑΠΕ την προβλεπόμενη Έκθεση Ολοκλήρωσης Πράξης, η οποία συνοδεύεται από αντίστοιχη τεκμηρίωση και στην οποία τεκμηριώνεται το υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο και τα αντίστοιχα Παραδοτέα, οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν και το αποτέλεσμα που επιτεύχθηκε σε σχέση με το εγκριθέν και το λειτουργικό αποτέλεσμα της πράξης.

18. Το ΚΑΠΕ προβαίνει στην εξέταση των στοιχείων που έχουν υποβληθεί με την Έκθεση Ολοκλήρωσης Πράξης του Δικαιούχου και αυτών που τηρούνται από το ΚΑΠΕ στους φακέλους των έργων και στο ΟΠΣ, προκειμένου να επαληθεύσει:

- τα παραδοτέα (φυσικό αντικείμενο) της πράξης και την ικανοποίηση του λειτουργικού αποτελέσματος αυτής,
- τα στοιχεία του οικονομικού αντικείμενου όπως αυτό έχει αποτυπωθεί στο ΟΠΣ, σε σχέση με τα τηρούμενα στοιχεία στη λογιστική μερίδα της πράξης,

- τη συμμόρφωση του Δικαιούχου με τυχόν συστάσεις προγενέστερων ελέγχων/επαληθεύσεων που έχουν διενεργηθεί στην πράξη από τα ελεγκτικά όργανα (ΚΑΠΕ, ΕΥΔ, Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου, Ε.Ε.).

19. Στην περίπτωση που απαιτούνται συμπληρωματικά στοιχεία από το Δικαιούχο, το ΚΑΠΕ τα ζητά εγγράφως προκειμένου να καταστεί δυνατή η εξαγωγή συμπερασμάτων ως προς τα σημεία που πρέπει να επιβεβαιωθούν.

Κατά τη διοικητική επαλήθευση συμπληρώνεται η Λίστα Διοικητικού Ελέγχου ολοκλήρωσης πράξης. Εάν από τη διοικητική επαλήθευση των στοιχείων υλοποίησης του έργου διαπιστωθούν προβλήματα ή δεν είναι δυνατό να επαληθευτούν διοικητικά, προγραμματίζεται επιτόπια επαλήθευση σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία Επιτόπιας Επαλήθευσης.

20. Έκδοση Απόφασης Ολοκλήρωσης Πράξης.

Με το πέρας της διοικητικής ή/και επιτόπιας επαλήθευσης το ΚΑΠΕ:

- ο Οριστικοποιεί τα στοιχεία της πράξης στο ΟΠΣ (Τεχνικό Δελτίο Εγκεκριμένης Πράξης, Τεχνικό Δελτίο Υποέργου, Δελτίο Αξιολόγησης Προόδου της Πράξης, Επιτόπιες Επαληθεύσεις κλπ)
- ο Καταχωρίζει το τελικό Δελτίο Δήλωσης Δαπανών (εάν εκκρεμεί).
- ο Εισηγείται αρμοδίως την έκδοση της «Απόφασης Ολοκλήρωσης Πράξης».

Η απόφαση αυτή κοινοποιείται στο Δικαιούχο, με συνημμένο το Τεχνικό Δελτίο Εγκεκριμένης Πράξης, προκειμένου αυτός να την καταχωρήσει στο Φάκελο της Πράξης. Ο Φάκελος της Πράξης και όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα σχετικά με τις δαπάνες και τους λογιστικούς ελέγχους των πράξεων τηρούνται για διάστημα τριών ετών μετά το κλείσιμο του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

21. Η Απόφαση Ολοκλήρωσης Πράξης καταχωρίζεται στο ΟΠΣ ΕΣΠΑ. Η Έκθεση Ολοκλήρωσης της Πράξης καθώς και όλα τα συνημμένα έγγραφα και τα στοιχεία τεκμηρίωσης της επαλήθευσης του λειτουργικού αποτελέσματος της Πράξης, αρχειοθετούνται στο Φάκελο της Πράξης.

Δ. Χρηματοδότηση και Διαδικασία Πληρωμών των Ενταγμένων ΣΧΥ

22. Η χρηματοδότηση των ΣΧΥ θα γίνει από τη ΣΑΕ 061/8 του Υπουργείου Ανάπτυξης (φορέας χρηματοδότησης), με βάση:

- ο το Νόμο 3614/07, άρθρα 3 (παρ. 2), 4 (παρ. 1), 8, 9 (παρ. 1) και άρθρο 14,
- ο τις Εγκυκλίους του ΥΠΟΙΟ σχετικά με τις Οδηγίες Κατάρτισης του ΠΔΕ και,
- ο τις προβλεπόμενες διαδικασίες εγγραφής των Πράξεων (ενταγμένων ΣΧΥ) του «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» στο ΠΔΕ (έκδοση Συλλογικής Απόφασης).

23. Για τη λήψη χρηματοδότησης των Πράξεων του Προγράμματος, το ΚΑΠΕ υποβάλλει σχετικό αίτημα στο Υπουργείο Ανάπτυξης (Φορέας Χρηματοδότησης), για την εγγραφή στο ΠΔΕ κατά τα οριζόμενα στις σχετικές εγκυκλίους του ΥΠΟΙΟ,

24. Στους λογαριασμούς του ΚΑΠΕ και των Δικαιούχων-ΟΤΑ κατατίθενται, πέραν των ποσών χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, τα ποσά που αποτελούν έσοδα κατά τη διάρκεια του έργου π.χ. τόκοι, κατάπτωση εγγυητικών επιστολών, ποινικές ρήτρες κλπ. Τα παραπάνω ποσά καλύπτουν μέρος της εθνικής συμμετοχής για την υλοποίηση της Πράξης. Ο Δικαιούχος ενημερώνει ετησίως το ΚΑΠΕ σχετικά με την κίνηση του λογαριασμού του και το ΚΑΠΕ τη Δ.Α. του ΕΠΑΕ.

25. Με την ολοκλήρωση του Προγράμματος και των επιμέρους Πράξεων, τόσο το ΚΑΠΕ, όσο και οι Δικαιούχοι-ΟΤΑ υποχρεούνται αντίστοιχα να επιστρέψουν τα υπόλοιπα των λογαριασμών τους ως εξής: οι Δικαιούχοι-ΟΤΑ στο ΚΑΠΕ και το τελευταίο στο λογαριασμό αδιαθέτων υπολοίπων παρελθόντων οικονομικών ετών που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος, δεδομένου ότι τα ποσά αυτά δεν δύνανται να διατεθούν για άλλο σκοπό πέραν αυτού για τον οποίο εγκρίθηκαν.

26. Η καταβολή πληρωμών στους Δικαιούχους-ΟΤΑ γίνεται μετά από δήλωση των πραγματοποιηθεισών δαπανών που υποβάλλεται στο ΚΑΠΕ. Η δήλωση δαπανών γίνεται με

τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου «Δελτίο Δήλωσης Δαπανών» και υποβάλλεται από τους Δικαιούχους-ΟΤΑ ηλεκτρονικά και σε έντυπη μορφή τα «Δελτία Δήλωσης Δαπανών» υποβάλλονται εντός 15 ημερολογιακών ημερών από τη λήξη του κάθε ημερολογιακού μήνα εντός του οποίου πραγματοποιήθηκε η δαπάνη και μέχρι την οικονομική εκκαθάριση της πράξης. Οι πληρωμές θα καταβάλλονται είτε με έκδοση επιταγής ή μέσω ηλεκτρονικής πληρωμής σε λογαριασμό που θα υποδείξει ο Δικαιούχος, μετά τον έλεγχο των υποβαλλόμενων λογαριασμών ή των δελτίων – πρακτικών παραλαβής, τα οποία αντιστοιχούν σε επιλέξιμες δαπάνες και θα ανέρχονται κάθε φορά στο 70% του ύψους του τιμολογίου συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ.

27. Σε περιπτώσεις μικρού ύψους πραγματοποιούμενων δαπανών, τα «Δελτία Δήλωσης Δαπανών» δύνανται να υποβάλλονται σωρευτικά για τις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν το προηγούμενο της υποβολής τους τρίμηνο.

28. Το «Δελτίο Δήλωσης Δαπανών» υποβάλλεται για κάθε Υπόεργο της συγχρηματοδοτούμενης πράξης και περιλαμβάνει τα στοιχεία τεκμηρίωσης των δαπανών που έχουν πραγματοποιηθεί και οι οποίες αντιστοιχούν στο εκτελεσθέν φυσικό αντικείμενο. Συνοδεύεται από αντίγραφα των παραστατικών και λοιπών εγγράφων τεκμηρίωσης των δαπανών. Το Δελτίο Δήλωσης Δαπανών που υποβάλλεται από το Δικαιούχο – ΟΤΑ και είναι πλήρες, καταχωρίζεται από τα αρμόδια στελέχη του ΚΑΠΕ στο ΟΠΣ ΕΣΠΑ.

29. Το ΚΑΠΕ οφείλει να εξετάζει το περιεχόμενο του «Δελτίου Δήλωσης Δαπανών», ώστε να επαληθεύεται ότι:

- ο τα στοιχεία που δηλώνονται στο «Δελτίο Δήλωσης Δαπανών» συμφωνούν με τα αντίγραφα παραστατικών που το συνοδεύουν (στην έντυπή του μορφή),
- ο η δαπάνη αφορά επιλέξιμες δαπάνες του ΕΠΑΕ και έχει πραγματοποιηθεί εντός της επιλέξιμης περιόδου,
- ο η δαπάνη αφορά την εγκεκριμένη Πράξη και τις αντίστοιχες νομικές δεσμεύσεις για τις οποίες έχει διασφαλιστεί η τήρηση των κανόνων δημοσίων συμβάσεων, και άλλων υποχρεώσεων (περιβάλλοντος, ίσων ευκαιριών και μη διάκρισης),
- ο τα αντίστοιχα προϊόντα ή υπηρεσίες έχουν παραδοθεί και παραληφθεί σύμφωνα με την απόφαση ένταξης και τα συνημμένα δικαιολογητικά έγγραφα.

30. Η εξέταση διενεργείται με χρήση της Λίστας Διοικητικής Επαλήθευσης Δήλωσης Δαπανών στην οποία καταγράφονται τα στοιχεία που επαληθεύονται ή μη όπως προκύπτει από την εξέταση του «Δελτίου Δήλωσης Δαπανών» και των συνημμένων σε αυτό παραστατικών και εγγράφων. Στην περίπτωση έργων με μεγάλο αριθμό παραστατικών, η διοικητική επαλήθευση διενεργείται με δειγματοληπτικό έλεγχο παραστατικών. Η Λίστα Διοικητικής Επαλήθευσης Δήλωσης Δαπανών συμπληρώνεται στο ΟΠΣ από τα αρμόδια στελέχη του ΚΑΠΕ και ελέγχεται ως προς την πληρότητα και επάρκεια τεκμηρίωσής της από τον αρμόδιο Προϊστάμενο του ΚΑΠΕ.

31. Εφόσον σημειώνονται καθυστερήσεις ενεργοποίησης ή υλοποίησης των ενταγμένων ΣΧΥ μεγαλύτερες των έξι μηνών, το ΚΑΠΕ δύναται να προβεί σε ανάκληση της απόφασης ένταξης της Πράξης χωρίς να απαιτείται συμφωνία του Δικαιούχου.

Ε. Υποχρεώσεις Δικαιούχων ΟΤΑ και προβλεπόμενες ποινές

Η μη τήρηση των ανωτέρω υποχρεώσεων των Δικαιούχων-ΟΤΑ, μπορεί να οδηγήσει σε παρατυπίες και να επισύρει αντίστοιχα δημοσιονομικές διορθώσεις ή/και ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων, ως εξής:

32. Μέσω των Δημοσιονομικών Διορθώσεων μπορεί να ακυρωθεί το σύνολο ή μέρος της Κοινοτικής ή και Εθνικής συμμετοχής σε μία Πράξη του Προγράμματος, μετά από διαπίστωση παρατυπίας:

(α) Διαπίστωση παρατυπίας κατά τη διενέργεια διοικητικής επαλήθευσης

Στην περίπτωση που, κατά τη διενέργεια διοικητικής επαλήθευσης της δήλωσης δαπανών που υποβάλλεται από το Δικαιούχο, διαπιστώνεται παρατυπία για οποιαδήποτε αιτία, τα ποσά αυτά αφαιρούνται από τα συγχρηματοδοτούμενα ποσά του Επιχειρησιακού προγράμματος που καταχωρούνται στο ΟΠΣ ΕΣΠΑ από την αρχή που ασκεί τα αντίστοιχα καθήκοντα

διαχείρισης. Για το ύψος και την αιτιολογία της περικοπής ενημερώνεται εγγράφως ο Δικαιούχος, με την έκθεση διοικητικής επαλήθευσης και καλείται να διατυπώσει εγγράφως τυχόν αντιρρήσεις του.

(β) Διαπίστωση παρατυπίας κατά τη διενέργεια επιτόπιας επαλήθευσης/ επιθεώρησης

Μετά την ολοκλήρωση της επιτόπιας επαλήθευσης/επιθεώρησης συντάσσεται, εντός δέκα πέντε (15) ημερολογιακών ημερών, σχετική Έκθεση Επιτόπιας Επαλήθευσης/Επιθεώρησης. Η Έκθεση Επαλήθευσης / Επιθεώρησης, περιλαμβάνει συμπεράσματα και τυχόν συστάσεις που βασίζονται σε σαφή και τεκμηριωμένη ανάλυση των εντοπισθέντων προβλημάτων και των συνεπειών τους και καταχωρίζεται στο ΟΠΣ ΕΣΠΑ εντός τριών ημερών από τη σύνταξή της.

Στην περίπτωση που, κατά την Επιτόπια Επαλήθευση / Επιθεώρηση διαπιστώνεται παρατυπία, αυτή αναφέρεται στην Έκθεση Επιτόπιας Επαλήθευσης / Επιθεώρησης με κατάλληλη τεκμηρίωση και αναφορά των διατάξεων που παραβιάστηκαν και προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση και κατά περίπτωση η ανάκτηση των ποσών που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως ή παρανόμως σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

Το ποσό της δημοσιονομικής διόρθωσης καταχωρίζεται στο ΟΠΣ ΕΣΠΑ και μειώνει αντίστοιχα τα συγχρηματοδοτούμενα ποσά που έχουν ήδη καταχωριστεί.

Τα συμπεράσματα και οι συστάσεις της επιτόπιας επαλήθευσης κοινοποιούνται εγγράφως στον κάθε ελεγχόμενο φορέα κατά τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, από την Υπηρεσία που διενήργησε την επιτόπια επαλήθευση, εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από τη σύνταξή της για την υποβολή τυχόν αντιρρήσεις του.

(γ) Διαδικασία αντιρρήσεων και οριστικοποίηση πορίσματος επαλήθευσης/ επιθεώρησης

Ο Δικαιούχος δύναται να υποβάλλει αντιρρήσεις εντός 15 ημερών από την ημέρα κοινοποίησης του πορίσματος του ελέγχου (βλέπε αρθρο11 παρ.1 ΥΠΑΣΥΔ), Οι αντιρρήσεις αυτές εξετάζονται από την αρμόδια αρχή που διενήργησε την επαλήθευση, εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την υποβολή τους, η οποία και εκδίδει σχετική απόφαση επί των αντιρρήσεων.

Μετά την εξέταση των αντιρρήσεων ή την παρέλευση άπρακτης της προθεσμίας υποβολής τους το πόρισμα της Έκθεση Επιτόπιας Επαλήθευσης / Επιθεώρησης οριστικοποιείται με την έκδοση απόφασης με την οποία οριστικοποιείται η δημοσιονομική διόρθωση κατά το μέρος που κριθούν αβάσιμες οι αντιρρήσεις. Κατά το μέρος που κριθούν βάσιμες οι αντιρρήσεις οι σχετικές δαπάνες καταχωρούνται στο ΟΠΣ ΕΣΠΑ με διακριτή έγγραφη της αρμόδιας αρχής που ασκεί καθήκοντα διαχείρισης

(δ). Έκδοση και Κοινοποίηση Απόφασης Δημοσιονομικής Διόρθωσης και ανάκτησης ποσού

Σε περίπτωση που το οριστικοποιημένο πόρισμα επαλήθευσης περιλαμβάνει πρόταση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών, εκδίδεται απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτησης ποσού από τον αρμόδιο διατάκτη της δαπάνης, Υπουργό Ανάπτυξης.

(ε) Διαπίστωση παρατυπίας από άλλα όργανα

Στις περιπτώσεις, που διαπιστώνονται παρατυπίες με βάση τα πορίσματα από ελέγχους ελεγκτικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία γίνονται αποδεκτά από τις Ελληνικές Αρχές ή με βάση τα εγκεκριμένα πορίσματα της Αρχής Ελέγχου, το ΚΑΠΕ συντάσσει Δελτίο Διόρθωσης Καταχωρηθέντων Πληρωμών το οποίο και καταχωρεί στο ΟΠΣ ΕΣΠΑ, αφαιρώντας τις παράτυπες πληρωμές.

Οι κατ' αποκοπή διορθώσεις που αφορούν περισσότερες από μία Πράξεις εφαρμόζονται με ευθύνη της Αρχής Πιστοποίησης η οποία ενημερώνει τις αρχές που ασκούν καθήκοντα διαχείρισης.

Για όλα τα ανωτέρω, ενημερώνεται συνεχώς η Δ.Α. του ΕΠΑΕ.

33. Μέσω της διαδικασίας ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών, δρομολογείται η επιστροφή κάθε δαπάνης στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία σύμφωνα με τους όρους της σχετικής σύμβασης ή απόφασης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης ή επιστροφή παρανόμως καταβληθείσας

δαπάνης στο πλαίσιο της ενταγμένης Πράξης του Δικαιούχου ΟΤΑ στο Πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ».

Ειδικότερα:

α. Εμπρόθεσμη καταβολή ποσού

Η ανάκτηση των ποσών για τα οποία έχει εκδοθεί απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτησης γίνεται σύμφωνα με την παράγραφο 5 και 9 του άρθρου 15 της ΥΠΑΣΥΔ .

Η ΔΟΥ ενημερώνει την υπηρεσία που εξέδωσε την απόφαση σχετικά με την καταβολή του ποσού αποστέλλοντας της Σημείωμα Κατάθεσης με το οποίο αποδεικνύεται η ανάκτηση του αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού, με κοινοποίηση στην Αρχή Πιστοποίησης.

β. Μη εμπρόθεσμη καταβολή ποσού

Στην περίπτωση μη εμπρόθεσμης καταβολής του ποσού (παρέλευση της προθεσμίας των 10 ημερολογιακών ημερών χωρίς ενημέρωση από τη ΔΟΥ), ο διατάκτης προχωρά στη σύνταξη Χρηματικού Καταλόγου, ο οποίος συνοδεύεται από Περιληπτική Κατάσταση Βεβαίωσης και τον αποστέλλει στην αρμόδια για τη φορολογία εισοδήματος Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (ΔΟΥ) του Υπόχρεου, προκειμένου αυτή να προχωρήσει στην ταμειακή βεβαίωση του χρέους.

Το προς ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό, επιστρέφεται εντόκως από την ημερομηνία καταβολής του μέχρι την ημερομηνία επιστροφής του ποσού στη ΔΟΥ. Το επιτόκιο που εφαρμόζεται είναι το επιτόκιο αναφοράς που ορίζεται, για κάθε ημερολογιακό έτος, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Ελλάδα και δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κεφάλαιο V του Κανονισμού (ΕΚ) 794/2004 της Επιτροπής.

Σε περίπτωση μη επιστροφής του χρηματικού ποσού εντός της ανωτέρω προθεσμίας, η διαδικασία βεβαίωσης του χρέους ολοκληρώνεται με τη σύνταξη του χρηματικού καταλόγου από την υπηρεσία που εξέδωσε την απόφαση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού και με την αποστολή του στην αρμόδια για τη φορολογία εισοδήματος Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (ΔΟΥ) του υπόχρεου.

Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης πληρωμής, το βεβαιωθέν ποσό επιβαρύνεται με τις προσαυξήσεις καταβολής που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.).

γ. Είσπραξη αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού

Η αρμόδια ΔΟΥ, μετά την είσπραξη των ποσών που ανακτώνται, ενημερώνει εγγράφως σχετικά την υπηρεσία που συνέταξε το χρηματικό κατάλογο, καθώς και την Αρχή Πιστοποίησης.

Τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά, βεβαιώνονται και εισπράττονται ως έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού και εισάγονται στην κατηγορία των ειδικών εσόδων με Κ.Α.Ε. 3943 "Εσοδα από καταλογισμούς σε φορείς που υλοποιούν προγράμματα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Ταμείου Συνοχής".

Με τη λήξη κάθε εξαμήνου και με ευθύνη της Δ/σης Δημοσιονομικών Σχέσεων με την Ε.Ε. του Γ.Λ.Κ. τα συνολικά ποσά των εσόδων των ανωτέρω Κ.Α.Ε μεταφέρονται και εγγράφονται σε ειδικό λογαριασμό εσόδων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Για όλα τα ανωτέρω, ενημερώνεται συνεχώς η ΕΥΔ ΕΠΑΕ.

ΣΤ. Γενικές διατάξεις

34. Οι Δικαιούχοι θα πρέπει να τηρούν τους κανόνες και τις διαδικασίες δημοσιότητας σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ)1828/2006 και 1083/2006.

35. Για όλα τα ανωτέρω και για όσα δεν προβλέπονται στις παραπάνω λειτουργίες, ισχύουν τα οριζόμενα στην ΥΠΑΣΥΔ 1453/ΕΥΣ/1749/27/3/08 (ΦΕΚ540Β/2008) και τα προβλεπόμενα στα Συστήματα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) του ΕΣΠΑ, όπως θα ισχύουν κατά την υλοποίηση των ενταγμένων Πράξεων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
 ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
 ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΔΟΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ &
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ
ΑΛΛΑΓΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Ανάπτυξης,
Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας

η περιφέρεια στο **επίκεντρο** της ανάπτυξης

Η δράση πραγματοποιείται στο πλαίσιο του Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (ΕΠΑΝ ΙΙ) και των Π.Ε.Π. Μακεδονίας – Θράκης Κρήτης και Νήσων Αιγαίου, Θεσσαλίας – Στερεάς – Ηπείρου, Αττικής με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.